

АРТЪР КЛАРК

ЧУКЪТ НА БОГА

ВЕЛИКОЛЕПНИЯТ МУ НОВ РОМАН

АРТЪР КЛАРК ЧУКЪТ НА БОГА

Превод: Цвета Георгиева

chitanka.info

Артър Кларк е роден в Майнхед, Съмърсет; градът който наскоро беше домакин на фестивала на Космоса, организиран в чест на неговия 75-ти рожден ден.

Той е носител на многобройни международни награди и отличия за своите научни творби и за неговата отличителна роля като един от главните предсказатели на космическата ера, както и на всички големи награди за научна фантастика и разкази. Сътрудничеството му със Стейли Кубрик в „2001: Космическа одисея“ постанови нови стандарти в създаването на научнофантастични филми. Като водещ на телевизионните серии „Мистериозните серии на Артър Кларк“, Кларк вече присъства във всеки дом.

Широко известни са новелите „Пясъците на Марс“, „Лунен прах“, „Крайт на детството“, „2001: Космическа одисея“, „Среща с Рама“ и „Духът от Гранд Бенкс“.

„Чукът на Бога“ е най-новият роман на А. Кларк, издаден през 1993 г.

Артър Кларк живее в Шри Ланка.

Всички описани събития от миналото са се случили на посочените места и в посоченото време; всички бъдещи събития е възможно да се случат.

Но едно е сигурно.

Рано или късно, ние ще се срещнем с Кали.

ПЪРВА ЧАСТ

СРЕЩА ПЪРВА ОРЕГОН 1972 Г.

Беше с размера на малка къща, тежеше девет хиляди тона и се движеше с петдесет хиляди километра в час. Когато преминаваше над Националния парк Гранд Титън, един чевръст турист успя да фотографира ярко пламтящото огнено кълбо и дългата му димна опашка. За по-малко от две минути то проряза земната атмосфера и се върна в космоса.

И най-малката промяна в орбитата му по време на милиардите години кръжене около слънцето би го запратила върху който и да е от големите градове на Земята — с взривна сила пет пъти по-голяма от тази на бомбата, разрушила Хирошима.

Беше 10 август 1972 г.

1

ВЪН ОТ АФРИКА

Робърт Сингх обичаше да се разхожда през гората с малкия си син Тоби. Естествено, това беше кротка и тиха гора, гарантирана срещу опасни животни, но представляваше вълнуващ контраст с природата, която обкръжаваше последното им жилище в пустинята Аризона. И преди всичко беше прекрасно да се живее тъй близо до океана, към който всички космонавти изпитват дълбоко стаена симпатия. Дори и тук, на това открито пространство, разположено почти на километър навътре в сушата, той долавяше едва-едва рева на гонения от мусоните прибой, който се разбиваше върху външния риф.

— Какво е това, татко? — попита четиригодишното момченце и посочи дребно, косматото личице, с бели мустачки по края, което надничаше към тях сред листата.

— Ъ-ъ... ами, някаква маймунка. Защо не попиташ Мозька?

— Попитах го. Обаче не ми отговаря.

Поредният проблем, помисли си Сингх. Имаше мигове, когато той копнееше за простикия живот на своите предци по прашните равнини на Индия, макар и да знаеше добре, че такъв живот не би му понесъл дори няколко милисекунди.

— Опитай отново, Тоби. Понякога говориш прекалено бързо — и Централния дом не може да разпознае гласа ти. Нали не си забравил да изпратиш изображение? Той не би могъл да отговори какво си видял ти, освен ако не го види и самият той.

— Пфу! Забравих.

Сингх се включи в личния канал на сина си навреме, за да улови отговора на Центъра.

— Това е бял колобус, семейство Серкопитеци...

— Благодаря, Мозък. Мога ли да си поиграя с него?

— Не ми харесва много тази идея — намеси се бързо Сингх. — Може да те ухапе. А най-вероятно има и бълхи. Твоите робоигралки са много по-хубави.

— Не и колкото Тигрет.

— Но правят много по-малко бели — макар че, слава Богу, тя е вече опитомена. Както и да е, време е да си вървим у дома. И, добави той наум, да видим докъде я е докарала Фрейда с нейните проблеми с Центъра...

Откакто Скайлифт Сървис построи дома им тук в Африка, се бе случила цяла поредица от дребни неприятности. Последната и евентуално най-сериозната, беше със системата за рециклиране на храната. Макар и гарантирана срещу повреди, така че рискът от хранително отравяне бе астрономически нищожен, филе-миньонът снощи имаше странен метален привкус. Фрейда сухо предположи, че най-вероятно ще им се наложи да се върнат към живота на ловците от пределектронната епоха и да си готвят храната на истински огън от съчки. Понякога чувството ѝ за хумор бе малко странно: самата идея да ядат истинско месо, отрязано от убито животно, беше разбира се направо отблъскваща...

— Може ли да отидем на брега?

Тоби, който бе прекарал по-голямата част от живота си обграден от пясъци, бе очарован от морето: той все още не бе в състояние напълно да осъзнае, че е възможно да съществува толкова много вода на едно място. Още щом североизточният мусон поотслабна, баща му сам искаше да го заведе на рифа и да му покаже чудесата, скрити сега от гневните вълни.

— Да чуем какво ще ни каже Мама.

— Мама казва, че ви е време да се връщате в къщи. Вие двамата да не сте забравили, че днес следобед ще имаме гости? А в твоята стая, Тоби, е пълна бъркотия. Време е ти сам да си я оправиш — а не да я оставяш на Доркас.

— Но аз я програмирах...

— Не спори. Хайде прибирайте се, и двамата!

Устните на Тоби се присвиха в една до болка позната ответна гримаса. Но все пак имаше случаи, когато дисциплината вземаше връх над любовта; Сингх вдигна Тоби и се запъти обратно към къщата с леко подритващото вързопче в ръцете си. Тоби беше прекалено тежък, за да може да го носи надалеч, но съпротивата му скоро утихна и баща му се зарадва, че вече може да го пусне да продължи със собствени сили.

Домът, обитаван от Робърт Сингх, Фрейда Каръл, техния син, Тоби, неговия многообичан минитигър и разнообразните роботи, би се сторил изненадващо малък на някои посетител от предишните векове — по-скоро къщичка, отколкото солиден дом. Но в този случай външният вид страшно подвеждаше, тъй като повечето стаи бяха многофункционални и можеха да бъдат трансформирани в нещо друго само с една команда. Мебелите претърпяваха метаморфоза, стените и таваните изчезваха, заменени от огромни пейзажи, небе — или дори от космическо пространство, което изглеждаше достатъчно убедително, за да заблуди всеки човек, с изключение на астронавт.

Комплексът, състоящ се от централен купол и четири странични крила във формата на полусфери, не беше, както Сингх сам си признаваше, особено приятен за окото и той изглеждаше съвсем не на място на това открито пространство сред джунглата. Но прекрасно прилягаше на определението „машина за живеене“, а Сингх бе прекарал буквално целия си зрял живот именно в такива машини и най-често при нулева гравитация. Не би могъл да се чувства истински удобно в никакво друго обкръжение.

Входната врата се надигна и изпод нея изригна златист порой, който рукна насреща им. С протегнати напред ръце Тоби се втурна нататък, за да поздрави Тигрет.

Но те така и не можаха да се срещнат, понеже това събитие се бе случило преди тридесет години и то на половин милиард километра разстояние.

СРЕЩА С КАЛИ

Щом невралното изображение свърши и звукът, картината, ароматът на непознати цветя и нежното докосване на вятъра върху няколко десетилетия по-младата му кожа избледняха, Капитан Сингх се намери обратно в своята кабина на борда на космическия влекач „Голиат“, докато Тоби и майка му останаха в един свят, в който той не можеше повече да се завърне. Годините в космоса и пренебрегването на задължителните упражнения при нулева гравитация дотолкова бяха отслабили физическото му състояние, че сега той можеше да върви само на Луната или на Марс. Гравитацията го бе превърнала в изгнаник от родната му планета.

— Един час до срещата, Капитане — изрече тихият, но настоятелен глас на Дейвид, както неизбежно беше наречен централния компютър на „Голиат“. — В работен режим, както пожелахте. Време е да оставите мемочиповете и да се върнете към действителността.

Човекът-командир на „Голиат“ почувства как го залива вълна от тъга, когато и последният образ от миналото му се разпадна в неясна, трептяща мъгла от бели звуци. Бързото преминаване от една реалност в друга бе чудесна рецепта за добиване на шизофрения и капитан Сингх винаги намаляваше шока с най-успокоителния звук, който познаваше: лекото плискане на вълни по брега и далечния крясък на чайки. Това беше още един спомен от предишния му живот, който той беше изгубил, от едно безметежно минало, което сега бе заместено от ужасяващо настояще.

Той се забави още няколко мига, преди да поеме отново своите внушаващи респект задължения. После въздъхна и сне плътно прилепналата към черепа му неврална електронна каска. Като всички космонавти, и Капитан Сингх принадлежеше към групата „Плешивото е прекрасно“, дори и само заради бедствието, което представляваха космите при нулева гравитация. Обществените историци бяха все още объркани от факта, че едно изобретение — преносимият „Брейнман“,

можеше да промени облика на човешката раса само за едно десетилетие и да издигне старото изкуство на перукиерите до положението на високо развита индустрия.

— Капитане — каза Дейвид. — Зная, че сте тук. А може би искате аз да поема командването?

Това беше стара шега, вдъхновена от всички онези побъркани компютри от книгите и филмите през ранната епоха на електрониката. Дейвид имаше удивително добро чувство за хумор: все пак той беше Легална личност (Не-човек) по силата на известната Стотна поправка и притежаваше — или дори превъзхождаше почти всички атрибути на своите създатели. Но имаше цели емоционални и сетивни области, в които той не можеше да надзърне. Бяха счели за ненужно да го екипират с възприятия за обоняние и вкус, макар че това би било съвсем лесно. И всичките му опити да разказва мръсни вицове бяха такъв провал, че се беше отказал от този жанр.

— Добре, Дейвид — отреза го Капитанът. — Аз все още съм главният тук. — Той свали маската от очите си, избърса сълзите, които някак си се бяха събрали в тях и неохотно се обърна към панорамния екран. Там, увиснала в пространството срещу него, се полюшваше Кали.

Изглеждаше достатъчно безобиден — просто още един малък астероид, който толкова приличаше на фъстък, че приликата бе направо комична. Няколко големи кратера, предизвикани от сблъсъци с други астероиди и стотици мънички кратерчета бяха пръснати напосоки по въгленочерната му повърхност. Не се забелязваха зрителни обекти, които да подсказват обема и разстоянията, но Сингх знаеше тези мерки наизуст: 1 295 метра максимална дължина, 656 метра минимална ширина; Кали спокойно можеше да се вмести в някой по-голям градски парк.

И не беше за чудене, че дори сега, огромна част от човечеството не можеше да повярва, че той е всъщност инструмент на съдбата. Или както го наричаха Хрислямските Фундаменталисти: „Чукът на Бога“.

Често се говореше, че мостикът на „Голиат“ е бил копиран от бойния кораб „Ентърпрайз“ — дори и сега, след век и половина, от време на време споменаваха „Стар Трек“ с много любов и топлина.

Това бе един спомен за изпълнената с наивност зора на Космическата ера, когато хората са мечтаели за възможността да отхвърлят законите на физиката и да се втурнат през Вселената по-бързо дори и от самата светлина. Ала не бе открит начин да се надмине границата на скоростта, определена от Айнщайн, и макар че съществуването на „тунели в пространството“ бе доказано, през тях не можеше да се провере нищо по-голямо от атомно ядро. И въпреки това мечтата междузвездните безбрежия да бъдат овладени, не бе замряла напълно.

Кали изпълни главния екран. Не беше нужно никакво увеличение тъй като „Голиат“ се полюшваше само на 200 метра над древната му, обрулена повърхност. И ето че сега, за първи път в историята на своето съществуване, Кали имаше гости.

Макар че беше привилегия на командира да направи първата стъпка в девствения нов свят, командир Сингх изпрати напред трима члена на екипажа, които бяха по-опитни в придвижването извън борда на кораба. Той не искаше да губи нито минута. По-голямата част от човешката раса сега наблюдаваше и очакваше произнасянето на присъдата над Земята.

По повърхността на малките астероиди е невъзможно да се върви: гравитацията е толкова слаба, че по-невнимателният изследовател спокойно би могъл да получи начална скорост и да се отпрати в пространството по индивидуална орбита. И по тази причина единият от членовете на екипа за контакт носеше самозадвижващ се костюм, оборудван с допълнителни прихващащи ръце. Другите двама пътуваха върху малка космическа шейна, която лесно можеше да се сбърка със северната си сестра.

Капитан Сингх и десетината офицери, събрани около него на мостика на „Голиат“ бяха достатъчно опитни, за да не безпокоят екипа за извънбордово придвижване с ненужни въпроси и съвети, освен ако не възникнеше належаща необходимост.

Шейната вече се бе „приземила“ на върха на голям скален отломък, с обем няколко пъти по-голям от нейния и под нея се надигна учудващо голям облак прах.

— Приземяване, „Голиат“! Виждам самата скала. Да се закрепим ли?

— Мястото изглежда добро. Продължавайте.

— Пробен сондаж. Май върви лесно... Няма ли да е страхотно, ако попаднем на нефт?

На мостика се дочу приглушено ръмжене. Такива леки шегички служеха за разхлабване на напрежението и Сингх ги насърчаваше. От срещата насам се наблюдаваше рязка промяна в духа на екипажа, с непредсказуеми резки скокове от потиснатост към младежки хумор — нещо като „да си свиркаш покрай гробищата“, според личното определение на корабната лекарка. Тя вече бе предписала успокоителни на един лек случай с маниакално-депресивни симптоми. И ситуацията щеше да става все по-тежка през настъпващите седмици и месеци.

— Издигаме антената... Проба на радиофара... Как са сигналите?

— Високи и ясни.

— Добре. Сега Кали не би могла да се скрие.

Естествено, не съществуваше дори и най-малката опасност да изгубят Кали — както се бе случвало многократно в миналото със зле наблюдавани астероиди. Нито една орбита досега не е била изчислявана с такова внимание както тази и независимо от това се чувстваше известна несигурност. Все пак съществуваше макар и малък шанс Чукът на Бога да не улучи наковалнята.

В този момент гигантските телескопи на Земята и на Далечната страна на Луната чакаха да получат сигнали от радиофара, настроен до хилядната на милионната на милиардната част от секундата. Щяха да изминат двадесет минути преди сигналите да достигнат своето местоназначение и да образуват невидимия аршин, с който орбитата на Кали щеше да бъде определена до сантиметър.

Няколко секунди по-късно компютрите на СПЕЙСГАРД щяха да издадат присъдата си за живот или смърт; но щеше да мине още един час преди тя да достигне обратно до „Голиат“.

Първото чакане беше започнало.

СПЕЙСГАРД беше един от последните проекти на легендарната НАСА там някъде назад, в края на двайсети век. Първоначалната им цел бе съвсем скромна: да извършат колкото е възможно по-пълно изследване на астероидите и кометите, които прекосяват орбитата на Земята и да определят потенциалната им опасност. Името на проекта — взето от един невзрачен научно-фантастичен роман от двайсети век

— беше малко подвеждащо. Критиците обичаха да повтарят, че „Спейсуоч“ или „Спейсуорн“ биха били много по-подходящи.

До 2000 година, при общ бюджет, който рядко надхвърляше десет милиона долара годишно, бе изградена световна мрежа от телескопи, повечето от които обслужвани от опитни аматьори. Шестдесет и една години по-късно зрелищното завръщане на Халеевата комета доведе до ново отпускане на средства и голямото огнено кълбо от 2079, което за късмет падна насред Атлантика — донесе на СПЕЙСГАРД допълнителен престиж. До края на века те бяха открили и описали повече от един милион астероиди и се считаха, че изследването е завършено около 90%. И все пак то трябваше да продължава неопределено време — винаги съществуваше възможността да нахълта някой нерегистриран натрапник от неизследваните далечни покрайнини на Слънчевата система.

Както стана с Кали в края на 2109, когато се насочи в посока към Слънцето, покрай орбитата на Сатурн.

СРЕЩА ВТОРА

ТУНГУСКА РЕКА, СИБИР, 1908

Космическият айсберг дойде откъм Слънцето, тъй че никой не забеляза приближаването му, докато небесата не избухнаха. Секунди по-късно ударната вълна изравни със земята две хиляди квадратни километра борови гори и най-силната звукова вълна от изригването на Кракатау насам тръгна да обикаля света.

Ако отломъкът от кометата се бе забавил само с два часа в своето вековно пътуване, взривът със сила десет мегатона щеше да изличи Москва от лицето на Земята и да промени хода на историята.

Датата беше 30 юни 1908.

3

КАМЪНИ ОТ НЕБЕТО

„Не е имало толкова много таланти събрани в Белия дом, откакто Томас Джеферсън е вечерял тук сам“

Из обръщение на Джон Кенеди към делегация от американски учени.

„По-скоро бих повярвал, че двама професори-янки са излъгали, отколкото да повярвам, че е възможно от небето да падат камъни.“

Президентът Томас Джеферсън при новината за метеоритен дъжд в Нова Англия.

„Метеоритите не падат на Земята. Те падат към Слънцето — а Земята просто се оказва на пътя им.“

Джон У. Кампбел.

В древността е бил добре известен фактът, че от небето могат да падат камъни, макар че вероятно е имало спорове по въпроса точно кой бог ги пуска. И не само камъни, но и скъпоценния метал желязо. Преди изобретяването на химическия процес топене на метали, метеоритите били главният източник на този драгоценен елемент. И не е за чудене, че често били обявявани за свети и боготворени.

Но по-просветените мислители от „Ерата на Разума“ през 18 век били достатъчно умни, за да не вярват в подобни, породени от предразсъдъци, глупости. И наистина, френската Академия на науките прокара резолюция, с която обяснявала, че метеоритите имат напълно земен произход. И ако изглеждало, че падат от небето, то това било защото се получавали в резултат от гръмотевични удари — една напълно разбираема грешка. И тъй директорите на европейските музеи изхвърляли безценните скални образци, които техните „невежи“ предшественици грижливо събирали.

И по силата на една от най-забавните иронии в историята на науката, само няколко години след изявлението на френската Академия на науките, на няколко километра от Париж се наблюдавал масиран метеоритен дъжд в присъствието на свидетели, чиито думи не можели да бъдат подложени на съмнение. Академията трябвало набързо да преразгледа становището си.

Но дори и така, мащабът и потенциалната значимост на метеоритите останали непризнати чак до зората на Космическата ера. В продължение на десетилетия учените се съмнявали — и направо отричали, — че именно метеоритите са виновниците за някои от големите образувания по земната кора. И е почти невероятен фактът, че дори и през два века се намирали учени, които твърдели, че на известния кратер Метеор в Аризона погрешно се приписва подобен произход и спорели, че е вулканичен! И едва когато космичните изследвания доказали, че Луната и по-малките космически тела в Слънчевата система в продължение на векове са били подлагани на метеоритни удари, дебатите били преустановени.

И веднага щом започнали да ги търсят — на широкия хоризонт, разкрил се пред тях благодарение на камерите, изстреляни в орбита, геолозите открили навсякъде кратери от метеоритни удари. И причината, поради която те не били толкова често срещано явление, станала очевидна: всички древни кратери били разрушени от ерозията на времето. А някои били толкова огромни, че не можели да се видят от земята, нито дори от въздуха; обемът им можел да бъде обхванат само от космоса.

Всичко това се сторило извънредно интересно на геолозите, но твърде отвлечено от всекидневните житейски проблеми, за да се предизвика вниманието на обществеността. Но после, благодарение на

нобелиста Луис Алварес и сина му Уолтър, незначителният клон от науката, занимаващ се с метеоритите, внезапно се превърнал в новина от първите страници на вестниците.

Рязкото — поне в астрономическия смисъл на думата — изчезване на огромните динозаври, които били властелините на Земята повече от сто милиона години, винаги е представлявало невероятна загадка. Естествено, имало е милиони обяснения, някои правдоподобни, други — направо смехотворни. Смяната на климата бил най-простият и очевиден отговор и той бе вдъхновил едно класическо произведение па изкуството — „Пролетен ритуал“ — превъзходното продължение на шедьовъра на Уолт Дисни — „Фантазия“.

Но това обяснение не било съвсем задоволително, защото предизвикало много повече въпроси, отколкото били отговорите, които давало. Ако климатът се е променил, то какво е предизвикало промяната? Има толкова много теории и нито една от тях действително убедителна, че учените започнали да търсят причината другаде.

През 1980 г. Луис и Уолтър Алварес, изследвайки геологическите образци, обявили, че са намерили отговора на дългогодишната загадка. В един плитък скален слой, маркиращ границата между Кватернера и Терциера, те открили доказателства за глобална космическа катастрофа.

Динозаврите били изтребени и те вече знаели как.

СРЕЩА ТРЕТА

МЕКСИКАНСКИЯТ ЗАЛИВ, 65 000 000 Г. ПН

Той се спусна вертикално, право надолу, пробивайки в атмосферата дупка, широка десет километра, излъчвайки такава висока температура, че самият въздух наоколо се запали. Когато се удари в земята, скалите се втечиха и се разляха навън на планински вълни; втвърдиха се чак, когато образуваха кратер с диаметър двеста километра.

Това бе само началото на бедствието; оттук нататък започваше истинската трагедия.

От небето заваляха азотни окиси, които превърнаха морето в киселина. Облаци пепел от изгорелите като факли гори затъмниха

небето и затулиха слънцето за месеци наред. Навсякъде по земното кълбо температурата спадна рязко и по този начин унищожих растенията и животните, преживели първоначалния катаклизъм. И макар че някои видове щяха да се запазят през бъдещите хилядолетия, властването на гигантските влечуги бе свършило най-после.

Часовникът на еволюцията бе нагласен отново и започна последното отброяване преди появата на човека.

Годината, съвсем приблизително, беше 65 000 000 Преди Настоящото.

4

СМЪРТНА ПРИСЪДА

Да си представим само за миг разум, който с в състояние да обозре всички сили, движещи мирозданието... разум, достатъчно обширен, за да е в състояние да подложи тези данни на анализ... той би могъл да обедини в една формула движенията както на най-големите тела във вселената, така и на най-дребничкия атом; за него не биха съществували неизвестни и бъдещето, както и миналото, щяха да се сливат в едно общо настояще.

Пиер Симон де
Лаплас, 1814

Робърт Сингх не изпитваше особено влечение към философските разсъждения, но когато за първи път прочете в учебника по астрономия думите на великия френски математик, той изпита нещо като ужас. Колкото и невероятна да беше възможността за съществуването на „достатъчно обширен разум“, самата идея за тази възможност бе ужасяваща. В такъв случай не беше ли „свободната воля“, която Сингх е гордост твърдеше, че притежава, само една илюзия, щом всяко действие би могло да се предопредели, пък дори и само на теория? Той изпита огромно облекчение, когато разбра как е била заклеймена теорията на Лаплас от развитието на Теорията за хаоса през двайсети век. Тогава е било доказано, че дори и съдбата на един-едничък атом, да не говорим за цялата Вселена, не би могла да се предрече с абсолютна точност. За да се направи това е необходимо началната позиция и скорост на този атом да бъдат известни с безкрайна точност. Всяка грешка с една милионна, билионна или дори центилионна от стойностите, в крайна сметка ще се умножи, докато най-накрая теорията и реалността вече няма по нищо да си приличат.

И все пак някои събития можеха да се предрекат с пълна увереност, особено за периоди от време, които са много дълги за човешките представи. Движението на планетите под въздействието на гравитационните сили на слънцето — и една на друга — бил класическият пример, на който Лаплас посветил своя гений, в случаите, когато не спорел на философски теми с Наполеон. И, макар че дълговечната стабилност на Слънчевата система не можела да бъде гарантирана, позицията на планетите можела да се изчисли за десетки хиляди години напред, и то с много малък процент грешка.

Бъдещето на Кали трябваше да се знае за няколко месеца напред, а допустимото отклонение в изчисленията се равняваше на диаметъра на Земята. Но сега, когато поставеният на астероида радиофар даваше възможност неговата орбита да бъде изчислена с необходимата точност, вече не оставяше място за съмнение — или надежда...

Не че Робърт Сингх си бе позволявал да се надява кой знае колко. Съобщението, което му докладва Дейвид, веднага щом то пристигна по инфрачервения лъч от ретранслационната станция на Луната, беше точно каквото той очакваше.

„Компютрите на СПЕЙСГАРД са изчислили, че Кали ще се удари в Земята след 241 дни и пет минути, плюс-минус двайсет минути. Все още се уточнява точното място на сблъсъка. Най-вероятно в областта на Тихия океан.“

И така, Кали щеше да се приземи в океана. Но това с нищо нямаше да намали размера на глобалната катастрофа. Можеше дори да стане по-лошо, когато високата един километър приливна вълна се сблъска с Хималаите.

— Потвърдих приемането — каза Дейвид. — Очаква се ново съобщение.

— Зная.

Едва ли съобщението трая повече от минута, но тя му се стори цяла вечност.

— Контролната кула на СПЕЙСГАРД вика „Голиат“. Разрешава ви се да започнете незабавно операция „АТЛАС“.

5 АТЛАС

Задължението на митичния Атлас било да попречи на небето да падне върху Земята. А задачата на изтласкващия модул „АТЛАС“, носен от „Голиат“, бе много по-проста. Той трябваше да задържи много по-малка част от небето.

Сглобен на Деймос, най-външния спътник на Марс, АТЛАС представляваше нещо като сбор от двигатели, прикрепени към задвижващи резервоари, които съдържаха 200 000 тона течен водород. И макар че неговите фюзъжн-двигатели можеха да генерират изтласкваща сила по-малка от тази на носача, изнесъл ракетата на Юри Гагарин в космоса, той бе в състояние да се движи без прекъсване не просто няколко минути, а цели седмици. Но дори и така, ефектът, който модулът щеше да има върху тяло с размера на Кали бе направо нищожен — промяна в скоростта от няколко сантиметра в секунда. Но това щеше да бъде съвсем достатъчно, ако всичко протечеше добре.

И беше жалко, че хората, които се бяха борили толкова упорито за — и против — Проекта АТЛАС, никога нямаше да научат резултата от своите усилия.

6

СЕНАТОРЪТ

Сенатор Джордж Ледстоун (Независим кандидат от западните щати) имаше една известна на всички ексцентрична привичка и, както сам весело признаваше, един скрит порок. Винаги носеше очила с масивни рогови рамки (без диоптър, разбира се), защото те влияеха положително върху свидетелите, които не бяха склонни да сътрудничат и почти никой от които не бе виждал подобно нещо във века на мигновената лазерна офталмологична хирургия.

А „скритият му порок“ — изключително добре познат на всеки — беше да стреля с пушка от стандартно олимпийско разстояние на стрелбището, разположено в една отдавна изоставена подземна ракетна установка близо до връх Чейен. От демилитаризирането на Земята насам, на такива действия не се гледаше с добро око, макар и да не се заклеяваха публично.

Сенаторът одобри резолюцията на ООН, предизвикана от масовото изстребление на хора през двайсети век, която забраняваше притежаването, както от държави, така и от отделни лица, на оръжия, които биха могли да наранят повече от един взет на прицел човек. Въпреки това обаче често вземаше под прицела на презрителната си насмешка известния израз: „Оръжията са патериците на безсилните“.

„Не и за мен“ бе казал той по време на едно от безбройните си интервюта. (Журналистите го обичаха.) „Имам две деца и бих имал цяла дузина, ако законът го позволяваше. И не се срамувам да призная, че обичам добрата пушка — тя е произведение на изкуството. Когато направиш финалното движение с пръста си върху спусъка, за да дадеш изстрел и улучиш мишената право в средата — е, това чувство надали би могло да се сравни с нещо друго на света. И ако майсторската стрелба може да бъде заместител на секса, то аз избирам и двете.“

Но това, на което всъщност сенаторът искаше да обърне внимание, беше ловът:

„Естествено ловът е бил в реда на нещата по времето, когато не е имало друг начин да се набавя месо, но да се стреля по беззащитни

животни заради спорта, е това вече наистина е налудничаво! Правил съм го веднъж, когато бях малък. Една катеричка — за щастие не беше от защитените видове — влезе в градината ни и аз не устоях на изкушението... Татко после ме напердаши яко с камшика, но това даже не беше необходимо. Никога няма да забравя кашата, която остана след куршума ми.“

Без съмнение сенатор Ледстоун бе оригинална личност; това очевидно си го имаха в рода. Баба му била полковник в ужасяващата Милиция на Бевърли Хилс, чиито престрелки с нередовните части на Лос Анжелис послужили като основа за безброй произведения във всички изкуства — от старомодния вече балет до мемочиповете. А дядо му бил един от най-известните контрабандисти на алкохол и тютюн през 21 век. Преди да загине по време на престрелка с Медикопс Канадиен, при един хитър опит да прекара контрабанда килотон тютюн отвъд Ниагарския водопад, било установено, че „Смоуки“ Ледстоун е бил виновен поне за двадесет милиона смъртни случая.

Ледстоун не изпитваше никакви угризения по повод на дядо си, чиято сензационна смърт предизвикала анулирането на третия и най-пагубен опит на САЩ да въведат Закон за забрана на алкохола. Той твърдял, че на възрастните трябва да се разрешава да извършват каквото си поискат самоубийство — чрез алкохол, кокаин, та дори и чрез тютюн — стига това да не засяга невинни странични лица. И без съмнение деденцето бил истински светец в сравнение с рекламните магнати, които, до момента, когато скъпо платените им адвокати вече не могли да ги отърват от затвора, успявали да превърнат в наркомани значителна част от човешката раса.

Общността на американските щати все още правеше сесиите на сената си във Вашингтон, в една до болка позната на цели поколения наблюдатели обстановка, макар че човек от двайсети век би бил направо изумен от процедурите и обръщенията. И все пак много комисии и подкомисии бяха запазили първоначалните си имена, тъй като повечето от проблемите на администрацията са вечни.

И именно като председател на Комисията по финансите към Общността, сенатор Ледстоун за първи път се запозна с проекта СПЕЙСГАРД, Фаза 2 — и направо се вбеси. Наистина — световната икономика бе в добро състояние след падането на комунизма и

капитализма — събития останали толкова далеч назад в историята, че сякаш се бяха случили едновременно — и умното прилагане на Теорията за хаоса от математиците на Световната банка бе разчупило старата система на бумовете и провалите и бе отклонило (поне до този момент) окончателната депресия, предричана от много песимисти. Но независимо от всичко сенаторът твърдеше, че парите могат да се похарчат далеч по-добре на твърда земя и по-точно за неговия специален проект: възстановяването на това, което бе останало от Калифорния след свръхземетресението.

И когато Ледстоун за втори път наложи вето над предложението да се финансира Фаза 2 на СПЕЙСГАРД, всички бяха единодушни по въпроса, че никой на Земята не би могъл да го накара да промени решението си. Но не се бяха сетили за един човек от Марс.

УЧЕНИЯТ

Червената планета не беше вече толкова червена, макар че процесът по озеленяването ѝ едва беше започнал. Заети главно с въпроса за оцеляването си, на колонистите (те мразеха тази дума и гордо наричаха себе си „марсианци“) им бе останала твърде малко енергия да се занимават с наука или изкуство. Но ярката мълния на гения удря там, където си поиска и ето че най-великият теоретичен физик бе роден именно под прозрачните кръгли куполи на Порт Лоуел.

Като самия Айнщайн, с когото често го сравняваха, Карлос Мендоса беше превъзходен музикант. Единственият саксофон на Марс беше негов и той беше изкусен майстор на този античен инструмент. Освен това притежаваше и самокритичното чувство за хумор на Айнщайн. И когато предреченото от него, относно гравитационната вълна получи своето драматично потвърждение той каза единствено: „Е, това сложи края на теорията за Големия взрив, Версия 5 — поне до сряда.“

Карлос можеше да получи Нобеловата си награда и на Марс, както очакваха всички. Но той обичаше изненадите и номерата и се появи в Стокхолм с вид на рицар, чиито доспехи бяха направени от последните чудеса на техниката, облечен в един от онези самодвижещи се екзоскелети, разработени за парализирани. С помощта на това механично приспособление той можеше почти безпрепятствено да се движи в една среда, която при други обстоятелства би го убила.

И съвсем естествено, когато свърши церемонията, Карлос бе буквално бомбардиран от предложения за научна и обществена дейност. И сред малкото, което бе в състояние да приеме, беше речта пред Финансовата комисия на Общността на Американските щати, където той остави незабравимо впечатление:

СЕНАТОР ЛЕДСТОУН: Професор Мендоса, чувал ли сте някога за Дребното Пиле?

ПРОФЕСОР МЕНДОСА: Боя се, че не съм, г-н Председател.

СЕНАТОР ЛЕДСТОУН: Ами, то е герой от една приказка, а непрекъснато бягало насам-натам и крещяло: „Небето пада! Небето пада!“ Напомня ми за някои от вашите колеги. Но аз все пак бих искал да чуя възгледа ви за Проекта СПЕЙСГАРД — сигурен съм, че знаете какво имам предвид.

ПРОФЕСОР МЕНДОСА: Наистина зная, г-н Председател. Аз живея в един свят, който още носи белезите от милиони метеоритни удари — някои от тях с диаметър стотици километри. Някога и по земната повърхност са се виждали такива следи, но дъждът и вятърът — нещо, което все още си нямаме на Марс, макар че работим по този въпрос — са ги изличили. Но вие все още имате пред очите си един остатък от древността — в Аризона.

СЕНАТОР ЛЕДСТОУН: Зная, зная. Участниците в програма СПЕЙСГАРД непрекъснато говорят за кратера Метеор. Но доколко сериозно можем да гледаме на предупрежденията им?

ПРОФЕСОР МЕНДОСА: Изключително сериозно, г-н Председател. Несъмнено рано или късно ще има нов гигантски сблъсък. Не съм специалист в тази област, но ще се заинтересувам от статистиките, за да ви помогна.

СЕНАТОР ЛЕДСТОУН: Аз направо съм потънал в тях, но ценя високо вашето професионално мнение. И съм благодарен, че намерихте време да се явите пред тази комисия, макар че бяхте повикан спешно, особено като се има предвид, че след няколко часа ви предстои аудиенция при Президента Уиндзър.

ПРОФЕСОР МЕНДОСА: Благодаря ви, г-н Председател.

Сенатор Ледстоун беше впечатлен и наистина очарован от младия учен, но все още не бе убеден. Това, което промени решението му, не бе продиктувано от логиката. Карлос Мендоса никога не стигна до Бъкингамския дворец, където щеше да се състои аудиенцията. Той загина от нелепа смърт на път за Лондон, когато контролната система на екзоскелета му се повреди.

Ледстоун незабавно прекрати опозицията си срещу СПЕЙСГАРД и гласува за отпускането на фондове за следващата фаза. И, вече в напреднала възраст, той сподели с един от помощниците си: „Казват ми, че скоро щели да могат да извадят мозъка на Мендоса от оня резервоар с течен азот и да говорят с него чрез компютърен интерфейс. Чудя се за какво ли си е мислил през всичките тези години...“

ВТОРА ЧАСТ

ШАНС И НЕОБХОДИМОСТ

Тази история се е разказвала по пазарите в Ирак в продължение на векове и наистина е много тъжна. Така че не се смейте.

Абдул Хасан бил известен килимар по времето на Великия халиф, който много се възхищавал на майсторлъка му. Но един ден, докато представял килимите си в двореца в Багдад, се случило нещо ужасно.

Когато Абдул се навел ниско, за да се поклони на Харун-ар-Рашид, неволно изпуснал газове от червото си.

Още същата нощ килимарят затворил дюкяна си, струпал най-ценните си вещи на гърба на една камила и напуснал Багдад. Скитал се години наред из земите на Сирия, Персия и Ирак, като променял името, но не и професията си. Живеел в благоденствие, но все копнееел за обичания си роден град.

Вече бил старец, когато решил, че хората трябва да са забравили за срама му и той би могъл отново необезпокояван да се върне по родните места. Спускала се вечер, когато минаретата на Багдад се появили пред очите му и той решил да си почине в един удобен хан преди да влезе в града на сутринта.

Ханджията бил бърбърив и дружелюбен и Абдул е радост го заразпитвал за нещата, които са се случили в града по време на дългото му отсъствие. Двамата били силно развеселени от разказа на ханджията за един скандал в двореца и Абдул небрежно попитал: „И кога се случи това?“

Ханджията се позамислил и се почесал по главата.

— Не мога да си спомня точната дата — казал той, — но беше около пет години след като Абдул Хасан пръдна.

Така — килимарят никога не се завърнал в Багдад.

И най-баналните събития могат, само за един единствен миг, да променят напълно облика на човешкия живот. И често се оказва

невъзможно, дори и в самия край, да се определи дали промяната е била за добро или за зло. Кой знае? А може би неволното изпълнение на Абдул всъщност е спасило живота му. Ако беше останал в Багдад можеше да стане жертва на убийство — или пък, още по-зле, да си навлече гнева на Халифа и впоследствие — сръчните услуги на неговите палачи.

Когато двадесет и пет годишният Робърт Сингх започна последния си семестър в Института по космически технологии Аристаркус — наричан най-често АриТек — би се изсмял с глас, ако някой му кажеше, че съвсем скоро ще участва в Олимпийските игри. Като всички лунни жители, които искаха да поддържат реална възможността да се върнат на Земята, той с почти религиозна упоритост правеше упражнения в гравитационния цилиндър на АриТек. И макар че упражненията бяха еднообразни, всъщност времето не бе напълно загубено, понеже, иначе, той прекарваше по-голямата част от него потънал в учебните програми.

И точно тогава един ден деканът на Инженерния факултет го повика в кабинета си — явление достатъчно необичайно, за да подплаши всеки завършващ студент. Но той изглеждаше в добро настроение и Сингх си отдыхна.

— Г-н Сингх, академичната ви характеристика е задоволителна, макар и не превъзходна. Но аз всъщност бих искал да поговорим за нещо друго. Може би не знаете, но, според медицинския ви картон, вие имате необичайно високо съотношение на енергия спрямо маса. Така че бихме искали да участвате в предстоящите Олимпийски игри.

Сингх беше изненадан и не особено очарован. Първата му реакция беше: „Че откъде ще намеря време?“ Но почти мигновено в главата му проблесна друга мисъл. На всички негови академични недостатъци щеше да се гледа с леко око, ако той успееше да компенсира с атлетически постижения. В това отношение съществуваше дълга и уважавана традиция.

— Благодаря ви, сър. Поласкан съм. Сега, предполагам, че ще трябва да се преместя в Астродоум.

Трикилометровия покрив, построен над един кратер близо до източната стена на Платон покриваше единственото въздушно пространство на Луната и се бе превърнало в любимо място за нискогравитационно летене. Известно време дори се говореше, че

може да го направят олимпийска дисциплина, но Междупланетният олимпийски комитет не бе успял да реши дали състезателите трябва да използват крила или перки. Сингх се оправяше и с двете — беше ги пробвал веднъж при едно свое посещение в комплекса Астродоум.

Но го очакваше и друга изненада.

— Няма да се състезавате по летене, г-н Сингх. Ще бягате. На открита лунна повърхност. Най-вероятно — през Синус Иридум.

Фрейда Карол беше на Луната само от няколко седмици и сега, когато вълнението от новото преживяване бе отминало, ѝ се искаше отново да е на Земята.

Преди всичко не можеше да свикне с гравитация само една шеста от земната. Някои посетители така и не свикваха с нея. Те или скачаха като кенгура, като от време на време се удряха в тавана, без да са се придвижили много или се тътреха предпазливо напред, спирайки преди да направят следващата крачка. Нищо чудно, че местните жители ги наричаха „земни червеи“.

Освен това, като студентка по геология, Фрейда бе разочарована и от самата Луна. О, да, спътникът имаше своя геология — е, добре, селенология — достатъчно обширна, за да обсеби труда и интереса на няколко поколения. Но беше много трудно да се достигне до интересните местенца на Луната. Невъзможно беше да излезеш просто ей така навън с чукче в ръката и джобен спектрометър, както това ставаше на Земята, а трябваше да обличаш скафандър (а Фрейда ги мразеше) или да седиш във всъдеход и да контролираш уредите си дистанционно, което беше още по-неприятно.

Тя се бе надявала, че безкрайните тунели и подземни съоръжения на АриТек образуват нещо като напречен разрез поне на най-горния стометров лунен пласт, но нямаше късмет. Високоенергийните лазери, с които бяха извършвани изкопните работи, бяха стопили и слели скала и реголит — най-горния лунен слой, разоран от цяла вечност метеоритни удари — в безлична, огледално гладка материя. И не беше никак чудно това, че човек лесно можеше да се изгуби в сивата еднаквост на тунелите и коридорите. Безбройните табели като:

**ВХОД АБСОЛЮТНО ЗАБРАНЕН!
САМО ЗА РОБОТИ 2 КЛАС!
ЗАТВОРЕНО ПОРАДИ РЕМОНТ**

ВНИМАНИЕ — ЛОШ ВЪЗДУХ —
ИЗПОЛЗВАЙТЕ РЕСПИРАТОР!

не подтикваха към изследвания като онези, които Фрейда с радост бе извършвала на Земята.

И тя се изгуби — както обикновено — щом отвори една врата, която би трябвало да води към ГЛАВЕН ПОДЗЕМЕН КОРИДОР №3, и внимателно се промъкна през нея. Но не достатъчно внимателно, както се оказа.

Почти веднага бе ударена от голям, бързо движещ се предмет и изхвъркна, въртейки се към онази страна на широкия коридор, откъдето бе дошла току-що. За миг напълно загуби ориентация и минаха поне още няколко секунди преди да се съвземе и да се огледа за наранявания.

Май че нямаше нищо счупено, но се опасяваше, че на лявата ѝ страна много скоро ще се появи болезнен оток. После, по-скоро ядосана, отколкото изплашена, тя се огледа за летящия предмет, който бе предизвикал удара.

Към нея бавно се приближаваше нещо, като че излязло от древна комедия. Очевидно това беше човек, обвит в блестящ сребрист костюм, прилепващ по него като трико на балетист. Главата на човека бе скрита под нещо като мехур, който изглеждаше несъразмерно голям. Фрейда виждаше само своята собствена изкривена фигура в огледалното му стъкло.

Тя зачака някакво обяснение или извинение (но, като се позамисли малко, си каза, че може би и тя е трябвало да бъде малко по-внимателна...). Докато човекът се приближаваше към нея, протегнал ръце в умолителен жест, тя дочу приглушен и едва доловим мъжки глас, който казваше:

— Много съжалявам. Надявам се, че не сте пострадала. Мислех, че тук никой не идва.

Фрейда се опита да надзърне зад стъклото на каската, но то напълно скриваше лицето на човека отсреща.

— Мисля... че съм добре. — Гласът иззад скафандъра (а и какво ли друго би могло да бъде това, макар че никога не бе виждала скафандър, който дори бегло да напомня този) беше интригуващ и разкаян и раздразнението ѝ бързо се изпари.

— Надявам се, че не съм ви наранил, нито повредил екипировката ви.

В този момент г-н Х се намираще толкова близко до нея, че почти докосваше костюма ѝ и Фрейда виждаше, че той внимателно я изучава с поглед. Струваше ѝ се нечестно, че той я вижда добре, докато тя изобщо нямаше представа как изглежда той. И изведнъж осъзна, че всъщност много ѝ се иска да узнае...

В кафенето на АриТек няколко часа по-късно тя не беше разочарована. Боб Сингх все още изглеждаше смутен от инцидента, макар и не само поради причината, която би трябвало да се очаква. И веднага щом Фрейда го увери, че най-вероятно ще оцелее, той мина на въпрос, който явно бе много по-належащ в момента.

— Все още експериментираме с костюма — обясни той, — и правим контролни тестове на системите за поддържане на жизнените функции — на закрито, където съм в безопасност! Следващата седмица, ако нещата потръгнат, ще опитам на открито. Но имаме един проблем с, ъ-ъ, сигурността! „Клавиус“ със сигурност ще участват с цял отбор, а същото мислят да направят и от „Циолковски“, на далечната страна. Също така МИТ и КалТек, а и „Гагарин“, но на тях никой не гледа сериозно. Те не притежават основни умения — а и как ли биха могли да си направят истинска тренировка на Земята?

Интересът на Фрейда към атлетиката беше почти равен на нула, но тя бързо започваше да променя отношението си към нея. Или поне към Робърт Сингх.

— Боиш се, че някой може да използва твоя модел ли?

— Точно така. А ако той се окаже надежден, както очакваме, това може да направи революция в екипировката за извънбордова дейност — и то не само за краткосрочни задачи. И бихме искали именно АриТек да получи оваците. Дори и сега, след повече от сто години, космическите костюми са все още неудобни и нескопосни. Нали знаеш стария виц: „Дано да не умра в такъв“.

Вицът наистина беше много стар, но Фрейда се разсмя прилежно. После прие отново сериозно изражение и погледна новия си приятел право в очите.

— Надявам се — каза тя, — да не се налага да поемаш рискове.

И точно в този момент разбра, че само за втори или трети път в живота си, се е влюбила.

Деканът на инженерния факултет, доста отчаян поради скорошното церемониално хвърляне в река Чарлз на неговия шпионин в МИТ, не бе особено щастлив като научи за новата съквартирантка на Робърт Сингх.

— Ще се погрижа да я изпратят на експедиция поне три дни преди състезанието — заплаши той.

Но като поразмисли, отстъпи. За проявите на един спортист беше важно не само физическото, но и психическото състояние.

Фрейда нямаше да бъде отстранена преди маратона.

ЗАЛИВЪТ НА ДЪГИТЕ

Красивата арка на Залива на дъгите е една от най-прекрасните лунни формации. Широка триста километра, тя представлява оцеляла през времето половина на равнина с типичен кратерен произход, чиято цяла северна стена е била отмита преди триста милиарда години от потоп лава, изригнала от Морето на дъждовете. Останалият незасегнат от лавата полукръг, е преграден в западния си край от високите километър Хераклидови възвишения, група хълмове, които в определени моменти създават кратка, но красива илюзия. Когато Луната стане на десет дни, запътена към пълнолунието, Хераклидите посрещат зората и дори и от най-малките земни телескопи на Земята те приличат на профила на млада жена с развяна на запад коса. А после, с издигането на слънцето, сенките се променят и Лунната девойка изчезва.

Но сега нямаше слънце и участниците в първия лунен маратон се събраха в подножието на възвишението. Бе почти полунощ по местното време. Пълната Земя висеше наполовина на южния небосклон и заливаше цялата околност с електрично-синя светлина поне петдесет пъти по-силна отколкото светлината, която Луната отразява над Земята. Освен това тя скриваше и звездите на небето; и ако човек се вгледаше внимателно, би могъл да забележи само как Юпитер проблясва едва забележимо на запад.

Робърт Сингх никога досега не беше излизал пред погледите на толкова много хора и въпреки че знаеше, че го наблюдават три свята и поне десет сателита, изобщо не беше неспокоен. И както бе казал на Фрейда само едно денонощие по-рано, напълно се осланяше на екипировката си.

— Е, ти току що ми го демонстрира — промълви тя замечтано.

— Благодаря. Но обещах на Декана това да е последния път преди маратона.

— Не може да бъде!

— Е, не точно така. Да го наречем... неизречено мъжко споразумение.

Фрейда изведнъж стана много сериозна.

— Разбира се, аз се надявам да победиш — но повече се безпокоя да не би да ти се случи нещо лошо. Не си имал достатъчно време да подложиш екипировката си на всички необходими тестове.

Това беше абсолютна истина, но Сингх не искаше да тревожи Фрейда, като си я признае. Но дори и да се получи авария в системите, — което бе реална опасност, независимо колко тестове са били правени преди това — всъщност реална опасност нямаше да съществува. Придружаваше ги малка армада от луноходи — коли за наблюдение, пълни с представители на средствата за осведомяване, и лунни джипове с мажоретки и треньори. И най-вече на не повече от сто метра встрани от тях щеше непрестанно да се движи линейка с пълен лекарски екип и зала за рекомпресия.

Докато го обличаха във фургона на АриТек, Сингх се чудеше кой ли състезател първи ще има нужда от помощ. Повечето от тях се бяха запознали преди няколко часа и си бяха разменили обичайните неискрени пожелания за успех. Отначало бяха заявени единайсет участника, но четирима бяха отпаднали и така на старта заставаха само АриТек, Гагарин, Клавиус, Циолковски, Годар, КалТек и МИТ. Бегачът на МИТ — загадъчна личност на име Робърт Стийл — още не бе пристигнал и щеше да бъде дисквалифициран, ако не се появеше в следващите десет минути. Това можеше и да е умишлено действие, целящо да разстрои състезанието или да попречи на една по-сериозна проверка на екипировката му. — не че това би било от особено значение на този късен етап.

— Как е дишането ти? — попита треньорът на Сингх, когато затвори каската му.

— Съвсем нормално.

— Е да, но сега не полагаш никакви физически усилия. Ако е необходимо, регулаторът може да увеличи притока на кислород до десет пъти. А сега ела в шлюзовата камера да проверим подвижността ти...

— Отборът на МИТ току-що пристигна — обяви наблюдателят на Олимпийските игри по микрофона. — Маратонът ще започне след петнадесет минути.

— Моля потвърдете функционирането на системите — каза гласът на съдията в ухото на Сингх. — Номер едно.

— Готов.

— Номер две.

— Да.

— Номер три?

— Всичко е наред.

Но номер четири, от отбора на КалТек, не отговори. Тя се отдалечаваше, много бавно и много несигурно от стартовата линия.

Така оставаме само шестима, помисли си Сингх и в него за миг проблесна съжаление. Ама че късмет, да се домъкнеш чак от Земята, само за да получиш повреда в екипировката в последния момент! Но там долу е било невъзможно да се проведат добри тестове: нито един симулатор не е достатъчно голям за тази цел. А тук бе нужно само да излезеш през шлюза и да намериш достатъчно вакуум, за да се задоволят и най-капризните ти изисквания.

— Започваме броенето. Десет, девет, осем...

Тази спортна дисциплина не беше като другите, които можеха да бъдат изгубени още на стартовата линия. Сингх изчака доста след „нулата“, като внимателно преценяваше началния си ъгъл, преди да се отблъсне.

Във всичко това имаше и много математика, почти цяла милисекунда от реалното време на компютъра на АриТек, бе посветена на този проблем. Най-важният, но не и единствен фактор, беше лунната гравитация. Твърдостта на костюма, оптималното количество на поемания кислород, количеството топлина, умората — всички тези неща трябваше да се имат предвид. И в началото се наложи да се реши един отдавнашен спор, датиращ още от времето на първите хора, посетили Луната: кое е по-добро — бързото подскачане на малки, но чести скокове или отблъскването с големи крачки далеч напред.

И двата похвата бяха добри, но за това, което ставаше в момента, не съществуваше прецедент. До този ден всички костюми представляваха бухнали облекла, които ограничаваха подвижността на тялото и добавяха такава огромна маса върху човека, че се налагаше да употребиш физическо усилие, за да тръгнеш, а понякога и за да спреш. Но този костюм беше нещо свършено различно.

Робърт Сингх се бе опитал да обясни тези различия — без при това да издава някакви професионални тайни — по време на едно от неизбежните интервюта преди състезанието.

— Как сме успели да го направим толкова лек ли? — отговори той с въпрос на първия въпрос. — Е, той не е предназначен за използване през деня.

— Какво значение има това?

— Няма нужда от система за охлаждане. А слънцето може да те напомпи с цял киловат. Ето защо се състезаваме през нощта.

— О-о. Аз пък се чудех. А няма ли да ви стане твърде студено? Температурите през лунната нощ не достигаха ли до няколко хиляди градуса под нулата?

Сингх се опита да не се разсмее на този глупав въпрос.

— Тялото на човека произвежда всичката топлина, от която то се нуждае, дори и на Луната. А при един маратон, дори много повече, отколкото е необходимо.

— Но можете ли всъщност да бягате така, увит като мумия?

— Почакайте и ще видите.

Обграден от сигурността на студиото, той говореше уверено. Но сега, застанал прав на голата лунна повърхност, тази фраза „като мумия“ ехтеше в мислите му като призрачна заплаха. Не беше особено обнадеждаващо сравнение.

Но той се утешаваше с мисълта, че все пак не е съвсем точно. Не беше увит в плат, а стоеше изпънат в костюм от две части — едната активна, другата пасивна. Вътрешната, направена от памук, го обвиваше от глава до пети и представляваше основата на една гъста мрежа от тънички, порести тръбички, предназначени да отвеждат потта и излишната топлина. Над него беше жилавия и изключително гъвкав защитен костюм, направен от гумирана материя и прикрепен чрез метален пръстен към каска, която позволяваше видимост от 180 градуса. Когато Сингх бе запитал: „Защо не пълна кръгова видимост?“, му отговориха твърдо: „Когато бягаш, никога не се обръщай назад!“

Е, сега бе часът на истината. Използвайки и двата си крака, той се изтласка нагоре и описа тъп ъгъл, като умишлено приложи възможно най-малко усилие. И все пак след две секунди достигна връхната точка на траекторията си и пое успоредно на лунната повърхност, но на около четири метра над нея. Това би представлявал

нов рекорд на Земята, където високият скок си стоеше все под трите метра вече половин век.

За миг времето забави своя ход и сякаш бавно запълзя. Той виждаше под себе си огромната, бляскава повърхност, която се простираше в равен полукръг чак до хоризонта. Светлината от Земята падаше косо над дясното му рамо и му създаваше невероятната илюзия, че Синус Иридум е покрита със сняг. Всички останали състезатели бяха пред него, някои се издигаха, а някои се спускаха надолу по своите извити параболи. А един падаше право с главата надолу — слава Богу, че не беше на негово място и не бе направил тази неприятна грешка.

Приземи се първо на краката си и под него избухна облаче прах. Остави инерцията да го насочи отново напред и зачака тялото му да застане в подходящ ъгъл, преди отново да отскочи.

Бързо бе разбрал, че тайната на лунното бягане се състои в това да не скачаш твърде високо и после да се спуснеш надолу прекалено стръмно и да загубиш инерция при приземяването. След няколко минути експериментиране той намери най-доброто средно положение и установи стабилен ритъм. С каква ли бързина се движеше? Нямаше как да го установи на този терен без особени ориентири, но вече бе изминал повече от половината път до пилона, маркиращ първия километър.

И нещо по-важно — беше изпреварил всички останали; на сто метра разстояние зад него нямаше никой. И въпреки предупреждението „да не гледа никога назад“, все пак можеше да си позволи лукса да проверява от време на време как върви надпреварата. И изобщо не се изненада когато разбра, че са останали само трима състезатели.

— Почвам да се чувствам самотен тук навън — каза той. — Какво става?

Радиоканалът по принцип беше личен, но той се съмняваше, че наистина е така. Другите отбори и журналистите със сигурност го подслушваха.

— Годар е получил бавен теч. Какво е твоето състояние?

— Кондиция 7.

Всеки, който ги слушаше, лесно би могъл да се досети какво означава това. Но нямаше значение. Седмицата бе щастливо число и

Сингх се надяваше, че ще продължи да го използва до края на състезанието.

— Току-що мина покрай единия пилон — каза гласът в ухото му. — Изминало време — четири минути, десет секунди. Номер две е на петдесет метра зад теб, на постоянна дистанция.

Трябва да се справям по-добре, помисли си Сингх. Дори и на Земята всеки би могъл да пробяга един километър за четири минути. Но аз сега влизам в ритъм.

Докато достигне пилоната на втория километър той вече бе установил твърд, удобен ритъм и бе покрил дистанцията за по-малко от четири минути. И ако можеше да поддържа такава скорост — макар че, разбира се, това беше невъзможно — щеше да стигне финиша след около три часа. Никой всъщност не знаеше колко точно ще отнеме пробягването на традиционното маратонско разстояние от 42 км на Луната. Догадките варираха от силно оптимистичните два часа, до десет часа. Сингх се надяваше да се справи за пет.

Костюмът като че ли действаше според очакванията: не ограничаваше движенията му във важни моменти, а кислородният регулатор работеше в съответствие с изискванията, които налагаха белите му дробове. Започваше да му харесва. Това не беше просто надбягване; бе една истинска новост в полето на човешкия опит, разкриваща необозрими хоризонти в атлетиката, а може би и много повече.

Петдесет минути по-късно, при пилоната на десетия километър, той получи поздравително съобщение.

— Добре се справяш. Отпадна още един състезател — на Циолковски.

— Какво й се е случило?

— Няма значение. Ще ти кажем после. Но е добре.

Сингх се опита да отгатне. Веднъж, в началото на тренировките, едва не му прилоша от този костюм. Не бе никак дребна работа, тъй като случаят можеше да завърши с особено неприятна смърт. Спомни си как ужасно се чувстваше, като затворен в студена мидена черупка, малко преди да дойде пристъпът, но той го предотврати, увеличавайки притока на кислород и усилвайки термостата. Така и не разбра причините за тези симптоми: може да е било от нерви или пък бе ял нещо лошо преди това — нещо безвкусно, висококалорично, но с

малко остатъчна стойност, която да може да се изследва, тъй като костюмите се правеха с пълен комплект от санитарни приспособления.

Опитвайки се умишлено да откъсне вниманието си от тази определено ненужна линия на мисълта, Сингх се свърза с треньора си.

— Ако нещата продължават така, може и да завърша вървейки. Вече трима са се отказали, а едва започнахме.

— Не ставай прекалено самоуверен. Боб. Спомни си за костенурката и заека.

— Не знам за тях. Но разбирам какво искаш да ми кажеш.

Той разбра още по-добре при пилоната на петнайсети километър. От известно време усещаше едно усилващо се схващане в левия крак. Ставаше все по-трудно да го сгъва при приземяването и естествено, отблъскването, което следваше веднага след това, се получаваше изкривено. Той очевидно се изморяваше, но това трябваше да се очаква. Костюмът като че ли все още работеше великолепно, тъй че в действителност той нямаше сериозни проблеми. Може би не беше зле да спре и да си почине малко. В правилата не се казваше нищо против такова действие.

Той спря напълно и се огледа. Нищо не се бе променило, с изключение на това, че върховете на Хераклидите се бяха снишили на изток. Но най-неочакваното бе представянето на Земния червей от МИТ. Робърт Стийл (съвпадението на инициалите и първите им имена беше много странно) беше всъщност преди представителя на Клавиус, въпреки че никога не бе правил „истински“ тренировки. Да не би инженерите на МИТ да знаеха нещо, което местните не допусаха?

— Добре ли си, Боб? — попита треньорът разтревожен.

— Още съм на седмица. Просто си почивам малко. Но се чудя на този от МИТ. Справя се чудесно.

— Да, за землянин. Но нали ти казах да не гледаш назад. Ние ще го държим под око.

Озадачен, но не и разтревожен, Сингх се съсредоточи за кратко върху няколко упражнения, които биха били невъзможни за изпълнение в традиционен костюм. Той дори полегна в мекия реголит и няколко минути симулира каране на невидимо колело. Това също беше нещо, което се случваше за пръв път на Луната. Надяваше се зрителите да го оценят.

Когато се изправи отново на крака, не можа да устои на изкушението да хвърли бърз поглед назад. Клавиус беше поне на триста метра зад него и се полюшваше от една страна на друга, което бе сигурен признак за умора. Е, дизайнерите на твоя костюм не са толкова добри колкото моите, си каза Сингх. Не мисля, че още дълго ще останем заедно.

Но това със сигурност не се отнасяше за г-н Робърт от МИТ. Нещо повече, той като че ли се приближаваше.

Сингх реши да промени начина си на придвижване, да включи в движение и други групи мускули и така да намали риска от схващане — още една опасност, за която треньорът му го бе предупредил. Скачането като кенгуру беше ефикасно и просто, но краченето с отскоци бе по-удобно и по-малко уморително, просто защото бе по-естествено.

При пилона на двайсети километър обаче той се върна пак към подскока тип „кенгуру“, за да натоварва мускулите си еднакво. Вече ожадняваше и си смукна няколко дециграма плодов сок от тръбичката, поставена на удобно място в каската му.

Оставаха още двадесет и два километра и сега, освен него, имаше само още един състезател. Клавиус най-после се беше предал. На първия лунен маратон нямаше да има бронзов медал. Това се превърна в една надпревара между Луната и Земята.

— Поздравления, Боб — позасмя се треньорът му няколко километра по-късно. — Ти току-що направи двехилядния гигантски скок в историята на човечеството. Нийл Армстронг би се гордял с теб.

— Не мисля, че си ги броил, но ми е приятно да го чуя. Имам един малък проблем.

— Какъв?

— Звучи смешно, но май че ми изстиват краката.

Настъпи такова дълго мълчание, че той повтори оплакването си.

— Само проверявах, Боб, Сигурен съм, че няма от какво да се притесняваш.

— Надявам се.

Наистина изглеждаше дреболия, но в космоса дреболии не съществуват. Последните десет-петнайсет минути Сингх усещаше леко неразположение: имаше чувството, че върви в сняг, обут с обувки или ботуши, които не успяваха да изолират студа. И ставаше все по-зле.

Е, в Залива на дъгите със сигурност нямаше сняг, макар че земната светлина често създаваше подобна илюзия. Но тук в полунощ по местно време, реголитът бе много по-студен, отколкото снега на Антарктида през зимата — поне със сто градуса по-студен.

Това обаче не би трябвало да има значение. Реголитът беше много лош проводник на топлината и изолацията на костюма при стъпалата би трябвало да му осигурява максимална защита. Но съвсем очевидно не успяваше да го стори.

В слушалката му се чу извинително покашляне.

— Съжалявам за случилото се, Боб. Предполагам, че е трябвало да направим подметките по-дебели.

— Сега ли ми го казваш? Е, ще трябва да се примирия.

Но след двадесет минути той вече не беше така уверен, че ще успее. Неудобството започна да преминава в болка, а стъпалата му започваха да замръзват. Никога не беше ходил на място със студен климат и това усещане бе нещо непознато за него. Не знаеше как да се справи с проблема, нито как да познае кога симптомите наистина започват да се превръщат в сигнал за реална опасност. Доколкото си спомняше, май полярните изследователи бяха изложени на постоянния риск да загубят пръстите на краката си, а дори и цели крайници, нали? Освен неудобството, което това щеше да повлече след себе си, той не искаше да си губи времето, лежейки в отделение за регенерация. За пълно регенериране на стъпало отиваше цяла седмица...

— Какво става? — попита разтревоженият глас на треньора му. — Положението май започва да става опасно, а?

Положението не беше опасно, беше направо убийствено. Костваше му невероятни усилия на волята да не крещи от болка всеки път, когато падаше долу и заравяше крака в унищожителния прах, който изсмукваше силите му.

— Трябва да си почина няколко минути и да поразмисля.

Сингх внимателно се сниши върху нежно слягащата се под краката му повърхност, като се чудеше дали студената тръпка няма да пробие мигновено и в горната част на костюма. Но нямаше такива признаци и той си отдъхна. Най-вероятно беше в безопасност за няколко минути и се надяваше да получи достатъчно предупредителни симптоми, преди Луната да замрази тялото му до смърт. Робърт вдигна

краката си нагоре и сви пръсти. Слава Богу, поне ги усещаше и те се подчиняваха на волята му.

А сега какво? Журналистите в наблюдателния камион сигурно си мислеха, че е полудял или че провежда някакъв странен религиозен ритуал — като вдига подметките си към лика на звездите. Зачуди се какви ли ги говорят на далечните си слушатели.

Сега, когато краката му не бяха в контакт с повърхността, се чувстваше малко по-добре и кръвообращението му започваше да печели битката със загубата на топлина. Но дали само изплашеното му въображение бе единствената причина да чувства слаба тръпка долу ниско в гърба?

Мигновено го прониза друга тревожна мисъл. Топля краката си на нощното небе — черпейки сили от самата Вселена. А както е известно на всеки ученик, температурата е само с три градуса по-висока от абсолютната нула. И в сравнение с нея лунният реголит е като вряла вода.

В такъв случай дали постъпвам правилно? Краката ми със сигурност не се затоплят поради контакта с космическия хладилник.

Почти прострян наред Залива на дъгите, изпънал крака под абсурден ъгъл към едва забележимите звезди и бляскавата Земя, Робърт Сингх напъваше мислите си над този малък проблем от физиката. Вероятно имаше твърде много действащи фактори, за да може да се даде бърз отговор, но този щеше да свърши работа с известна приблизителност...

Проблемът беше: „проводимост срещу излъчване“. Материалът на неговите подметки бе по-добър в първото отколкото във второто. Те губеха топлината по-бързо, отколкото неговото тяло успяваше да я генерира, когато се намираха в съприкосновение с лунния реголит. Но положението беше обратното, когато излъчваха в откритото пространство. За негово щастие.

— МИТ те настига, Боб. Тръгвай вече.

Сингх се възхити на настойчивия си преследвач. Заслужаваше си среброто. Но проклет да съм, ако го оставя да ми отмъкне златото. И ето го — пак на трасето. Само още десет километра. Да кажем — няколко хиляди подскока.

Първите три-четири не бяха толкова лоши, но после студът отново започна да нахлува. Сингх знаеше, че ако спре отново, няма да

може да продължи повече. Единствената възможност бе да стиска зъби и да се преструва, че болката е просто илюзия, която може да бъде отмината с усилие на волята. Къде беше виждал прекрасен пример в това отношение? Измина още един изпълнен с агония километър, преди да успее да си спомни точно.

Преди години бе гледал един видеофилм на повече от сто години за нестинари от някаква религиозна секта на Земята. Имаше изкопана продълговата яма, напълнена с нажежени до червено въглени и отдадените на своя бог вървяха бавно и някак несъзнателно с босите си крака от единия до другия край на жарта, без да им прави никакво впечатление, сякаш вървяха по пясък. Дори и да не доказваше каквото и да било за силата на тяхното божество, това все пак бе удивителен пример за смелост и увереност в собствените сили. Той сигурно също можеше да го направи; в този момент въобще не му беше трудно да си представи, че върви по огън...

Лунен нестинар! Не можеше да не се изсмее на тази идея и за миг болката като че ли изчезна. Значи теорията за „съзнанието над материята“ все пак вършеше работа, пък дори и за няколко секунди.

— Само още пет пилона — добре се справяш. Но МИТ те изпреварва. Не се отпускай.

Да се отпусна ли? Как му се искаше да може да се отпусне. Но тъй като хапещата болка в краката му надделяваше над всичко останало, той почти не обръщаше внимание на увеличаващата се умора, която правеше вървенето напред все по-трудно. Вече не скачаше, а беше преминал в нещо като бавни полюляващи се крачки, които на Земята сигурно биха били изключително впечатляващи, но на Луната изглеждаха по-скоро жалки.

На три километра преди края той бе готов да се предаде и да повика линейката; може би дори вече беше станало късно да се спасят стъпалата му. И тогава, точно в мига, когато почувства, че се намира на края на живеца си, той забеляза нещо, което със сигурност би забелязал и по-рано, ако не бе съсредоточил цялото си внимание в малкото пространство непосредствено пред себе си.

Далечният хоризонт не беше вече една абсолютно права линия, разделяща блестящия пейзаж от черната нощ на космическото пространство. Той се приближаваше към западната граница на Залива на дъгите и нежно заоблените върхове на възвишението Лаплас се

издигаха над извитата лунна повърхнина. Гледката и съзнанието, че неговите собствени усилия са го изправили пред нея, вляха последния прилив на сили у Сингх.

Сега вече във Вселената не съществуваше абсолютно нищо друго освен финиша. Намираше се само на няколко метра от него, когато упоритият му съперник се стрелна напред със скорост, която очевидно не му костваше никакви усилия.

Когато Робърт Сингх се върна в съзнание, той лежеше в линейката, с изтощено тяло, но без да изпитва никаква болка.

— Няма да се разхождаш много-много известно време — чу той един глас, който долиташе до него от светлинни години разстояние. — Това е най-тежкият случай на измръзване, който съм виждал. Но приложих местна упойка, пък и няма да се наложи да си купуваш нови крака.

Това поне беше някаква утеха, но тя не можеше ни най-малко да компенсира горчивината от поражението, което бе претърпял, независимо от всичките си усилия, и то когато победата бе само на една ръка разстояние. Кой беше казал: „Да спечелиш не е най-важното нещо! Това е единственото нещо!“ Зачуди се дали изобщо да си прави труда да отиде да си получи сребърния медал.

— Пулсът ти се нормализира. Как се чувстваш?

— Ужасно.

— Може пък това да те развесели. Готов ли си за една приятна изненада.

— Давай.

— Ти си победител. Не, не се опитвай да станеш.

— Но как? Как така?

— От МОК са бесни, но МИТ си умират от смях. Веднага щом свърши състезанието си признаха, че техния Робърт всъщност бил Робот — Хуманоидна форма с Общо предназначение, тип 9. Нищо чудно, че той — този... — излезе първи! Така че твоето представяне е направило толкова по-голямо впечатление. Отвсякъде ваят поздравления. Ти си знаменитост — независимо дали ти харесва или не.

И макар че славата му не се задържа дълго, златният медал беше един от най-драгоценните му спомени за цял живот. Докато не започнаха Третите Олимпийски игри осем години по-късно, той все

още не бе разбрал на какво бе положил началото. Дотогава космическите медици бяха успели да „заемат“ „течното дишане“ на гмуркачите, като напмпваха дробовете с течност, наситена с кислород.

И така, победителят в първия лунен маратон, заедно с по-голямата част от разпръснатата се из Вселената човешка раса, наблюдаваше изпълнен със страхопочитание и възхищение, как защитения срещу лунния вакуум Карл Грегориъс прави рекордното си двуминутно пробягване за километър през Залива на дъгите, гол като гръцките си прадеди на първите Олимпийски игри преди три хиляди години.

МАШИНА ЗА ЖИВЕЕНЕ

Сред като завърши АриТек с подозрително високи оценки, астроспециалистът Робърт Сингх не срещна никаква трудност да си осигури пост като асистент-инженер (по задвижване) на една от редовните совалки Земя — Луна, известна, по някаква вече забравена причина, като „млечния влак“. Това му беше изключително удобно, тъй като, за нейна изненада, Фрейда бе открила, че Луната в крайна сметка е интересно място. Бе решила да прекара там няколко години, специализирайки в нещо подобно на златна треска, която Земята е преживяла някога. Но това, което геолозите отдавна търсеха на Луната, бе нещо многократно по-ценно от вече считания за посредствен метал.

Това беше вода или по-точно — лед. Макар че милиардите години метеоритно бомбардиране и извънредно рядката вулканична дейност бяха раздробили горните неколкостотин метра от повърхността на Луната и бяха унищожили всяка следа от вода — в течно, твърдо или газообразно състояние — все още съществуваше надеждата, че дълбоко под повърхността, близо до полюсите, където температурите бяха далеч под нулата, се бе задържал фосилизиран лед, останал от времето, когато Луната се е кондензирала от първичния космичен прах на Слънчевата система.

Повечето селенолози считаха, че това е чисто фантазиране, но съществуваха достатъчно много догадки, подтикващи към надежди. Фрейда бе една от щастливите участници в екипа, открили първата ледена мина на Южния полюс. Това не само щеше основно да промени икономиката на Луната, но и подежда извънредно благотворно върху „икономиката“ на Сингх-Каръл. Сега вече и двамата имаха достатъчно средства, за да могат да си наемат къща тип Фулърхоум и да живеят където си поискат на Земята.

На Земята. Те все още се надяваха да прекарат останалата част от живота си някъде другаде, но страшно искаха да имат син. Ако детето се родеше на Луната, то никога нямаше да има физическите сили,

необходими да посети света на своите родители. От друга страна бременност при гравитация 1 g щеше да му открие простора на цялата Слънчева система.

Двамата бяха единомисленици, че мястото, където ще разположат дома си отначало, трябваше да се намира в района на пустинята Аризона. Макар че и там вече ставаше доста пренаселено, все още имаше достатъчно древни геоложки обекти, по които Фрейда можеше да се катери. А и мястото представляваше най-близкия аналог на Марс, който и двамата бяха твърдо решени да посетят някой ден — „Преди да са го съсипали съвсем!“, както казваше Фрейда уж на шега.

По-трудният въпрос си оставаше кой модел от огромното разнообразие домове тип Фулърхоум да си изберат. Наречени на името на великия строителен инженер-архитект от двайсети век Бъкминстър Фулър, и използващи технологии, за които той само бе мечтал, но не бе доживял да види, те представляваха почти напълно самообслужващи се жилищни единици и можеха да поддържат живота на своите обитатели почти безкрайно дълго.

Захранването с електричество ставаше чрез една стокиловатова запечатана синтезна турбина, която трябваше да се долива с обогатена вода на няколко години веднъж. Такова скромно енергийно захранване бе съвсем достатъчно за всеки добре направен дом, а 96-те волта мощност на тока биха били достатъчни да убият само някой свършено запален по самоубийствата маниак.

На разбиращите от техника клиенти, които питаха: „Защо 96 волта?“ от консорциума Фулър търпеливо обясняваха, че инженерите са хора с твърдо установени навици: само до преди няколко века 12 и 24-волтовите системи са били нещо обичайно, и че аритметиката би била много по-лесна, ако хората имаха по дванадесет пръста, вместо по десет.

Беше нужен повече от век, докато обществеността привикне към най-противоречивото качество на домовете Фулърхоум: системата за рециклиране на храна. Но без съмнение е било нужно още повече време в началото на селскостопанската епоха докато земеделците преодолеят отвращението си и започнат да посипват бъдещата си храна с животинска тор. В продължение на хилядолетия китайците бяха достигнали дори още по-далеч и използваха собствените си екскременти, за да торят оризените си полета.

Забраните и предразсъдъците, свързани с храната, са едни от най-силните, които управляват поведението на хората и често логиката не е достатъчна, за да бъдат преодолені. Да се рециклират човешките екскременти във на полето, под въздействието на чистата силна слънчева топлина беше едно, но да се прави това в собствения дом с помощта на някакви си електрически мистерии беше съвсем друго. Консорциум Фулър дълго време убеждаваше безполезно, че: „Дори и Господ не би могъл да различи два въглеродни атома един от друг.“ Повечето от хората бяха убедени, че те могат.

В крайна сметка победи чистата икономика, както става обикновено. Облекчението никога повече да не се тревожиш за разходите си за храна и да имаш практически безграничното разнообразие от ястия, кодирано в паметта на Домашния мозък, беше едно изкушение, на което много малко хора можеха да устоят. Всички останали съмнения бяха преодолені чрез едно простичко, но ефикасно допълнение: към дома можеше да се добави малка градина като допълнителна примамка. Макар че рециклиращата система би могла да действа напълно ефективно и без нея, гледката на красивите цветя, обърнали главичките си към слънцето, помагаше на доста капризни стомаси да се поуспокоят.

Домът, който Робърт и Фрейда наеха, бе имал само двама предишни наематели (Консорциумът не ги продаваше при никакви условия), а гарантираното „Време без повреди“ беше петнайсет години. Но дотогава те щяха да се нуждаят от по-голям модел, който да може да задоволи нуждите и на един енергичен юноша.

Някак си въобще не им дойде наум да попитат Мозъка за поздравите и пожеланията, оставени им от предишните наематели. И двамата си имаха свои мечти и надежди, отправени към едно бъдеще, което те, като всички млади хора, не вярваха, че ще свърши някога.

СБОГОМ НА ЗЕМЯТА

Тоби Каръл Сингх се роди в Аризона, както бяха планирали родителите му. Робърт продължаваше да служи на совалката Земя — Луна, като се издигна до поста Главен инженер и дори отказа една възможност да отиде до Марс, тъй като не искаше да се отдели от невръстния си син за месеци наред.

Фрейда остана на Земята и изобщо рядко напускаше Американската общност. И макар че се беше отказала от геоложките експедиции, продължаваше да извършва изследователската си дейност все тъй неуморимо и далеч по-комфортно чрез компютър и сателитни изображения. Вече всички се шегуваха, че откакто е бил изобретен алгоритъмът за преобразуване на образи, геологията е престанала да бъде професия за грубовати мъжаги.

Тоби беше на три години, когато родителите му решиха, че дружелюбните играчки-роботи не са му достатъчни. Най-очевидния избор беше да си вземат куче и почти се бяха сдобили със Скотимутант (Куче с гарантиран коефициент на интелигентност 120), когато първите минитигърчета се появиха на пазара. Това беше любов от пръв поглед. Бенгалският тигър е най-красивата от всички хищни котки — а най-вероятно и сред всички бозайници. До началото на дваисет и първи век той бе изчезнал като свободно живеещ вид, още преди естествената му среда да изчезне напълно. Само неколкостотин екземпляра от великолепното животно все още водеха полуистински живот в зоопаркове и резервати. Но дори и всички животни да изчезнеха, не би представлявало никакъв проблем да бъдат пресъздадени, тъй като ДНК формулата им, разбира се, бе напълно съхранена.

Тигрет бе просто един вторичен продукт на генното инженерство. На пръв поглед тя беше прекрасен представител на вида си, но щеше да достигне тегло само тридесет килограма дори и в зряла възраст. А нравът ѝ — също внимателно генно оформен — бе като на всяко друго игриво, любвеобилно коте. Сингх не се уморяваше да я

гледа как се прокрадва към малките почистващи роботи, които тя несъмнено вземаше за животни и които трябваше обстойно да изследва, тъй като не можеше да намери миризмата им в родовата си памет. От своя страна роботите не знаеха какво да правят с нея. Понякога, когато спеше, те я вземаха за килимче и се опитваха да я почистят от праха, което водеше до страшно смешни резултати.

Такава възможност не възникваше често, понеже минитигърчето спеше в леглото на Тоби. Фрейда се бе противопоставила на този навик по хигиенни съображения, докато не забеляза, че животното отделя много повече време за внимателното измиване с език на цялото си тяло, отколкото Тоби за своите срещи със сапуна и водата. И всякаква възможна зараза едва ли би дошла от тази посока. Тигрет беше малко по-дребна от една напълно израснала котка, когато влезе за първи път в дома им, но бързо надхвърли този ръст. Робърт скоро се оплака, макар и на шега, че на Тоби вече не му прави впечатление, когато баща му е в космоса.

А може би именно пристигането на Тигрет отвори пътя и за другите промени. Континентът на прадедите ѝ винаги бе привличал Фрейда и тя с благоговение прелистваше едно омачкано издание на „Корени“ на Алекс Хейли, което бе тяхно притежание от много поколения наред. „Освен това“ — казваше тя — „в Африка никога е нямало тигри. Време е да отидем там с Тигрет.“

Като цяло те се чувстваха щастливи на новото място, въпреки че понякога се сблъскваха с останки от ужасяващото минало — като например деня, когато Тоби си копаеше дупка на брега, и попадна на детски скелет, все още стиснал кукла в ръце. Много нощи след това той се събуждаше с писъци и дори Тигрет не можеше да го успокои.

Но до десетия рожден ден на Тоби — почетен с пристигането на трима истински чичовци и лели и няколко десетки гости — Робърт и Фрейда бяха разбрали, че с първия период на техните взаимоотношения вече е свършено. Радостта, да не говорим за страстта, вече отдавна беше загаснала и те все повече се превръщаха в добри приятели, които приемаха присъствието си за даденост. И двамата си имаха любовници, без да проявяват особена ревност един към друг. На няколко пъти бяха пробвали да живеят с един от тях, а веднъж дори и с двамата. И въпреки героичните усилия на всички участници, резултатите бяха по-скоро комични, отколкото еротични.

Но финалната им раздяла не се дължеше на взаимоотношенията им. Защо, често се питаше Робърт Сингх, отдаваме сърцата си на приятели, чийто живот е толкова по-кратък от нашия?

Много отдавна настъпващата джунгла трябва да бе заличила металната плоча с надпис:

ТИГРЕТ

ТУК ЛЕЖАТ НАВЕКИ КРАСОТА, ВЯРНОСТ И СИЛА

И макар че сега това изглеждаше като преживяно в някакъв друг живот, Робърт Сингх никога нямаше да забрави как детството на Тоби свърши, докато той държеше в ръцете си Тигрет, а светлината бавно залязваше от изпълнените ѝ с любов очи.

Вече беше време да си върви.

ПЯСЪЦИТЕ НА МАРС

Макар че бе твърдо решен да отиде там, в крайна сметка Робърт Сингх остави Марс за по-късно в житейския си дневен ред. Той беше вече на петдесет и пет, когато за втори път Шансът реши кога и как.

На Луната рядко идваха туристи от Марс и, поради извънредно ефикасната карантина наложена, от гравитацията му, на практика те бяха почти непознати на планетата-майка. Много от тях се преструваха, че това не ги притеснява. Всички знаеха, че Земята е шумна, задимена, замърсена и ужасяващо пренаселена — почти три милиарда души! Да не говорим за това, колко е опасна с всички тези урагани, земетресения, вулкани...

Шърмейн Йорген обаче наблюдаваше с копнеж и тъга Земята от наблюдателната зала на АриТек, когато Робърт Сингх я срещна за пръв път. Куполът, широк двадесет метра, истински шедьовър на техниката, беше толкова прозрачен, че създаваше илюзията, че нищо не възпира космически вакуум да нахлуе към тях. Някои по-нервни посетители понасяха тази гледка само няколко минути.

По време на изпълнените с работа студентски години Робърт Сингх почти не беше влизал тук, но сега развеждаше един от колегите си от кораба из своята стара Алма Матер и това място беше една от задължителните атракции. Докато преминаваха през трите двойки автоматични врати, той каза:

— Ако куполът се пръсне, външната двойка врати се затваря за една секунда, а третата се задвижва след забавяне от петнайсет секунди, дайки достатъчно време на хората вътре да успеят да излязат и да се спасят.

— Освен ако не ги е изсмукал вакуумът. Кога са били проведени изпитания за последен път?

— Да видим. Ето го и свидетелството за технически преглед. Датата е от, ь-ь, преди два месеца.

— Нямам това предвид. Всяка прекъсната електрическа верига може да затвори вратите. Правена ли е някога истинска проверка?

— Да не искаш да пробием купола? Ама че глупав въпрос. Знаеш ли колко ще струва това?

И в този момент добронамереното заяждане между двамата приятели бе рязко прекратено, защото осъзнаха, че не са сами.

Тишината продължи твърде дълго. Най-накрая спътникът на Робърт Сингх проговори:

— Ако не си си прехапал езика, Боб, то би могъл да ни запознаеш.

Все още бяха в чудесни взаимоотношения с Фрейда, но се виждаха все по-рядко, особено след като тя се върна в Аризона, а Тоби спечели стипендия в Московската консерватория — за извънредно приятна изненада на родителите си, никой от които не бе проявявал ни най-малък музикален талант. Така че бе съвършено нормално, когато Шърмейн Йорген се върна на Марс, Робърт Сингх да я последва веднага щом можа да си уреди това. За човек с неговата квалификация и с все още съществуващата му скромна слава, която той не се стесняваше да използва, когато се наложи, това не беше трудно. Скоро след петдесет и шестия си рожден ден той кацна в Порт Лоуел. Беше Новомарсианец и щеше завинаги да си остане такъв, тъй като беше роден в друг свят.

Нямам нищо против да ме наричат Новомарсианец — довери той на Шърмейн — стига да се усмихват, когато го казват.

Ще се усмихват, скъпи — отвърна му тя. — С твоите земни мускули, ти си много по-силен от повечето хора тук.

Това беше вярно, но той не знаеше колко време още ще се задържи така. Ако не се заемеше с по-усилени тренировки, отколкото предполагаше, че ще му се наложи, скоро щеше да се приспособи напълно към Марс.

Което имаше своите преимущества. Марсианците твърдяха, че именно тяхната планета, а не Венера, е трябвало да бъде наречена планетата на любовта. Земната гравитация бе направо абсурдна, ако не и опасна. Счупени ребра, предизвикани от тежестта, схващания и затруднено кръвообращение бяха само някои от рисковете, с които се сблъскваха земните любовници. Шест пъти по-слабата лунна гравитация бе нещо по-добро, но познавачите считаха, че не е напълно достатъчна за един добър контакт.

А що се отнася до силно възхваляваната нулева гравитация на открития космос, след като първоначалното любопитство отмина, на нея започнаха да гледат като на нещо по-скоро досадно. Човек прекарваше прекалено много време в тревоги за мястото на срещата и позата.

Гравитацията на Марс, която беше една трета от земната, бе точно каквато трябва.

Като всички нови пришълци, Робърт Сингх прекара първите няколко седмици по пътищата на марсианския Гранд Тур: планините Олимпус Монтс, долината Маринър и ледените планини на Южния полюс, както и низината Хелас — Хелас бе популярна най-вече сред авантюристично настроените младежи, които обичаха да се перчат, като се състезаваха колко дълго могат да издържат без дихателни приспособления. Атмосферното налягане в момента бе напълно подходящо за подобни изпитания, макар че кислородното съдържание бе твърде ниско, за да поддържа живота на човек. Рекордът с подвеждащото име „на чист въздух“ в момента бе малко по-висок от десет минути.

Първоначално Сингх бе леко разочарован от Марс. Той бе направил толкова много тренажорни пътувания на Марс, често с невероятна, въодушевяваща скорост и над развихрящи въображението картинни изображения, че действителността там му се видя като антипод на очакванията. Проблемът с най-известните релефни обекти на планетата беше в техния размер: те бяха толкова големи, че можеха да бъдат възприети само от космоса, а не когато човек застане върху тях.

Планината Олимпус Монтс бе най-показателния пример. Марсианците обичаха да казват, че е три път по-голяма от която и да е планина на Земята, но Хималаите или Скалистите планини бяха далеч по-внушителни, защото бяха много по-стръмни. С огромната си основа от шестстотин километра в диаметър, Олимпус Монтс приличаше много повече на огромна пришка, издула повърхността на Марс, отколкото на планина. Деветдесет процента от нея не бяха нищо повече от леко надигаща се равнина.

А долината Маринър, с изключение на най-тясната си част, също не успяваше да задоволи очакванията на посетителя. Тя беше толкова огромна, че погледнати от центъра, двете ѝ стени се губеха някъде

далеч зад хоризонта. И ако не беше боязънта от известната нетактичност, която често вкарваше Новомарсианците в беда, Сингх може би щеше да направи няколко неблагоприятни сравнения между долината и далеч по-малкия Гранд Каньон.

Но след няколко седмици той започна да оценява чара и красотите на планетата, които бяха основание за страстната преданост на колонистите (това бе още една дума, която внимателно трябваше да се избягва) към тяхната планета. И макар че прекрасно знаеше, че обитаемата площ на Марс е почти същата като на Земята поради липсата на океани, той непрекъснато се изумяваше от размерите му, И като се пренебрегнаше факта, че Марс имаше само половината от диаметъра на Земята, все пак това бе един голям свят...

А и самият Марс непрекъснато, макар и бавно, се променяше. Лишеи и гъби мутанти разрушаваха окислените скали и възстановяваха опустошенията, които ерозията бе нанесла на планетата преди милиони години. А вероятно най-сполучливият земен „колонизатор“ бе една разновидност на „мозаечния кактус“ — растение с твърда ципа, което изглеждаше така, сякаш самата природа се бе нагърбила да покаже как се прави космически костюм. Опитите да се прихване на Луната се оказаха неуспешни, но то процъфтяваше в марсианските низини.

Всички на Марс трябваше да работят за прехраната си и макар че Робърт Сингх бе прехвърлил значителна сума от солидната си сметка на Земята, той не бе изключение от правилото. Нито пък искаше да бъде. Пред него имаше още много десетилетия активен живот и той искаше да ги използва пълноценно — и да прекара колкото се може повече време с новото си семейство.

Това бе още една от причините да дойде на Марс: този свят бе все още ненаселен и тук му се разрешаваха две деца. Първата му дъщеря, Мирел, се роди около година след пристигането му; Мартин се появи три години по-късно. И минаха още пет години преди Капитан Робърт Сингх да изпита и най-малкото желание да подиша „на свобода“ — свободата на дълбокия космос. Беше прекалено доволен от семейството и работата си.

Разбира се той често пътуваше до Фобос и Деймос, обикновено във връзка с високо отговорните си (и добре възнаградени) задължения на Корабен наблюдател за земния Лойд. На Фобос, близкия по-голям

спътник, нямаше много работа, освен да се инспектира Космическото Кадетско Средно училище, където кадетите се отнасяха към него с изключителен респект. Той от своя страна обичаше да се среща с тях. Това го караше да се чувства тридесет — е, поне двадесет години по-млад и му даваше информация за най-последните новости в космическите технологии.

Имаше един период, когато Фобос бе считан за безценен източник на суровини за космическите строителни обекти, но марсианските защитници на околната среда — които вероятно се чувстваха гузни заради непрекъснатите промени на собствената им планета — бяха успели да спрат този процес. И макар че мъничкият въгленочерен спътник бе тъй незабележим на фона на нощното небе, че твърде малко хора го забелязваха изобщо, призивът „Не оголвайте Фобос до кокал!“ се оказа доста ефикасен.

За щастие по-малкия и отдалечен Деймос в някои отношения предлагаше далеч по-добри перспективи. Макар че ширината му в диаметър бе малко повече от дванайсет километра, той можеше да снабдява местните космически корабостроителници с по-голямата част от металите, от които се нуждаеха, в продължение на векове и никой не го бе грижа дали мъничката Луна ще изчезне полека-лека от небосклона през следващото хилядолетие. Още повече гравитационното му поле бе толкова слабо, че бе необходим съвсем лек тласък, за да могат добитите суровини да бъдат насочвани към приемателните пунктове.

И като всички натоварени космодруми откакто свят светува, Порт Деймос бе страшно разхвърлян и неорганизиран. Робърт Сингх за първи път видя „Голиат“ в Док 3 на Деймос, където корабът претърпяваше редовната пълна инспекция и преоборудване, които се правеха на всеки пет години. На пръв поглед корабът не беше нищо особено; не бе по-грозен от повечето кораби, предназначени за пътувания в далечния космос. С чистата си маса от десет хиляди тона и обща дължина от 150 метра, той не бе особено голям кораб и най-важната му характеристика бе незабележима от пръв поглед. Ядрените двигатели на „Голиат“, които обикновено работеха с водород, но при необходимост можеха да бъдат зареждани с чиста вода, бяха много мощни, отколкото бе необходимо за кораб с този размер. И освен

неколкосекундните изпитания, на които биваха подлагани периодично, те никога не бяха натоварвани до пълната си мощ.

Втория път, когато Робърт Сингх видя „Голиат“, пак беше на Деймос, след още пет спокойни години на станцията. А капитанът на кораба беше пред пенсия...

— Помисли си по този въпрос, Боб — му каза той. — Това е най-леката работа в цялата Слънчева система. Никакво сериозно управление. Само си седиш и се наслаждаваш на гледката. Единственият ти проблем ще бъде как да нахраниш и да се грижиш за двайсет шантави учени.

Това бе едно изкусително предложение. Въпреки заеманите многобройни отговорни длъжности, Робърт Сингх никога не бе управлявал кораб и беше време да го стори преди да излезе в пенсия. Вярно, че едва бе навършил шейсет, но все още се удивляваше колко бързо летят десетилетията.

— Ще поговоря за това със семейството си — каза той. — Стига да мога да се връщам на Марс няколко пъти годишно.

Да, предложението бе наистина прекрасно. Той щеше да го обмисли внимателно...

Робърт Сингх никога не се бе замислял сериозно за предназначението на „Голиат“, което бе заложено в конструкцията и дизайна му. Наистина почти бе забравил защо корабът е оборудван с такъв направо абсурдно мощен двигател.

Разбира се, на него едва ли щеше да му се наложи да ползва дори и една трета от мощта му, но не беше лошо да го има в резерв.

САРГАСОВОТО МОРЕ НА КОСМОСА

— Застанете на Слънцето — бе казал Мендоса на своите леко озадачени студенти веднъж, малко след като бе получил Нобеловата награда — с лице към Юпитер, отстоящ на четиридесет и пет милиарда километра от вас. Разтворете ръце под ъгъл от 60 градуса спрямо тялото... Знаете ли накъде ще сочат те?

Той не очакваше отговор и не спря, за да го поучи.

— Няма да видите нищо натам, но ръцете ви ще сочат към два от най-интересните обекти в Слънчевата система...

— През 1772 г. великият френски математик Лагранж открил, че гравитационните полета на Слънцето и на Юпитер биха могли да слоят мощта си и да предизвикат един много интересен феномен. Точно на орбитата на Юпитер — на 60 градуса напред и назад — се намират две неподвижни точки. Всеки един обект поставен в тях ще се намира на едно и също разстояние и от Слънцето и от Юпитер, като така трите ще образуват по един гигантски равноностранен триъгълник.

— Съществуването на астероидите не е било известно по времето на Лагранж, така че той вероятно никога не се е досещал, че един ден ще има обект, който точно да демонстрира неговата теория. Минали повече от сто години — 134, ако трябва да бъдем съвсем точни — преди да бъде открит Ахил, който се носел на 60 градуса зад Юпитер. Година по-късно, недалеч от него, бил открит Патрокъл, а после и Хектор, но на 60 градуса разстояние пред Юпитер. Днес са ни известни повече от десет хиляди такива „Троянски“ астероиди, наричани така, понеже първите дванадесет били наречени на героите от троянската война. Разбира се, трябваше да се откажем от тази идея преди години; сега те просто имат номера. Последния каталог, който видях, бе стигнал до 11 500 и списъкът продължава да се попълва, макар и много бавно. Предполагаме, че общият брой е вече около 95% попълнен. И ако има още непознати троянци, то те едва ли са по-големи от неколкостотин метра в диаметър.

— И сега вече трябва да ви призная, че ви излъгах. На практика нито един от „троянките“ не се намира точно в някоя от двете троянски точки. Те се местят напред-назад и нагоре надолу с отклонение от почти тридесет градуса. Причината за това е до голяма степен Сатурн: неговото гравитационно поле пречи на взаимодействието Слънце-Юпитер. И така, представете си Троянските астероиди като два големи облака, с центрове, които се намират точно на 60 градуса от двете страни на Юпитер. По причина, която е все още неизвестна — някой да иска тема за дисертация? — има три пъти повече троянци пред Юпитер, отколкото зад него.

— Чували ли сте някога за Саргасово море, там някъде на старата Земя? Така си и мислех, че не сте. Ами, това е едно море в Атлантическия океан — океанът източно от Американската общност — в което се събират свободно плаващи обекти, като водорасли, изоставени кораби и други, поради циркулиращите течения. И на мене двете троянски точки ми приличат на два „саргасови“ космически близнака. Това са най-гъсто населените райони в Слънчевата система, макар че едва ли бихте могли да го осъзнаете, ако се намирахте там. Ако стоите на някой от Троянките, ще имате късмет, ако забележите друг с невъоръжено око.

— Защо са толкова важни тези Троянци ли? Радвам се, че ми зададохте този въпрос.

— Освен научния интерес, който предизвикват, те са важни оръжия в арсенала на Любовта. На точно определени периоди от време някой от тях бива изтеглен от мястото си благодарение на дружните усилия на Сатурн, Уран и Нептун и се запътва към слънцето. И се случва така, че някой от тях може и да се блъсне в нас (така се е получил басейнът Хелас), та дори и в Земята.

— Такива неща са се случвали доста често в ранните дни на Слънчевата система, когато останките от оформянето на планетите все още се носели в пространството. Повечето вече са изчезнали, за наше щастие. Но са останали още много и не всички се намират в „троянските“ облаци. Има астероиди самотници, които стигат чак до Нептун. И всеки от тях представлява потенциална опасност.

— И така, до началото на нашия век е нямало нищо — абсолютно нищо, което човешката раса е можела да направи по този въпрос и повечето хора, дори когато са знаели за това, не ги е било

грижа. Мислели, че има далеч по-важни въпроси за решаване и, разбира се, били прави.

— Но умният човек се застрахова и срещу най-невероятни рискове, стига вноските да не са прекалено високи. В продължение на почти половин век програмата СПЕЙСГАРД съществува с един изключително скромнен бюджет. Сега вече знаем, че съществува много висока вероятност за поне един катастрофален сблъсък със Земята, Луната или Марс през следващото хилядолетие.

— И трябва ли само да седим и да чакаме всичко това да се случи? Категорично не! Сега, когато имаме технологиите, с които можем да се защитим, поне бихме могли да създадем планове, които могат да влязат в действие не ако, а когато! — възникне неизбежната опасност. И ако имаме късмет, ще получим предупреждение няколко месеца преди това.

— Сега вече имам достатъчно основателна причина да отида на Земята — това все още е строго секретно и да им направя една голяма изненада! Готвя се да предложа дългосрочна програма, за това как да се справим с този проблем. И като начало се готвя да предложа на СПЕЙСГАРД да бъде дадено право да действа, за да може да оправдае името си. Бих искал да видя няколко бързи, мощни кораба, които да патрулират непрекъснато — Троянските точки са добро място за разполагането им. Докато са там, ще могат да провеждат ценни изследвания, а освен това ще могат да потеглят мигновено към всяка точка в Слънчевата система веднага, щом възникне необходимостта за такова действие.

— Това е историята, която се готвя да разкажа на всички земни червеи, когато се срещнем. Пожелайте ми на добър час!

АМАТЪОРЪТ

Към края на двадесет и първия век бяха останали твърде малко науки, в чиито области откритията можеха да бъдат правени от аматьори, но астрономията, както винаги, си оставаше една от тях.

Вярно, че нито един аматьор, колкото и ерудиран да е, не би могъл да се справи с апаратурата, която се използва ежедневно в големите обсерватории на Земята, Луната и на орбиталните станции. Но професионалистите обикновено са специализирани в тесни области, а Вселената е тъй необятна, че те едва ли биха могли да наблюдават повече от една малка частичка от нея. И една огромна част от нея оставаше неизследвана на разположение на енергичните начетени ентузиастаи. Не е нужно да притежаваш кой знае колко голям телескоп, за да откриеш нещо, което никой друг не е забелязал, ако, разбира се, знаеш какво точно търсиш.

Задълженията на д-р Ангъс Милър като Ръководител на катедра в медицинския център в Порт Лоуел не бяха особено тежки. За разлика от земните колонисти, на заселниците на Марс не се налагаше да се приспособяват към нови екзотични заболявания и по-голямата част от работата на лекаря се свеждаше до нещастни случаи. Наистина във второто и третото поколения бяха започнали да се проявяват някои особени дефекти на костната система, несъмнено поради ниската гравитация, но лекарите в центъра бяха уверени, че ще успеят да се справят с тях, преди да станат сериозни.

Благодарение на изобилието от свободно време, д-р Милър беше един от малкото астрономи аматьори на Марс. В течение на годините той си беше построил една сложна система от рефлектори — като преди това бе изгладил с шкурка, полирал и посребрил с амалгама огледалата чрез техники, които всеотдайните майстори на телескопи бяха довели до съвършенство в течение на векове.

Отначало той прекарваше по-голямата част от времето си наблюдавайки планетата Земя, като не обръщаше внимание на язвителните коментари на своите приятели.

— Защо си правиш труда изобщо? — го питаха те. — Земята всъщност е напълно изследвана. Твърди се дори, че на нея живеят интелигентни форми на живот.

Но млъкнаха, когато Милър им показва красивото синьо кълбо, увиснало в пространството, и по-малката, но застанала в същата фаза, Луна, зареяна до него. Цялата история на планетата, с изключение на последните няколко мига от съществуването ѝ, стоеше там в обсега на телескопа. Колкото и надалеч да бе отпътувало във Вселената, човечеството никога не би могло да прекъсне напълно своите връзки с родната планета.

Но все пак критикарите имаха своето право. Земята не представляваше особено благодарен обект за наблюдение. Една голяма част от нея бе постоянно обвита с облаци, а когато се намираще в най-близката си точка спрямо Марс, към него гледаше само нощната половина на Земята, тъй че природните характеристики на релефа оставаха незабележими. Само преди един век нощната страна на Земята е била всичко друго, но не и тъмна — с всички тези мегавати електричество, които струяли разсипнически към небето. И макар че по-загрижените за икономисване на електроенергията поколения бяха спрели най-тежките прояви на разточителство, повечето от големите градове приличаха на светли острови в морето от тъма и се забелязваха лесно.

На д-р Милър му се искаше да е бил тук на 10 ноември 2084 г. земно време, за да наблюдава един изключително красив феномен — преминаването на Земята пред слънцето. Тя приличала на малко, съвършено кръгло слънчево петънце, докато бавно минавала пред кръглия слънчев диск, но точно наполовината от пътя ѝ, в средата ѝ проблеснала ярка звезда. Станалата втори дом на човечеството Червена планета, била приветствана от лазерни акумулатори, разположени на тъмната страна на Земята. Всички жители на Марс наблюдавали това събитие и в разказите им за него все още се долавяше страхопочитание.

Но имаше и една друга дата от миналото, към която д-р Милър изпитваше особена слабост, благодарение на едно напълно тривиално съвпадение, което не интересуваше никого, освен самия него. Един от най-големите кратери на Марс беше наречен на друг астроном-

аматьор, който случайно бе роден на един ден с него, но два века по-рано.

Веднага след като започнаха да пристигат снимки от първите космически проби на планетата, стана много трудно да се намират имена за новооткритите формации. Някои бяха съвсем очевидни и естествени — имена на известни астрономи, учени и откриватели като Коперник, Колумб, Нютон, Дарвин, Айнщайн. След това идваха писателите, свързали имената си с планетата — Уелс, Бъроуз, Вайнбаум, Хайнлайн, Бредбъри. После следваше пъстър списък от неизвестни земни обекти и личности, някои от които бяха съвсем бегло свързани с Марс.

Новите обитатели на планетата не винаги харесваха имената, които бяха получили в наследство и които трябваше да употребяват във всекидневието. И кой или какво на този свят — да не говорим изобщо за Марс бяха Данк, Диа-Кау, Ейл, Гагра, Кагул, Сурт, Тиуи, Уаспам, Йат?

Ревизионистите непрекъснато настояваха за поточни и благозвучни имена и повечето хора бяха съгласни с тях. И така, бе избрана съответната комисия, която да се занимае с този въпрос, макар че той едва ли беше най-належащият и най-важният за оцеляването на човека на Марс. И тъй като всички знаеха, че д-р Милър има много свободно време и се интересува от астрономия, то бе невъзможно да не го включат в нея.

— Защо — бе попитал той един ден — един от най-големите кратери на Марс трябва да се нарича Молсуърт? Та той е 175 км в диаметър! И кой по дяволите е този Молсуърт?

И след известно търсене и няколко скъпи космофакса до Земята той най-после бе в състояние да отговори на този въпрос. Пърси Б. Молсуърт бил английски железопътен инженер и астроном-аматьор, който направил и публикувал много скици на Марс в началото на двайсети век. Повечето му скици били направени от екваториалния остров Цейлон, където живял до смъртта си през 1908 г. само на 41-годишна възраст.

Д-р Милър беше впечатлен. Молсуърт явно е обичал Марс и заслужаваше своя кратер. И тривиалното съвпадение на рождените им дати по земния календар също му внушаваше нелогичното чувство за родство и той понякога гледаше към Земята през телескопа си, в опит

да намери острова, където Молсуърт бе прекарал по-голямата част от краткия си живот. И тъй като Индийският океан обикновено бе забулен в облаци, той успя да го види само веднъж, но това бе незабравимо преживяване. Чудеше се какво ли би си помислил младият англичанин, ако е знаел, че един ден домът му ще бъде наблюдаван от човешки очи от Марс.

Докторът спечели битката за спасението на името на Молсуърт — пък и не се бе сблъскал с особена опозиция, когато излагаше тезата си — но събитието промени собственото му отношение към онова, което преди за него бе само едно увлекателно хоби. Навярно и той би могъл да направи откритие, което да остави името му за вековете.

И щеше да успее далеч повече, отколкото се бе надявал някога.

Макар че по онова време беше момче, д-р Милър не бе забравил зрелището на завръщането на Халеевата комета през 2061 г. — това несъмнено бе повлияло донякъде следващите му постъпки. Много комети, включително и някои от най-известните — са били открити от аматьори, които по този начин си бяха осигурили безсмъртие, записвайки имената си в небесата. Там долу, на Земята, преди векове рецептата за известност е била простичка: добър (но не особено голям) телескоп, чисто небе, изключително добро познаване на нощното небе, търпение и голяма доза късмет.

Д-р Милър имаше като начало някои сериозни преимущества пред своите земни предшественици. Неговото небе бе винаги чисто и, независимо от огромните усилия на тераформаторите, щеше да си остане такова за следващите няколко поколения. Поради по-голямата си отдалеченост от Слънцето, Марс представляваше по-добра наблюдателница от Земята. Но най-важното условие бе, че изследванията бяха до голяма степен автоматизирани. Вече не бе необходимо да се запаметяват звездните роеве, както са правели наблюдателите от предишните векове.

Фотографията много отдавна бе превърнала този похват в архаизъм. Сега човек би могъл да разпознае пришълеца почти мигновено. Трябваше само да се вземат две снимки, направени през няколко часа и да се сравнят, за да се види дали нещо е променило положението си. И макар че всичко това можеше да се прави на

спокойствие, докато човек си седи удобно на закрито, без да трепери от нощния хлад, все пак това си оставаше изключително досадна процедура. Младият Клайд Томбау през далечната 1930 г. бе сравнил буквално милиони снимки преди да открие Плутон.

Този подход се бе запазил повече от век, преди да бъде заменен от електрониката. Една чувствителна видеокамера можеше да сканира небето и да съхрани полученото звездно изображение, а после картината да се върне обратно и всичко да се сравни по-късно. Само за няколко секунди компютърната програма можеше да извърши това, което преди е отнело месеци на Клайд Томбау — да отстрани всички неподвижни обекти и да отбележи само тези, които са се придвижили.

Но нещата не бяха чак толкова прости. Една по-нескопосна програма би могла да преоткрие стотици вече познати астероиди и спътници, да не говорим за хилядите парчета космически отпадъци, изхвърлени в космоса от хората. Всичко това трябваше да се проверява в каталози, но и това можеше да се извърши автоматично. И всяко нещо, което останеше след такова щателно пресяване заслужаваше по-особено внимание.

Хардуерът за автоматично търсене и програмата към него не бяха много скъпи, но като много други не особено важни високотехнологични продукти, те не можеха да се купят на Марс. И така д-р Милър трябваше да изчака няколко месеца, докато една от земните компании за доставка на научни съоръжения успя да му ги изпрати — и то само за да открие, че един от най-важните компоненти е дефектен. След продължителна размяна на космофаксове с враждебен тон, проблемът беше решен. За щастие докторът не трябваше да чака следващия пощенски контейнер. Когато доставчиците неохотно се съгласиха да разкрият някои от техническите тайни на продукта, местните техници успяха да въведат системата в действие.

Тя работеше превъзходно. На следващата вечер д-р Милър с радост откри Деймос, петнадесет телекомуникационни спътника и приближаващия полет от Луната. Разбира се, той бе изследвал само една малка част от небосклона — но дори и около Марс небето вече бе започнало да се задръства. Нищо чудно, че за апаратурата му поискаха доста добра цена. Явно тя се оказваше свършено безполезна на

Земята при това стълпотворение от космически отпадъци, кръжащи в орбита около планетата.

През следващите няколко години докторът откри два нови астероида, не по-големи от сто метра в диаметър, и се опита да ги нарече Миранда и Лорна, на имената на жена си и дъщеря си. Междупланетарният астрономически съюз прие второто име, но що се отнася до първото те посочиха, че така се казва един от известните спътници на Уран. Естествено д-р Милър знаеше това не по-зле от МАС, но си помисли, че няма да е зле да опита в интерес на семейната хармония. Накрая те се съгласиха на Мира; едва ли някой щеше да обърка един стометров астероид с гигантска червена звезда.

И въпреки няколкото фалшиви тревоги, през следващата година той не откри нищо и беше вече на път да се откаже, когато програмата даде сигнал за странна аномалия. Излезе информация за обект, който като че ли се движеше — но толкова бавно, че това не бе съвсем сигурно, като се има предвид факторът грешка. Това означаваше да се направи ново наблюдение след дълъг интервал от време и въпросът да се реши по един или друг начин.

Д-р Милър погледна дребничката светла точица. Можеше да е бледа звезда, но каталозите не даваха нищо в този обсег. За голямо негово разочарование нямаше ни следа от мъгливия ореол, който свидетелства за наличието на комета. Просто още един проклет астероид, помисли си той; едва ли си струваше да се занимава с него. Обаче съвсем скоро Миранда щеше да го дари с нова дъщеричка и би било прекрасно да й направи един подарък за рождения ден...

Това наистина се оказа астероид, точно зад орбитата на Юпитер. Д-р Милър настрои компютъра да изчисли приблизителната му скорост и се изненада когато видя, че Мирна, както той бе решил да го нарече, се намираше доста близо до Земята. Това го правеше още по-интересен.

Но той така и не успя да му даде име. Преди МАС да го одобри, други наблюдатели бяха докладвали една много по-точна орбита.

И после можеше да има само едно име: Кали, богинята на разрушението.

Когато д-р Милър откри Кали, тя вече се бе насочила към Слънцето, и съответно към Земята — с една безпрецедентна скорост. И макар че въпросът вече бе придобил една по-скоро академична

значимост, всички искаха да знаят защо СПЕЙСГАРД с всичките си възможности са изпреварени от някакъв наблюдател-аматьор от Марс, оборудван с една почти домашна ръчно правена апаратура.

Отговорът, както обикновено в такива случаи, бе в комбинацията от лош късмет и добре известната проклетия на неодушевените предмети.

Кали бе много трудно забележим за размера си, тъй като бе един от най-тъмните астероиди, откривани някога. Очевидно се състоеше от въгленосни пластове: цялата му повърхност — почти буквално беше от сажди. А през последните години звездното поле, през което се бе движил, представляваше един от най-наситените с небесни тела райони в целия Млечен път. И при наблюденията от обсерваториите на СПЕЙСГАРД той направо се губеше в яркия блясък на звездите.

Д-р Милър бе имал късмет с местоположението си на Марс. Той умишлено бе насочил телескопа си към една от по-слабо наситените области на космоса и Кали се оказа там. Само няколко седмици по-рано или по-късно и той щеше да я пропусне.

И съвсем естествено при последвалите проверки в СПЕЙСГАРД прегледаха отново записите на своите наблюдения. Когато човек знае какво търси, той го открива много по-лесно.

Кали е била засичана три пъти, но сигналът се е намирал на границата на звука и поради тази причина програмата за автоматично търсене не се бе задействала.

Много хора бяха доволни от тази небрежност; те считаха, че ако Кали е била открита по-рано, това само би удължило агонията.

ТРЕТА ЧАСТ ПРОРОЧИЦАТА

„Не е ли време да си признаеш, Джон, че Исус трябва да е бил най-обикновен човек, като Мохамед (Мир на праха му)? Ние знаем нещо, което авторите на евангелия не са допускали, макар че изглежда свършено очевидно, като се замислиш — една девствена майка би могла да роди само момиче, никога момче. Разбира се, Светият дух може и да е извършил и второ чудо. Може би съм пристрастна, но ми се струва, че това би било направо перчене. Една проява на лош вкус.“

Пророчица Фатима-
Магдалена
(Втори разговор с
Папа Йоан Павел IV
ред. н.п. Мървин
Фернандо, SJ, 2029)

Хрислямът още не бе навършил сто години от съществуването си, макар че произходът му се губеше две десетилетия преди времето на Петролната война от 1990–91 г. Една от неочакваните последици на това огромно недоразумение бе, че голям брой американски военнослужещи — мъже и жени — за първи път в живота си влезли в директен контакт с Исляма — и били дълбоко впечатлени. Те разбрали, че голяма част от предразсъдъците им, като например представата за фанатизиран молла, който размахва в едната си ръка Корана, а в другата — картечница, са абсурдно опростени. И с изненада установили огромния напредък, който ислямският свят отбелязал в

областта на астрономията и математиката по време на мрачното средновековие в Европа — хиляда години преди да бъдат родени Съединените Американски Щати.

Възрадавани от възможността да спечелят нови поддръжници за исляма, властите на Саудитска Арабия разположили свои информационни центрове в главните военни бази на „Пустинна буря“, за да проповядват религиозно обучение и разясняване на Корана. До края на войната в Персийския залив няколко хиляди американци имали вече нова вяра. Повечето, очевидно незапознати с безчинствата, извършвани над техните прадеди от арабските търговци на роби били от афро-американски произход, но имало и значителен брой бели.

Сержант Руби Голдънбърг от техническите войски била не само бяла; тя била и дъщеря на равин и преди да бъде изпратена в базата на крал Фейсал в Дхахран не била виждала нищо по-екзотично от Дисниленд. Макар че била добре запозната и с юдаизма и с християнството, ислямът открил пред нея един нов свят. Тя била очарована от сериозното му отношение към основните житейски ценности, както и от древната му, макар и вече доста опорочена, идея за търпимостта. Тя особено се възхитила от това чистосърдечно уважение към двамата пророци от друга вяра — Мойсей и Исус. Обаче, с нейното „освободено“ съзнание на човек от западния свят, тя гледала с недоверие на положението на жените в далеч по-консервативния мюсюлмански свят.

Сержант Голдънбърг била прекалено заета с поддръжката на електрониката на ракетите земя-въздух, за да може да се занимава сериозно с религиозни въпроси, докато не завършела „Пустинната буря“, но все пак семето било посято. Веднага след завръщането си в САЩ тя използвала привилегиите си на ветеран и се записала в един от малкото ислямски ориентирани колежи — постъпка, която довела не само до конфликт с бюрокрацията на Пентагона, но и до скъсване със семейството ѝ. И само след два семестъра там, тя отново проявила своята независимост, като предизвикала собственото си изключване.

Фактите, довели до тази несъмнено решителна крачка, не са напълно установени. Авторите на житията на светицата твърдят, че тя е била прогонена от своите учители, които не били в състояние да отвърнат на задълбочените ѝ критически разсъждения върху Корана. Но неутралните историци дали далеч по-правдоподобно обяснение: тя

имала връзка с един студент и напуснала веднага, щом бременността започнала да ѝ личи.

Може да има известна истина и в двете версии. Пророчицата никога не се отказала от младежа, който твърдял, че ѝ е син, нито пък направила никакви сериозни опити да прикрие връзките си с любовници от двата пола. И наистина, едно ново и по-толерантно отношение към сексуалните въпроси, което силно напомняло за индуизма, било едно от най-поразителните различия между Хрисляма и породилите го религии. И това несъмнено спомогнало за популярността му: нищо друго не би могло да представлява по-голям антипод на пуританизма на исляма и сексуалната патологичност на християнството, която съсипала живота на милиони хора и достигнала кулминационната си точка в перверзната идея за въздържанието.

След изключването ѝ от колежа, Руби Голдънбърг буквално изчезнала за повече от двадесет години. По-късно много тибетски манастири и католически ордени твърдели, че са ѝ предлагали гостоприемството на вярата си, но нито едно от тези твърдения не издържало на щателните проверки. Нито пък има доказателства, че е прекарала известно време на Луната — би било лесно да открият следите ѝ сред сравнително немногочисленото лунно население. Единственото сигурно нещо е, че пророчицата Фатима Магдалена се появила на световната сцена през 2015 г.

Християнството и Ислямът били точно описани като „Религии на Библията“. Хрислямът, тяхното отроче и евентуален наследник е възникнал на базата на една несравнимо по-мощна технология.

Тя била първата Религия на Байтовете.

ВЕРИГАТА РАЙ

Всеки век има свой характерен език, изпълнен със слова, които не биха имали смисъл век преди това и с много, които потъват в забвение век по-късно. Някои възникват благодарение на изкуството, спорта, модата или политиката, но повечето са продукт на науката и технологиите — включително и, разбира се, войната.

Моряците, които порят световните океани от хилядолетия, имат сложен и съвършено неразбираем за незапознатите с мореплаването хора речник от имена и команди, позволяващи им да управляват корабите, от които зависи животът им. Когато автомобилите започнали настъплението си из континентите в началото на двадесети век, се появили десетки нови думи, а на някои стари било дадено ново значение. Един викториански кочияш би бил изумен от думи като предавка, амбреаж, запалване, спойлер, свещ, карбуратор — думи, които неговият внук щеше свободно да използва в ежедневието си. А той от своя страна би се объркал от думи като радиоприемане, антена, дължина на вълната, тунер, честота...

Векът на електрониката, и най-вече настъплението на компютрите, създавал неологизми с невероятна скорост. Микрочип, хард диск, лазер, RAM, видеомагнетофон, компактдиск, аудиокасета, мегабайт, софтуер — тези думи не биха имали никакъв смисъл преди средата на двадесети век, А с приближаването на края на хилядолетието в речника за обработката на информация се появило нещо още по-странно — направо парадоксално — виртуалният свят.

Резултатите, постигнати от ранните видеозаписни системи, били почти толкова лоши, както и първите телевизионни изображения, и все пак си оставали достатъчно впечатляващи, за да се превърнат в навик, дори да предизвикат пристрастяване. Триизмерните обемни изображения грабвали вниманието на хората до такава степен, че подскачащата им, направо комична картина, не им правела никакво впечатление. Но с подобряването на качеството на изображението виртуалният свят се приближавал все повече до истинския, но той

винаги щял да се различава от него, докато бивал представян с такива нескопосни технически средства като екрани-маски и хидравлични ръкавици. За постигането на пълна илюзия било необходимо да се заобиколят преките усещания от такива сетива като очи, уши и мускули и информацията да се подава направо в невроните на мозъка.

Концепцията на „машината за сънища“ била поне на сто години, преди развитието в областта на мозъчното сканиране и нанохирургията да направят това възможно. Първите устройства, както и първите компютри, представлявали цели планини от машинарии и заемали цели стаи, преди миниатюризацията да навлезе с главоломна скорост в тази област. Но прилагането им си оставало ограничено, тъй като можели да действат само чрез електроди, имплантирани в кората на главния мозък.

Истинският пробив настъпил, когато след като цяло поколение лекари експерти твърдели в един глас, че това е невъзможно, Брейнман бил доведен до съвършенство. Към елегантна, плътно прилепваща към черепа каска, съдържаща на практика милиарди терминали с размер на атом, посредством оптичен коаксиален кабел било свързано запомнящо устройство, съхраняващо милиарди терабайтове информация и осъществяващо безболезнен контакт с кожата на черепа. Брейнман се оказал такъв неоценим помощник, не само за забавление, но и за образование, че само след едно поколение всички, които можели да си го позволят, се сдобили с такъв и приели плешивостта като необходима цена.

Макар и доста подвижен, Брейнман никога не бил направен портативен и то по много основателна причина. Ако някой се движи, докато същевременно е потънал напълно във виртуалния свят — дори и да се намира в обичайна домашна обстановка, едва ли би оцелял дълго.

И макар че възможностите на Брейнман по отношение на изживяванията, изпитвани посредством него — и то най-вече еротичните, благодарение на бързо развиващите се хедонистични технологии — били признати веднага, по-сериозните възможности за прилагането му също не били пренебрегнати. Благодарение на мемочиповете, или тъй наречените специализирани „паметни модули“, съхраняващи цели томове информация, придобиването на определени умения и познания се превърнало в един почти автоматичен процес.

Но най-привлекателен от всички си оставал „Пълният дневник“, който позволявал отделни моменти от живота да бъдат съхранявани и възпроизведени отново в паметта — като дори било възможно те да бъдат леко преиначавани, за да станат по-задушежни и близки до сърцето.

Благодарение на подготовката си в областта на електрониката, пророчицата Фатима Магдалена била първата, която оценила потенциалните възможности на Брейнман, за разпространяването на догмите да Хрисляма. Тя, разбира се, имала противници в лицето на „телевангелистите“, които завладели радиоефира и комуникационните спътници, но технологията, на която разчитала тя, била многократно по-мощна. Вярата винаги е била повече въпрос на чувство, отколкото на интелект, а Брейнман въздействал директно и на двете.

Известно време през първото десетилетие на двайсет и първи век, Руби Голдънбърг спечелила един важен последовател — баснословно богатия, но вече попретръпнал (петдесет и една годишен) пионер на компютърната революция. Тя му разкрила нов смисъл в живота и ново предизвикателство, което отново възпламенило въображението му. Той от своя страна разполагал с необходимите средства — и, нещо още по-важно, с личните контакти — за да се пребори с това предизвикателство.

Проектът да се обединят трите Завета и Коранът в единна електронна форма бил съвсем лесно изпълним, но това било само началото — Версия I (Официална). После се появило взаимодействието издание, предназначено само за онези, които проявявали истински интерес към Вярата и искали да продължат със следващото стъпало. Обаче Версия II (ограничена) можела да бъде копирана толкова лесно, че съвсем скоро навсякъде се появили милиони неоторизирани модули, а Пророчицата точно на това се и надявала.

Версия III вече била нещо по-различно. Тя имала защита против копиране и се саморазрушавала след едно единствено използване. Неверниците се шегували, че на нея пишело „Строго поверително“ и по отношение на съдържанието тръгнали огромен брой слухове. Твърдяло се, че съдържала виртуално-реалистична програма, която показвала Хрислямския рай, но само колкото да се надзърне в него...

Носели се слухове, които така и не били потвърдени, въпреки неизбежните „разкрития“ на разочаровани отстъпници, че съществувала и „Извънредно строго поверителна“ версия, така наречената IV-та. Предполагало се, че бива задействана чрез по-усъвършенствани модули на Брейнман и била „неврологично закодирана“, така че само индивидът, на когото съответства, да може да я възприема. Неправомерното ѝ използване от хора, за които тя не била предназначена, водело до постоянно умствено увреждане, дори до лудост.

Но каквито и технически помощни средства да използвал Хрислямът, истината била, че е назряло времето за нова религия, която да възплъщава в себе си най-доброто от двете древни религии (с добавка от една дори още по-стара — Будизма). И все пак пророчицата можела и да не успее при отсъствието на два други фактора, които въобще не зависели от нея.

Първият бил така наречената „Революция на студения синтез“, която довела до края на петролния век и разрушила икономическата база на мюсюлманския свят за почти цяло поколение — докато израелските химици не я възстановили под надслова: „Нефтът — за храна, а не за огън“.

А вторият бил непрекъснатият морален и интелектуален спад в статута на Християнството, който започнал (макар че малцина разбирали това в продължение на много векове) на 31 октомври 1517 г., когато Мартин Лутер заковал своите Деветдесет и пет тези на вратата на църквата в Уитенберг. Процесът бил продължен от Коперник, Галилео, Дарвин и Фройд и достигнал кулминационната си точка в получилия печална слава скандал „Мъртво море“, когато окончателното разкриване на дълго укриваните свитъци показало, че образът на Исус от евангелията се базира на три (а може би дори четири) отделни индивида.

Но coup de grace^[1] бил нанесен от самия Ватикана.

---

[1] Финалният удар — Бел. прев. ↑

ЕНЦИКЛИКА^[1]

„Точно преди четири века, през 1632 година, моят предшественик Папа Урбан VIII направил ужасяваща грешка. Допуснал неговия приятел Галилео да бъде прокълнат, заради това, че проповядвал нещо, което днес познаваме като една от фундаменталните истини — че Земята се върти около Слънцето. И макар че църквата се извинила на Галилео през 1992 г., тази ужасяваща грешка ѝ нанесла такъв морален удар, от който тя не се е възстановила напълно и до днес.

Но, уви, ето че дойде мигът да си признаем една още по-трагична грешка. Чрез упоритото си несъгласие със семейното планиране посредством противозачатъчни средства църквата опростила живота на милиони хора и, по ирония на съдбата станала морално отговорна за появата на нов грях — аборта, сред най-бедните, онези, които нямали средствата да издържат децата, които били принудени да родят.

Тази политика довела човешкия род до ръба на упадък. Страхотното пренасочване довело до изтощаване на природните ресурси на планетата Земя и замърсило глобално околната среда. И към края на дваисети век всички осъзнали, че всъщност още нищо не е направено. О, разбира се имало безбройни конференции и резолюции, но почти никакво реално действие.

— А ето че сега една дългоочаквана — от някои със страх техническа революция заплашва да превърне кризата в катастрофа. И макар че целия свят аплодира даването на Нобеловата награда за медицина на професорите Салман и Бърнстейн миналия декември, колко човека са се замислили изобщо за влиянието, което ще нанесе тяхното

откритие на обществото? По мое настояване Папската академия на науките извърши следното проучване. Заключениета му са единодушни... и неизбежни.

Откриването на супероксидните ензими (СОЕ), които могат да забавят процеса на стареенето, като запазват ДНК в човешкото тяло, бе наречено победа, равна на разкриването на генетичния код. Сега излиза, че продължителността на здравословния и активен човешки живот ще стигне поне до петдесет години, а може би и много повече! Също така разбрахме, че приложението им е сравнително евтино. Така че, независимо от това дали ни харесва или не, за в бъдеще светът ще бъде пълен с енергични столетници.

Моята академия ме информира, че прилагането на СОЕ също така ще удължи периода на фертилност на жената с поне тридесет години. Последствията от това са потресаващи — особено като се имат предвид ужасяващите провали на опитите в миналото да се ограничи раждаемостта чрез въздържание и използване на тъй наречените «естествени» средства...

Вече няколко седмици специалистите от Световната здравна организация работят активно, макар и задочно с всички свои членове. Целта е да се постигне често дискутирания, но непостиган досега, освен по време на войни и епидемии, нулев прираст колкото се може по-бързо и с по-хуманни средства. Но дори и това може да се окаже недостатъчно; може да се окаже, че се нуждаем от отрицателен прираст. Може би семейството с едно дете ще бъде естествената норма за следващите няколко поколения.

Църквата е достатъчно разумна да не се бори срещу неизбежното, особено в тази коренно променена ситуация. Скоро ще изпратя енциклика, в която ще дам наставления по този въпрос. И бих могъл да добавя, че те са съставени след обстойни консултации с моите колеги — Далай Лама, Главния Мюфтия, Имам Мухамад, Кентърбърийския епископ и пророчицата Фатима Магдалена. Всички те са напълно съгласни с мен.

Зная, че на много от вас ще се стори трудно, дори непоносимо да приемат поведение, заклеймявано някога като грях от Църквата, което сега трябва да се превърне в задължително. Но в една основна точка доктрината не се е променила. Веднъж щом настъпи зачатие, плодът е свещен.

Абортът продължава да бъде считан за престъпление и това завинаги ще остане така. Но сега вече няма извинение, нито пък нужда от него.

Благославям всички вас, на който и свят да се намирате.“

Йоан Павел IV, Великден 2032,
Осведомителна мрежа Земя — Луна — Марс.

---

[1] Папско послание — Бел. прев. ↑

ЕКСКАЛИБУР^[1]

Това бе най-внушителният научен експеримент, провеждан някога в цялата Слънчева система.

Началото на ЕКСКАЛИБУР се губеше някъде назад в странните и днес направо невероятни дни на Студената война, когато две свръхсили се надпреварвали в натрупването на ядрени оръжия, достатъчни да унищожат всяка следа от цивилизация, та дори и да заплашат оцеляването на човешкия род.

От едната страна стояла една общност, наречена Съюз на Съветските Социалистически Републики — който, както обичаха да твърдят по-късните историци, може и да е бил съвет (каквото и да означаваше това), но със сигурност не бил нито съюз, нито социалистически, нито пък република. От другата страна стояли Съединените Американски Щати, наречени така с далеч по-голяма степен на точност.

До последната четвърт на двайсети век, двата противника вече притежавали хиляди ракети с далечен обseg на действие, всяка от които можела да носи бойна глава, способна да унищожи цял град. И, съвсем естествено, непрекъснато били полагани усилия да се намерят такива противодействащи средства, които да попречат на тези ракети да достигнат целта си. Преди откриването на силовите полета повече от сто години по-късно, не е било възможно да съществува реална защита, дори и на теория. Но независимо от това били полагани трескави усилия да се откриват противоракетни ракети и оборудвани с лазерна апаратура летящи крепости, които можели да осигурят поне частична защита.

Когато гледаме назад към ония времена, е трудно да преценим дали учените, развиващи някои от тези планове, цинично експлоатирали действителните страхове на наивните политици или действително вярвали, че идеите им могат да намерят практическо

приложение. Онези, които не са живели в основателно наречения „Век на тъгата“, не бива да съдят тези хора прекалено строго.

Несъмнено най-идиотското от всички оръжия за контранападение бил рентгеновият лазер. Съществувала теория, че огромната енергия, получена при експлозията на атомна бомба, може да се преобразува в силно насочени рентгенови лъчи, толкова мощни, че биха могли да унищожат вражеските ракети на хиляди километри разстояние. Приспособлението ЕКСКАЛИБУР (естествено никога не са били публикувани пълни подробности) трябва да е приличало на морски таралеж, със стърчащи във всички посоки бодли и с ядрена бомба в средата. Всяка игла, в миговете преди да се изпари, е можела да генерира лазерен лъч, насочен към различна ракета.

Не е необходимо кой знае какво въображение, за да си представим недостатъците на такова оръжие за еднократна употреба, особено срещу враг, който отказва да сътрудничи и да изстрелва ракетите си на удобни снопове. Но както и да е, основната теория зад идеята за лазера, захранван от бомбена енергия била доста умна, макар и трудностите при създаването ѝ да били силно подценявани. Всъщност, проектът бил изоставен след като били изхарчени милиони долари по него.

Но те все пак не били напълно пропилены. След около век идеята била възродена и отново като защита срещу ракети, но този път — срещу създадените от природата, а не от човека.

ЕКСКАЛИБУР на двадесет и първи век бил предназначен да генерира радио, а не рентгенови лъчи и те били насочени не към конкретни цели, а към целия небесен простор. Бомбата с мощност един гигатон — най-мощната бомба, създавана някога, и, както се надяваха повечето хора, която изобщо ще бъде направена някога — била взривена в орбитата на Земята, но от другата страна на Слънцето. То осигурило най-добрата защита срещу гигантската електромагнитна взривна вълна, която иначе би могла да разруши комуникационните връзки и да унищожи електронните апаратури на цялата планета.

Когато бомбата експлодирала, над Слънчевата система със скоростта на светлината се разпръснала тънка покривка от микровълни с дебелина само няколко метра. Само след няколко минути разположените навсякъде в орбита около Земята детектори започнали

да получават ехо-сигнали от Слънцето, Меркурий, Венера и Луната; но от тях никой не се интересувал.

Следващите два часа, преди експлозивната струя от радиовълни да премине покрай Сатурн, в информационните банки на ЕКСКАЛИБУР потекли стотици хиляди ехо-сигнали. Всички известни спътници, астероиди и комети били лесно засечени и след завършването на анализа било определено местоположението на всеки един обект от Юпитер насам с диаметър по-голям от един метър. Тяхното класифициране и изчисляването на бъдещите им траектории създадо работата на компютрите на СПЕЙСГАРД за години напред.

Обаче първият „бегъл поглед“ бил обнадеждаващ. Нищо в обсега на ЕКСКАЛИБУР не заплашвало Земята и човечеството можело да си откъдне. Даже се появили предложения СПЕЙСГАРД да бъде разпуснат.

И когато, много години по-късно, д-р Милър открил Кали със своя домашен телескоп, се появило всеобщо недоволство и недоумение как е било възможно да се пропусне този астероид. Отговорът бил прост: тогава Кали се намирал в най-далечната точка на своята орбита, зад обсега дори и на ядрения радар. ЕКСКАЛИБУР със сигурност би го засякъл, ако тогава той е представлявал някаква неизбежна и скорошна опасност за Земята.

Но дълго преди да се случи това, ЕКСКАЛИБУР бил довел до един внушителен и неочакван резултат. Той не просто засякъл опасността; много хора вярвали, че той е създал нова опасност и така е възродил хиляди древни човешки страхове.

---

[1] Името на меча на крал Артур, с който бил непобедим — Бел. прев. ↑

НЕОЧАКВАН ОТГОВОР

Програмата ТИР — Търсенето на Извънземен Разум — се провеждаше повече от век с далеч по-чувствителна апаратура и сред непрекъснато увеличаващ се обсег на честоти. Имаше много фалшиви тревоги, а радиоастрономите бяха засекли няколко „възможни“ сигнали, които биха могли да се окажат истински прояви на разум, а не просто случайни откъслечни космически шумове. Но за нещастие, засечените сигнали бяха твърде кратки, за да може дори и най-изобретателната компютърна програма да докаже разумния им произход.

Но на всичко това рязко бе сложен край през 2085 година. Една от ентузиастките от някогашния ТИР бе казала веднъж: „Когато най-после дойде сигнал, ние със сигурност ще разберем, че е истински — той няма да бъде някакво слабо съскане, почти изгубено в паразитни шумове“. И тя се оказа права.

Сигналът бе засечен, силен и ясен, по време на обичайна проверка на един от по-малките радиотелескопи, разположен на далечната страна на Луната, все още сравнително тихо място въпреки натоварения местен комуникационен трафик. И не можеше да съществува и най-малкото съмнение в извънземния му произход, Телескопът, който го бе засякъл, бе насочен право към Сириус, най-ярката звезда на цялото небе.

Това била първата изненада. Сириус е около петдесет пъти по-ярък от Слънцето и винаги е бил считан неподходящ като кандидат за люлка на цивилизации. Астрономите още спорели по този въпрос, когато те, пък и целият свят получили още по-силен шок.

Макар че, погледнат в ретроспекция, този факт направо бодял очите, минали повече от двадесет и четири часа преди някой да забележи едно интересно съвпадение.

Сириус се намираще на 8.6 светлинни години разстояние, а проектът ЕКСКАЛИБУР бе започнал точно седемнайсет години и три месеца по-рано. Тоест толкова, колкото радиосигналът да пропътува до

Сириус и обратно. Които или каквито и да бяха там, то те бяха приели електромагнитната експлозия и бяха отвърнали без да губят време.

А сякаш за да се объркат още повече нещата, вълната-носител от Сириус бе на същата честота като сигнала, изпратен от ЕКСКАЛИБУР — 5 400 мегахерца. Въпреки всичко обаче дошло и едно огромно разочарование.

Противно на всички очаквания тази 5 400 мегахерцова вълна била абсолютно немодулирана, в нея не се съдържала и следа от модулиран сигнал.

Тя била един най-обикновен шум.

ПРЕРОДЕНИТЕ

Малко са религиите, които преживяват смъртта на основателя си без последици. Така станало и с Хрисляма, въпреки усилията на Фатима Магдалена да си определи наследник.

Първите несъгласия възникнали, когато нейният син, Морис Голдънбърг, се появил изведнъж от нищото и се опитал да предяви претенции към правото си на наследство. Отначало той бил обявен за безсрамен лъжец, но когато изискал и си направил кръвна проба, Движението трябвало да изостави тази линия на защита.

После той предприел пътуване до Мека и, макар че го държали настрана от Божи гроб, след това той настоявал да го наричат „хаджия“. Доколко е бил искрен в тази своя постъпка или в които и да било други свои постъпки е предмет на ожесточени спорове. Никога не бе съществувало съмнение обаче в искреността на майка му. След неговата смърт много хора решили, че Хаджи Марс Голдънбърг не е бил нищо друго освен един чаровен и благовиден авантюрист, който се е опитвал да спечели колкото се може повече от възможността, предоставена му от съдбата. И тъкмо за ирония на съдбата той бил една от последните известни жертви на вируса на СПИН — факт, послужил за основа на много противоречиви заключения.

Що се отнася до страничните наблюдатели, повечето от въпросите от доктринен характер, които поставял Марс, били тривиални. Молитвите по изгрев и залез наистина ли са минималното изискване? Равностойни ли са поклоненията във Витлеем и Мека? Не би ли могъл Рамаданът да се намали до една седмица? Трябва ли да се отделят подаяния за бедните, по време когато обществото като цяло е признало своята отговорност по този въпрос? Възможно ли е да се помирят заповедта на Исус „пийте вино, за да си спомняте за мен“ и мюсюлманското отвращение към алкохола? И така нататък...

След смъртта на Морис, несъгласията между отделните секти се позакърпили малко и в продължение на няколко десетилетия Хрислямът се представял пред света като една сравнително единна

доктрина. В най-добрите си времена той имал над сто милиона последователи и бил четвъртата по популярност религия на Земята, макар че имал сравнително малък успех на Луната и Марс.

Но основният разкол бил предизвикан съвсем неочаквано от „Гласа на Сириус“. Една мистична малка секта, силно повлияна от доктрината на Суфи, които твърдели, че са интерпретирали загадъчния сигнал от космоса с помощта на сложна модерна техника за обработка на информацията.

Всички по-ранни опити се били провалили напълно, а сигналът, ако изобщо е бил такъв, приличал на немодулиран шум. И защо жителите на Сириус ще си правят изобщо труда да изпращат някакъв си прост шум било загадка, която предизвикала появата на множество теории. Според най-популярната от тях, шумът само приличал на шум, по подобие на засекретените съобщения, изпращани по някои кодирани системи за обмяна на информация. А би могло и да е нещо като тест за интелигентност, който само хрислямските зилоти — „Преродените“, **КАКТО ЩЕЛИ ДА СЕ НАРЕКАТ ПО-КЪСНО**, издържали успешно, както самите те твърдели.

И все пак всеки шум от очевидно изкуствен произход категорично съдържа едно съобщение: „Ние сме тук.“ Може би сириусианците чакали потвърждение — „електронното ръкостискане“, което се очаквало от много от комуникационните апаратури — преди да започнат да изпращат разумни съобщения.

Преродените имали далеч по-интересен, макар и не толкова оригинален, отговор. В ранните дни на комуникационните теории се твърдяло, че на „чистия шум“ не бива да се гледа просто като на безполезна безсмислица, а като на крайна комбинация от всички възможни сигнали.

Преродените имали една стройна аналогия: представете си, че всички поети, философи и пророци на човечеството говорят едновременно. Резултатът ще бъде един напълно неразбираем потоп от звуци — и все пак те биха съдържащи крайния цялостен продукт на човешката мъдрост.

Така било и със сигнала от Сириус, който не бил нищо друго освен Гласът на Бога и само Верните можели да го разберат с помощта на сложна декодираща разчитаща апаратура и непонятни алгоритми.

Но когато ги запитвали какво точно казва Гласът на Бога, преродените отговаряли: „Ще ви кажем, когато му дойде времето.“

Разбира се, целият свят им се смеел, макар че се дочувало и неспокойно мърморене, когато преродените конструирали една метална чиния, широка един километър, за да се опитат да разговарят с Бога или с каквото там се намирало от другата страна на веригата. Нито една от официалните космически организации до този момент не била предприела подобна стъпка, понеже не можели да достигнат до единен приемлив отговор. И затова мнозина си мислели, че за доброто на човечеството те или трябва да си замълчат или просто да излъчват Бах.

Междувременно преродените, уверени в своите специални взаимоотношения с Бога, бълвали молитви и почит към Сириус. Те дори твърдели, че тъй като Бог е създал Айнщайн, а не обратното, те няма да се ограничат само до скоростта на светлината; и техният разговор няма да се спъва от седемнадесетгодишно чакане.

Откриването на Кали за преродените имало именно силата на откровение. Сега те вече знаеха съдбата си — и се подготвяха да се окажат достойни за името си.

В продължение на поне един век много малко образовани хора вярвали във Възкресението и пророчицата Фатима Магдалена умно избягвала този въпрос. И сега, казваха преродените, на прага на гибелта на Земята е време да се заемат сериозно с този въпрос. Те можеха да гарантират оцеляване — на определена цена разбира се.

Милиони хора планираха да емигрират на Луната или на Марс, но и двете места вече поставяха ограничения, за да предпазят своето ограничено пространство от пренаселване. Но така или иначе само ограничена част от човечеството щеше да успее да тръгне по този спасителен маршрут.

Преродените обявиха, че са постигнали една от дългоочакваните цели на виртуалния свят. Можели да съхраняват цялата човешка същност — всички спомени от цял човешки живот и състоянието на тялото, което ги е преживяло. Обаче плейбекът — буквалното възкресение изисквало още десетилетия изследователска дейност. Но дори и подобно начинание да имаше смисъл, то вероятно не би могло да бъде завършено преди пристигането на Кали.

Никакъв проблем. Чрез Кали преродените вече бяха получили уверението на Бога. Всички истински вярващи „можели да се самоизлъчат към Сириус чрез трансмитер, разположен на Луната. На другия край ги чакал раят“.

Именно това помогна да се изпарят и последните съмнения в лудостта на преродените. Въпреки несъмнените им постижения в технологическо отношение, те бяха очевидно луди като всички останали миленаристи, които с неотслабваща настоятелност обещаваха да спасят своите последователи, когато светът загине следващия четвъртък.

И от този момент нататък на преродените можеше да се гледа като на един нескопосан виц; техните антични ценности не занимаваха мисълта на един свят, който си имаше по-важни въпроси за решаване.

Това беше една напълно разбираема грешка — и то пагубна.

ЧЕТВЪРТА ЧАСТ

21

БДЕНИЕ

От доковете на Деймос твърдяха, че ги строяли на километър и оставяли клиента да си отреже колкото му трябва. Несъмнено техният продукт в основата си напомняше по нещо на семейство и „Голиат“ не беше изключение.

Гръбнакът му напомняше на триъгълна шпора, дълга 150 метра и пет метра широка от всяка страна. Той би изглеждал страшно нескопосен на всеки инженер, роден преди двайсети век, но нанотехнологията, която го бе създала, буквално въглероден атом по въглероден атом, му бе придала якост по-голяма от тази и на най-здравата стомана.

По дължина на този гръбнак от синтетичен диамант бяха построени отделните модули — повечето от тях леснозаменими един с друг, които съставляваха „Голиат“. Най-големите от тях бяха сферичните водородни резервоари, наредени от трите страни на шпората, като грахови зърна откъм външната страна на шушуката. В сравнение с тях командният, обслужващият и жилищният модул от единия край и енергийният и задвижващ модули в другия, сякаш бяха добавени допълнително.

Когато бе назначен за командир на „Голиат“, Робърт Сингх се бе надявал на една спокойна и по възможност дори скучна неколкогодишна работа, преди да се пенсионира на Марс. Макар че беше само седемдесетгодишен, той вече определено бе започнал да забавя темпото. Да бъде разположен тук, в Троянска кота Т1, на 60 градуса пред Юпитер, за него бе направо нещо като отпуск. Единствените му задължения щяха да се изчерпват с това да обслужва своя астроном и физиците на борда, докато те провеждаха безкрайните си експерименти.

„Голиат“ бе класифициран като изследователски кораб и се финансираше главно от Планетарния научен бюджет. Както и „Херкулес“, намиращ се на милиард и четвърт километра от кота Т2. Двата кораба, заедно със Слънцето и Юпитер, образуваха един

гигантски диамант, който никога не променяше формата си и се завърташе около Слънцето веднъж на една юпитерианска година, равна на 4 333 земни дни.

И тъй като корабите бяха свързани посредством лазерни лъчи, чиято дължина се знаеше с точност до един сантиметър, това представляваше извънредно удобно обстоятелство за научна дейност. Вълните на време-пространството, предизвикани от сблъсъка с черни дупки — подвизи на космическото инженерство на свръхцивилизации (или Бог знае още какво) можеха да бъдат засичани от подредените в редици апаратури на борда на „Голиат“ и „Херкулес“. И тъй като приемателите на двата кораба можеха да се свържат и да образуват радиотелескоп с радиус на ефективно действие няколко милиарда километра, те вече бяха успели да засекат и маркират отдалечени обекти във Вселената с безпрецедентна точност.

Изследователите на борда на Троянските близнаци не пренебрегнаха и обектите, намиращи се в непосредствена близост до тях, разстоянията до които се измерваха просто в милиони километри. Само за няколко години за състава на тези малки небесни тела бе научено много повече, отколкото за трите века, изтекли от тяхното откриване.

Спокойното ежедневие, нарушавано само от смените в персонала и задължителните връщания на Деймос за инспекция и подновяване на апаратурата, продължаваше вече тридесет години и малко хора си спомняха първоначалната цел, за която бяха построени „Голиат“ и „Херкулес“. Дори и екипажите им рядко се сещаха, че всъщност са на стража, като патрулите, които наблюдавали обветрените троянски стени преди три хиляди години. Но те очакваха враг, който дори и Омир едва ли би могъл да си представи.

ВСЕКИДНЕВИЕ

Макар че настоящата работа на капитан Сингх в открития космос на еднакво разстояние от Слънцето и Юпитер често биваше наричана най-самотната в цялата слънчева система, той рядко се чувстваше самотен. Сравняваше положението си с това на великите мореплаватели от миналото, като Кук, и неоснователно покрития с черна слава Блай. Те били откъснати от всяка възможност за връзка с дома и семействата си в продължение на месеци — понякога и години — и били принудени да живеят в претъпкани, мръсни помещения в непосредствен контакт с шепа офицери и множество необразовани и нередко бунтарски настроени моряци. Дори и без такива опасности като бури, скрити плитчини, вражески нападения и враждебно настроени туземци, моряшкият живот в ония години трябва силно да е напомнял Пъкъла.

Вярно, че на „Голиат“ нямаше много повече жизнено пространство, отколкото е имало на кораба „Дръзновение“ на Кук, но липсата на гравитация помагаше то да се използва много по-ефективно. И, разбира се, компенсациите, предлагани на екипажа и пътниците, бяха несравнимо по-добри. По отношение на забавленията те имаха незабавен достъп до всичко, което човечеството бе създадо в областта на изкуството и културата — с изключение на създаденото преди няколко минути. Часовата отдалеченост от Земята беше кажи речи единственото неудобство, с което трябваше да се примиряват.

Всеки месец от Марс или Луната пристигаше скоростна совалка и докарваше нови хора или отвеждаше част от персонала у дома в отпуск. Очакваното с нетърпение пристигане на пощенския кораб с пратки, които не можеха да се изпратят по радиото или с оптичните връзки, бе единствената промяна в установената рутина.

Не че на корабния живот му липсваха проблеми — били те технически, психически, по-сериозни или тривиални...

— Професор Джемисън?

— Да, шкипер.

— Дейвид току що насочи вниманието ми към вашите показатели за физическа дееспособност. Струва ми се, че сте пропуснал последните си две тренировки на движещата се пътека.

— Ъ-ъ... сигурно има някаква грешка.

— Несъмнено. Но чия? Ще ви свържа с Дейвид.

— Е, може и да съм пропуснал някоя. Бях много зает с анализите на пробите, които донесоха от Ахил. Ще компенсирам утре.

— Не забравяй, Бил. Зная, че е досадно, но ако не се натоварваш до половин г, както се пада по тренировъчната ти програма, няма да можеш повече да стъпиш на Марс — да не говорим за Земята. Прекъсвам.

— Съобщение от Фрейда, капитане. Тоби ще изнася концерт в зала Смитсоновиън на 15. Тя казва, че щяло да бъде страхотно събитие. Намерили са оригинали на големия концерт на Брамс. Тоби ще свири една от собствените си композиции и рапсодията на Рахманинов по тема от Паганини. Искате ли да го заснемем напълно или само ще го слушате по радиото?

— Така или иначе няма да мога да го гледам, но не искам да обидя Тоби. Изпратете му най-добри пожелания от мое име — и поръчайте целия мемочип.

— Д-р Яворски?

— Да, капитане.

— От лабораторията ви се носи необичайна миризма. Няколко човека вече ми се оплакват. Въздушните филтри не успяват да я пречистят.

— Миризма ли? Странно. Не съм забелязал нищо. Но ще проверя незабавно.

— Капитане, пристигна съобщение от Шърмейн докато спяхте. Не е спешно, но марсианското ви поданство ще изтече след десет дни,

ако не го подновите. Обичайното време за съобщения до Марс е двадесет и две минути.

— Благодаря, Дейвид. Но сега не мога да се занимавам с това. Напомни ми отново утре по същото време.

— Капитан Сингх, Изследователски кораб „Голиат“, до Телевизионна мрежа Солър. Получих съобщението ви преди няколко дни, но не погледнах на него сериозно. Нямах представа, че все още съществуват такива безумци. Не, не сме срещнали извънземен кораб. Бъдете сигурни, че когато това стане, ще ви съобщим.

— Сони?

— Да, капитане.

— Поздравления за подреждането на масата снощи. Но разпределителят на сапуна ми е празен, може ли да го заредиш отново? Този път боров аромат — вече ми се гади от лавандулата.

По всеобщо мнение Сони бе вторият по важност човек на борда; а някои го считаха за по-важен дори и от капитана.

Официалната му длъжност на корабен стюард само леко загатваше за ролята на Сони Гилбърт на борда на „Голиат“. Той си беше Господин за бързо реагиране, способен да се справи еднакво добре както с човешки, така и с технически въпроси — поне на ниво поддържане на домакинството. И най-опърничавият от почистващите роботи в негово присъствие започваше да се държи както подобава, а страдащите от любовна мъка млади учени от всички полове по лесно се доверяваха на него, отколкото на корабната програма ПСИХОДОКТОР. (До капитан Сингх достигнаха слухове, че Сони имал забележителна колекция от помощни секс-средства, илюзорни и истински, но имаше някои неща, които умният командир предпочиташе да не знае).

И фактът, че по всички стандартни мерки Сони имаше най-ниския коефициент на интелигентност от всички на кораба, нямаше никакво значение; неговата работоспособност, добро сърце и неподправена любезност бяха единствените важни качества. И когато един известен посетител-космолог в пристъп на „остроумие“ го нарече

„мошеник“, капитан Сингх го насмете хубавичко и го накара да се извини. И когато той отказа да го направи, бе изпратен незабавно обратно със следващата совалка, въпреки бурните протести от Земята.

И макар че този случай бе изключение, между екипажа на „Голиат“ и екипа от учени съществуваше известно напрежение. Обикновено то не беше злонамерено и се изразяваше в подмятания и понякога в неприятни номера. Но при необичайни обстоятелства те всички работеха като един, независимо от формалните си задължения.

И тъй като Дейвид държеше под око основните системи на кораба, не беше необходимо да се въвежда денонощно дежурство. През „деня“ бяха будни и екип А и екип Б, макар че само единият беше дежурен. В случай на тревога Дейвид щеше да реагира много по-бързо от всеки човек. А ако възникнеше ситуация, в която дори той би бил безсилен да се справи, вероятно би било по-милостиво да се оставят и двата екипажа заспали през няколкото последни секунди от живота им.

Денят на кораба започваше в 6.00 часа вселенско време, но тъй като столовата беше много малка, първият дежурен екипаж имаше предимство за закуска в 6.30. Екипаж Б закусваше в 7.00, а учените трябваше да чакат до 7.30. Но понеже човек свободно можеше да си вземе сандвичи от автомата по всяко време, на практика никой не страдаше от гладуване.

Точно в 8.00 часа капитан Сингх прочиташе резюмето на програмата за деня и докладваше някои по-важни новини. После екипаж А отиваше по местата си за дежурство, учените отиваха в своите лаборатории и работни ниши, а хората от екипаж Б изчезваха в своите малки, но луксозни кабинети, да гледат пропуснатите новини по видеопощата, да се включат към корабните информационни и забавляващи системи, да направят някое и друго проучване и да ангажират по някакъв начин времето си до смяната в 14.00 часа.

Това беше номиналният режим, но той биваше подложен на чести промени, планирани и непланирани. Най-интересни сред тях бяха редките пътувания до преминаващи астероиди.

Не беше вярно казаното от един преситен от наука астроном: „Когато си видял един астероид, значи си ги видял всичките.“ (Той беше специалист по сблъскващи се галактики, така че невежеството му по подобни второстепенни въпроси бе напълно простимо.) Всъщност астероидите толкова се различаваха по вид, колкото и по размери — от

широкия хиляда километра в диаметър Серес до безименните скали с размера на малък жилищен блок.

Повечето от тях не представляваха нищо освен камъни като тези на Земята и на Луната — базалт и гранит, висококачествените строителни материали, използвани от изначалния архитект-творец на мирозданието за изграждането на Алпите и Хималаите.

Други бяха предимно с метален състав — желязо, кобалт, и поредки елементи, включително злато и платина. Някои малки астероиди биха стрували буквално трилиони долари в дните преди търговската трансмутация да направи златото малко по-евтино от други много по-полезни метали като медта или оловото.

Астероидите, които представляваха най-голям интерес за науката обаче бяха онези, които съдържаха най-голямо количество лед и въглеродни съединения. Някои бяха изгаснали комети — или такива, които щяха да се превърнат в комети, когато носещите ги приливи на гравитацията ги насочеха един ден към възпламеняващите пламъци на слънцето.

Въглеродоносните астероиди все още бяха пълни със загадки. Имаше знаци — макар че тези доказателства бяха все още предмет на ожесточени спорове — че някои от тях някога са били част от по-голямо небесно тяло, а може би дори и свят, достатъчно голям и топъл, за да има океани. А ако случаят бе именно такъв — тогава, защо не и разум? Няколко палеонтолози съсипаха репутацията си с твърденията, че са открили вкаменелости на астероиди и, макар че повечето от колегите им разбиха тази идея на пух и прах, окончателната присъда все още не беше произнесена.

Всеки път, когато в обсега на станцията влезеше интересен астероид, учените на „Голиат“ веднага се разделяха на две групи: и макар че никога не достигаха до размяна на удари, уж кротките спорове около масата често вземаха неочакван обрат. Астрогеолозите искаха кораба с цялата лабораторна апаратура да се премести, за да се отиде на рандеву с обекта на техния интерес, че да могат да си го разгледат на спокойствие. Космолозите от своя страна се бореха със зъби и нокти против такава идея. Внимателно изчислените им базови линии щяха да се променят и интерферометрията да пропадне само заради някакви си нещастни канари.

Те бяха прави и геолозите в крайна сметка се примиряваха къде охотно, къде с половин уста. По-малките преминаващи астероиди се посещаваха от роботи-проучватели, които можеха да събират проби и да провеждат основни изследователски операции. Това все пак беше нещо, но ако астероидът се намираше на повече от милион километра разстояние, закъснението във времето при връзката „Голиат“ — робот — „Голиат“ ставаше направо непоносима. „Много ли ще ти хареса ~ беше се оплакал един геолог — да завъртиш чука и да чакаш цяла минута преди да разбереш, че си пропуснал?“

Така че за действително важните проходящи, например някой от големите троянци като Патрокъл или Ахил на нетърпеливите учени отпуснаха корабния космически катер. Не по-голям от семеен автомобил, той можеше да поддържа основните жизнени процеси на един пилот и трима пътници за период от една седмица и да им позволи да направят доста детайлно изследване на девствения малък свят и да донесат оттам неколкостотин килограма добре документирани образци.

Капитан Сингх трябваше да организира такива експедиции средно веднъж на два-три месеца. Той им се радваше, тъй като те внасяха някакво оживление в еднообразното корабно всекидневие. И беше повече от очевидно, че дори и учените, които изразяваха най-силно презрение към подобно събирачество на камъни, гледаха пристигналите видеозаписи със същия интерес както и всички останали.

Те даваха различни обяснения:

— Напомня ми с нещо за чувството, което трябва да е изпитвал пра-пра-пра-дядо ми, когато е гледал как Армстронг и Олдрин стъпват на Луната.

— Ангажира вниманието на поне трима ловци на камъни за една седмица и те не се мотаят наоколо. Пък и в столовата се отваря повече място.

— Не казвайте, че аз съм ви го казал, капитане, но ако Слънчевата система изобщо някога е имала посетители, то те сигурно тук са изхвърлили част от боклуците си. Или пък са оставили някакво съобщение до нас, за да го разберем, когато напреднем достатъчно.

Понякога, докато гледаше как колегите му се носят над странния миниатюрен пейзаж посещаван за първи, а най-вероятно и за последен

път от човек, Сингх изпитваше желанието да излезе от кораба и да се наслади на свободата на Космоса. Ако пожелаеше би могъл да си намери оправдание и да го направи; Първият офицер би бил изключително щастлив да поеме командването за известно време. Но щеше да се превърне в свръхтовар и дори в прекалено главоболие за останалите в претъпканите кабинни на катера, а той не можеше да оправдае подобно разточителство.

И все пак беше жалко да прекара няколко години в самия център на това истинско Саргасово море на плаващите светове и да не стъпи на никой от тях.

Някой ден сигурно щеше да направи нещо по този въпрос.

ТРЕВОГА

Сякаш стражите на троянските стени бяха уловили блясъка на първите слънчеви лъчи с върховете на пиките си. Само за миг и всичко се промени.

И все пак до опасността имаше повече от година време. И макар и да беше ужасяваща, нямаше причини за незабавна паника: всъщност все още съществуваше надеждата, че първоначалните прибързани наблюдения може да са грешни. Може би, в крайна сметка, новият астероид щеше премине покрай Земята, както бяха направили милиарди други като него през отминалите столетия.

Дейвид събуди Сингх с тази новина в 5.30 вселенско време. Това бе първият път, когато той прекъсваше съня на командира.

— Съжалявам, че ви будя, капитане. Но пристигна „извънредно важно“ съобщение за вас. Досега не съм виждал такова.

Нито пък Сингх. Той веднага се разсъни напълно. Докато четеше космофакса и разглеждаше орбитите на Земята и на астероида, получени с него, почувства как една студена ръка сграбчва сърцето му. Надяваше се да има някаква грешка, но още в този първи миг предвиди най-лошото.

И после, за негово изумление, го обля вълна на въодушевление. Та нали „Голиат“ бе създаден именно с тази цел преди десетилетия.

Това бе съдбовният момент. Там, в Залива на дъгите, когато бе още младеж, той се бе сблъскал с едно предизвикателство и го бе преодолял. Но сегашното бе неизмеримо по-голямо.

Той бе роден за това.

Никога не съобщавай лоши новини на някого на празен стомах. Капитан Сингх изчака докато всички на борда закусиха и после им предаде съдържанието на космофакса от Земята и последвалата го час по-късно информация.

— Всички програми и научни проекти естествено се отменят. Научният състав на екипа се връща на Марс със следващата совалка, а

ние ще подготвим „Голиат“ за най-важната мисия, която той или който и да било друг кораб е имал някога.

— Сега се изчисляват подробностите, които може да се променят впоследствие. Сигурно знаете, че плановете за създаване голям ускорител, който може да отклони астероид със значителен размер, бяха изоставени преди години. На проекта дори бе дадено име: АТЛАС. Веднага щом окончателните параметри станат известни, тези плановете ще бъдат завършени и Доковете на Деймос ще се заемат с масирано скоростно строителство. За щастие всички необходими компоненти са стандартни — задвижващи резервоари, бустери, контролни системи и конструкция, която да ги обединява. Така че наноасемблерите могат да построят АТЛАС за няколко дни.

— После ще трябва да се прикрепим към „Голиат“, така че трябва да се връщаме на Деймос колкото се може по-бързо. Това ще даде възможност на някои от нас да се срещнат със семействата си на Марс. Има една стара земна поговорка, която гласи: „Всяко зло за добро“...

— Ще вземем гориво, колкото да ни закара до Юпитер и ще презаредим от резервоарите на орбиталната станция на спътника Европа. И после ще започне същинската мисия — срещата с астероида. Тогава ще са останали само седем месеца до сблъсъка със Земята, ако ще има такъв.

— Ще трябва да изследваме астероида и да намерим подходящо място за бази, да инсталираме АТЛАС, да проверим функционирането на системите и да задвижим бустера. Разбира се неговото въздействие върху небесно тяло с маса милиарди тонове ще бъде твърде незначително, за да се забележи. Но едно отклонение от няколко сантиметра, ако можем да го постигнем, преди астероидът да мине покрай орбитата на Марс, ще бъде достатъчно да го отдалечи със стотици километри от Земята...

Сингх замълча с известно чувство на неудобство. Всичко това бе елементарна информация за екипажа, но необичайно за геолозите и астрохимиците. Той сериозно се съмняваше, че те биха могли да му цитират трите закона на Кеплер, а камо ли да изчислят орбита.

— Не ме бива за произнасяне на вдъхновяващи речи и не мисля, че това е необходимо. Вие всички знаете какво трябва да правим и няма време за губене. Само няколко загубени дни сега могат да решат

дали астероидът ще прелети безвредно покрай Земята, или ще настъпи краят на историята — поне що се отнася до Земята.

— И още нещо. Имената са много важни — погледнете троянците наоколо. Току що получихме официалното наименование от Междупланетния астрономически съюз. Някакъв учен се е ровил из индийската митология и е попаднал на богинята на смъртта и разрушението.

Тя се казва Кали.

ОТПЛАВАНЕ

— Какви всъщност са били марсианците, тате?

Робърт Сингх погледна дъщеря си с любов — официално десетгодишна, макар че планетата, на която беше родена, бе направила само пет обиколки около Слънцето. Нито едно дете не би могло да чака 687 дни за рождения си ден, така че това бе единственият запазен белег от земния календар. Когато изоставеха и него, Марс щеше да прекъсне още една от пъпните си върви с майката Земя.

— Знаех, че ще ме попиташ — отвърна ѝ той. — Така че, прочетох нещичко по този въпрос. Слушай...

„Тези, които никога не са виждали жив марсианец, едва ли биха могли да си представят страховития им, пораждащ ужас вид. Особената, V-образна уста със заострена горна устна, отсъствието на вежди и брадичка под закривената клиновидна долна устна и постоянното кривене на устата, цели снопове Горгонски...

— Какво е Горгона?

— Снопове Горгонски пипала...

— Уф!

— И, преди всичко, необикновения блясък на огромните очи, които били едновременно жизнени, напрегнати, нечовешки, недъгави и чудовищни. Имало нещо гъбообразно и мазно в кафявата им кожа, и нещо неопикуемо отвратително в тромавата предумишленост на всяко отегчено движение.“ Е, Мирел, сега вече знаеш.

— Какво си чел? О-о, пътеводителя за ДисниМарс! Кога ще можем да отидем?

— Това зависи колко добре ще се справи една моя позната млада дама с домашната си работа.

— Не е честно, татко! Не съм имала време откакто се върна!

Сингх почувства лек пристъп на вина. Той се надяваше да монополизира малката си дъщеря и нейното братче, което беше още бебе, всеки път, когато успее да избяга от събранията на АТЛАС и да се измъкне през пропуска на Доковете. Надеждите му за тайни

посещения до дома се стопиха, когато кацнаха на Марс и той видя журналистите да го чакат на Порт Лоуел. Още не бе разбрал, че е вторият най-известен човек на планетата.

Най-известният, разбира се бе д-р Милър, който с откриването на Кали бе променил — и вероятно още щеше да промени живота на повече хора, отколкото цялата човешка история. И макар че бяха общували пет-шест пъти чрез електронните средства за контакт, двамата още не се бяха срещали лично. Сингх съзнателно избягваше подобна среща очи в очи: те нямаха какво ново да си кажат и бе повече от очевидно, че астрономът-аматьор бе неспособен да се справи достойно с новопридобитата си слава. Той бе станал арогантен и снизходителен и непрекъснато говореше за Кали като за „моят астероид“. Е, рано или късно неговите сънародници от Марс щяха да му принизят самочувствието. Много ги биваше в това отношение.

ДисниМарс бе направо миниатюрен в сравнение със своите прославени земни роднини, но веднъж като се влезеше вътре, тази разлика преставаше да личи. Посредством диорами и холографски изображения той показваше Марс такъв, какъвто хората някога мислели или са мечтали да бъде и такъв, какъвто се надяваха да стане един ден. И въпреки твърденията на разни критикари, че с няколко сеанса на Брейнман би могъл да се постигне същият резултат, това чисто и просто не беше вярно. Човек трябваше само да види как някое марсианско дете гали някой истински земен камък, за да осъзнае разликата.

Мартин бе прекалено малък, за да разбере удоволствието от екскурзията и затова бе оставен у дома на внимателните грижи на последния модел домашен робот Доркас. Дори и Мирел не бе достатъчно голяма, за да осъзнае всичко, но родителите ѝ знаеха, че никога няма да го забрави. Тя запищя от ужас и радост, когато пипалата на ужасяващите чудовища на Хърбърт Уелс се показаха от своите цилиндри и наблюдаваше със страхопочитание как странните им трикраки туловища са влачат по пустите улици на един странен, чужд град — Лондон от времето на викторианците.

И обикна красивата Дейя Торис, принцеса на Хелиум, особено когато тя каза със сладичко гласче: „Добре дошла в Барсум, Мирел.“

Обаче Джон Картър бе изключен от културната програма: подобни кръвожадни герои Марсианската търговска камара определено не би допуснала. Мечове, как ли пък не! Ами че, нали ако с тях не се борави с надлежното внимание, парчетата метал отчупени поради престъпната безотговорност на служещите си с тях, биха могли да причинят сериозни наранявания на зрителите...

Мирел бе очарована и от странните зверове, пръснати с великолепна небрежност от Бъроуз навсякъде из марсианския пейзаж. Обаче се озадачи от един екзобиологичен вид, подминат твърде небрежно от Едгар Райе.

— Мамо — каза тя, — аз от яйце ли съм се излюпила?

Шърмейн се засмя.

— И да и не — отвърна тя. — Но то категорично не е като онова, което снесе Дейя. Ще накарам Библиотеката да ти обясни разликата, когато се приберем.

— Те наистина ли са имали машини, които правят въздух, така че хората да могат да дишат и навън?

— Не, но старият Бъроуз наистина е имал прекрасна идея, точно това се опитваме да направим. Ще разбереш, когато минем през сектора на Бредбъри.

От планината се спускаше нещо необикновено, нещо странно.

Някаква машина, прилична на жълтозелено насекомо, на богомолка; тя плавно се носеше в прохладния въздух, смътно очертана, по тялото ѝ трептяха безброй зелени диаманти, блестяха фасетирани рубинови очи. Нейните шест крака стъпваха по древното шосе с лекотата на ситен, ръмящ дъжд, а от гърба на машината един марсианец, с очи като разтопено, злато, гледаше към Томас така, сякаш гледаше в кладенец.

Мирел бе очарована и все пак озадачена от нощната среща между землянина и марсианеца, всеки от които бе като фантом за другия. Един ден тя щеше да разбере, че това бе една мимолетна среща на два века, през бездната на времето. Тя хареса елегантните пясъчни катери, които се плъзгаха по пустинята, жар-птиците, които грееха меко върху хладните пясъци, златистите паяци, които изхвърляха цели мъгли от мрежи и лодките, които се носеха като бронзови цветя по широките канали. И се разплака, когато кристалните градове се сринаха преди пристигането на нашествениците от Земята.

— От Марс, Какъвто Не Е бил — към Марс, Какъвто Ще Бъде. — гласеше надписът на входа към последната зала. Капитан Сингх не се въздържа и се усмихна на това „ще“, толкова типичната за Марс самоувереност. На уморената стара Земя то щеше да бъде просто „може би ще“.

Последните експонати бяха направо старомодни в простотата си, но не по-малко впечатляващи. Те седяха в полумрак зад една витрина в море от мъгла, докато далечното слънце изгряваше зад тях.

— Долината Маринър, Лабиринтът на нощта, такъв какъвто е днес — каза един мек глас на фона на нежна музика.

Мъглата се разсея под лъчите на слънцето; тя беше само едно нежно изпарение. И се показва безбрежното пространство от каньони и скали на най-огромната долина в слънчевата система, изпъкваща с контурите си на фона на хоризонта, без онова смекчаване поради далечината, което създаваше ефект на перспектива в изгледа на далеч по-малкия Гранд Каньон в Западна Америка.

Гледката беше жестоко красива, с всички тези червени и жълтеникави и пурпурни цветове и не толкова враждебна към живота, колкото безразлична към него. Очите се взираха напразно да доловят дори и най-леките отсенки на синьо и зелено.

Слънцето премина бързо през небето; сенките изтекоха като мастилени петна по дъното на каньона. Падна нощта; звездите проблеснаха за миг и загаснаха в лъчите на нова зора.

Нищо не се бе променило — или само така изглеждаше? Като че ли далечният хоризонт не беше вече тъй ясно прорязан?

Още един ден и вече нямаше никакво съмнение. Резките контури на терена се бяха смекчили, далечните скали и резки не бяха вече тъй дълбоко изрязани на фона на далечината. Марс се променяше...

Дните, седмиците и месеците, а може би всъщност бяха десетилетия, отминаваха за мигове покрай тях. И промените вече бяха направо страхотни.

Лекият сребрист оттенък на небето бе отстъпил място на бледо синьо и най-после се образуваха истински облаци, а не някакви несигурни мъгли, които изчезват призори. И там долу, по дъното на каньона, където преди тъмнееха само скали, се разстилаха зелени петна. Още нямаше дървета, но лишеите и мъховете подготвяха почвата за тях.

И най-внезапно, като по чудо, се появиха езерца, застинали спокойни и гладки под Слънцето, и не се превръщаха на пара в миг, както ставаше това на Марс днес. И колкото повече навлизаше картината на бъдещето, езерцата се превръщаха в езера и се сляха в река. По бреговете ѝ като гъби израснаха дървета. За привикналите към земните гледки очи на Робърт Сингх техните стволове изглеждаха прекалено тънички и той не можеше да повярва, че са повече от деветдесет и пет метра високи, но в действителност, ако човек можеше да нарече това действителност те вероятно биха надвишили ръста и на най-високата секвоя поне със сто метра, при тази ниска гравитация.

Сега ъгълът на зрение се промени. Те летяха на изток покрай долината Маринър, през Бездната на зората и на юг към широките Халейски равнини, низината на Марс. Това вече не беше само гола земя.

Докато гледаше надолу към бленувания океан на бъдещето, в съзнанието на Робърт Сингх нахлу цял водопад от спомени с такава помитаща сила, че той за миг изгуби власт над себе си. Халейският океан изчезна; той се намираще отново на Земята и вървеше по опасания с палмови дървета африкански бряг с малкия Тоби, а Тигрет подтичваше зад тях. Това наистина ли му се бе случвало или бе взето назаем от спомените на друг човек?

Разбира се, той не се съмняваше истински, но споменът бе тъй мигновен и жив, че остави една неизличима картина да изгаря мислите му. Чувството на тъга скоро отстъпи на едно изпълнено с копнеж задоволство. Той не съжеляваше за нищо — и Фрейда и Тоби бяха добре и щастливи (крайно време бе да им се обади отново), с големи семейства, които да се грижат за тях. Той малко съжеляваше, че Мирел и Мартин няма да имат приятели като Тигрет. Каквито и да било домашни животни все още бяха лукс, който на Марс не можеш да си позволиш.

Пътуването в бъдещето завърши с гледка на Марс от Космоса — колко века и хилядолетие по-късно? — полюсите му не бяха вече покрити с шапки от замръзнал въглероден двуокис, тъй като слънчевата светлина струеше надолу по носещите се в орбита огледала, широки стотици километри, които бяха сложили край на вековната зима. Видението избледня, заместено от думите „Пролетта на 2500 година“. Чудя се дали... впрочем, надявам се..., но едва ли ще

науча някога, помисли си Робърт Сингх, докато вървяха в мълчание към изхода. Дори и Мирел изглеждаше необичайно притихнала, сякаш се опитваше да отдели истинското от фантастичното от това, което бе видяла.

Но докато вървяха през херметическата камера към движещата се с налягане марсианска кола, която ги бе довела от хотела, експозицията им предложи още една, последна изненада. Чу се далечен продължителен гръм — звук, който само Робърт Сингх бе чувал в действителност и Мирел изписка, когато върху тях, от вграден над главите им душ, се изсипа истински дъжд от дребни капчици.

— Последният дъжд на Марс е бил преди три милиарда години и не е донесъл живот там, където е паднал.

— Но следващият път ще е различно. Довиждане и благодарим ви, че дойдохте.

Робърт Сингх се събуди в малките часове на последната си нощ преди излитането и остана легнал в мрака, опитвайки се да си припомни най-хубавите моменти от своето посещение. Някои от тях, включително и нежните моменти от преди няколко часа той бе записал на мемочип за бъдещо повторно изживяване; те щяха да поддържат духа му през дългите месеци занапред.

Промяната в ритъма на дишането му сигурно бе обезпокоила Шърмейн. Тя се обърна към него и отпусна ръка върху гърдите му. Сингх се усмихна, когато не за пръв път си припомни колко неудобен би бил този жест на родната му планета.

В продължение на няколко минути нито един от тях не проговори. После Шърмейн промълви сънливо:

— Помниш ли онзи разказ на Бредбъри, който специално прочетохме — където варварите от Земята използвали красивите кристални градове за упражнения по стрелба?

— Разбира се. „А Луната все тъй да е ярка“. Специално обърнах внимание, че действието се развиваше през 2001 година. Бил е прекален оптимист, нали?

— Е, поне е доживял да види как хора достигат дотук! Но все си мисля, откакто излязохме от ДисниМарс — не се ли държим по съвсем същия начин? И не разрушаваме ли това, което сме намерили?

— Никога не съм допускарал, че ще чуя едно истинско дете на Марс да говори такива неща, но ние не разрушаваме просто ей така.

Ние създаваме... Боже Господи!

— Какво има?

— Това ми напомни нещо. Кали! Тя е не само богиня на разрушението. Освен това тя създава нов свят от останките на предишния.

— Настъпи дълга тишина и после:

— Точно това непрекъснато ни говорят Преродените. Знаеш ли, че са установили своя мисия тук, на Порт Лоуел?

— Е, те са просто тихи луди. Не мисля, че притесняват някого. Приятни сънища, скъпа. А следващия път като отидем в ДисниМарс ще вземем и Мартин — обещавам.

СТАНЦИЯ ЕВРОПА

Робърт Сингх нямаше какво да прави по време на бързия пробег от Деймос/Марс до Европа/Юпитер, освен да прегледа непрекъснато променящите се планове за действие в неочаквани ситуации, които СПЕЙСГАРД бълваше към него по лъчевата поща и да се запознае с останалите членове на екипажа си.

Тони Флетчър, главният инженер на Доковете Деймос, щеше да наблюдава операциите по презареждането, когато комбинираната летателна станция „Голиат“/АТЛАС достигнеше зареждащата станция в орбита около Европа. Десетките хиляди тонове водород, които трябваше да се изпомпят на борда, щяха да бъдат под формата на каша — смес от течен и твърд водород, по-плътен отколкото течността, така че да заема по-малко място. Но дори и при това положение общият обем бе повече от два пъти по-голям от този на получилия печална слава Хинденбург, чиято огнена кончина сложи край на въздушния транспорт, захранван с водород — поне на Земята. На Марс често използваша малки, товарни въздухолети, които се бяха оказали полезни за изследвания в горните слоеве на атмосферата на Венера.

Флетчър беше въздухолетен ентузиаст и правеше всичко, което беше по силите му да направи и Сингх такъв.

— Когато наистина започнем да изследваме Юпитер — казваше той — а не само да пускаме пробни сонди на повърхността, тогава отново ще ни потрябват въздухолетите. Разбира се, тъй като атмосферата се състои предимно от водород, ще имаш въздухолет, задвижван от топъл водород. Никакъв проблем! Представи си само — просто си летиш така из Голямото червено петно!

— Не, благодаря! — отговаряше Сингх. — Не и при десет пъти по-голяма от марсианската гравитация.

— И земльовците биха могли да го направят, легнали на пода. Или във вана с вода.

— Но защо да си правят този труд? Там няма твърда почва — няма къде да се кацне. Роботите могат да свършат всичко, което

поискаме, без да се рискува човешки живот.

— Точно такива аргументи са използвали хората в началото на Космическата ера. А виж сега къде сме! Хората ще отидат на Юпитер, защото — ъ-ъ, защото е там. Но ако не ви харесва Юпитер, какво ще кажете за Сатурн? Почти същата гравитация като земната и само си представете гледката! Да пътуваш из големи географски ширини, откъдето ще можеш да виждаш пръстените. Един ден това ще бъде главна туристическа атракция.

— По-евтино ще им излезе да се включат към Брейнман. Цялото удоволствие, но без риска.

Флетчър се засмя, когато Сингх цитира известната реклама.

— Всъщност не го вярваш, нали?

Той беше прав, но Сингх нямаше намерение да си признава. Елементът на риска бе онова, което отличаваше действителността от нейните имитации, колкото и съвършени да са те. И желанието да се поемат рискове и да бъдат приветствани, ако са разумни бе онова, което придаваше на живота хъс и го изпълваше със смисъл.

Друг от летящите към Европа пътници беше човек, занимаващ се с технология, която изглеждаше още по-странна от аеронавтиката — тази на дълбоководните гмуркачи. В цялата Слънчева система спътникът Европа бе единственият свят, на който имаше океани, освен на Земята, но те бяха запечатани под дебела покривка от лед, която ги предпазваше от космичното пространство. Топлината, произвеждана от огромните гравитационни приливи на Юпитер — същите сили, които караха вулканите да изригват на съседния спътник, Йо — предпазваха океана от замръзване.

Където имаше вода в течно състояние, съществуваше и надежда за живот. Д-р Рани Вийератне бе прекарал двадесет години в изследване на бездните на Европа както лично, така и посредством роботи. И макар че не бе открила нищо, все още не бе загубила надежда.

— Сигурна съм, че е там — казваше тя. — Само се надявам да го открия преди някой земен микроб да изпълзи от боклука и да го завладее преди мен.

Д-р Вийератне беше доста оптимистично настроена и към възможността за живот далеч от пределите на Слънцето — някъде в големия кометен облак далеч зад Нептун.

— Там има вода и всички необходими химически вещества, освен наличните въглерод и азот — обичаше да обяснява тя, — милиони пъти повече, отколкото на други планети. Трябва да има и радиоактивност — което означава топлина и бърза мутационна способност. Може би дълбоко вътре в недрата на кометите условията за зараждане на живот са направо идеални.

Струваше му се жалко, че тя ще слезе и ще остане на Европа и няма да продължи с тях до Кали. Добродушните ѝ, но разпалени дебати с професор сър Колин Дрейкър, член на Кралското общество, бяха неизчерпаем източник на забавление за останалите пътници. Известният астрогеолог беше единственият учен на борда от първоначалния екип на „Голиат“, който, поради достатъчно силното си влияние, можеше да си позволи да пренебрегне всякакви заповеди за връщане у дома.

— Зная за астероидите повече, отколкото всеки друг на света — спореше той с неотстъпна педантичност. — А Кали е най-важният астероид в историята. Искам да го пипна — като личен подарък за стотния ми рожден ден. И в името на науката, естествено.

Що се отнасяше до формите на живот от кометен произход, предложени от д-р Вийератне, по този въпрос той не изпитваше ни най-малко съмнение.

— Глупости! Хойл и Викремазингер твърдяха това още преди един век, но никой не погледна сериозно на идеята им.

— Значи е крайно време да се погледне сериозно на тази идея. И като се има пред вид, че астероидите — някои от тях поне — са мъртви комети, искам да знам дали сте търсили някога на тях вкаменелости? Може пък да си струва труда.

— Честно казано, Рани, сещам се и за много по-приятни начини, по които да си прекарам времето.

— Ама че сте и вие, геолозите! Понякога ми се струва, че самите сте вкаменелости! Спомняте ли си как се надсмивахте над бедния Вегенер и на теорията му за отдалечаването на континентите, а после го превърнахте в свой свят патрон, когато нещастникът вече бе отдавна мъртъв?

И така нататък — чак до Европа.

Европа, най малкият от четирите галилейски спътника на Юпитер, беше единственият свят в слънчевата система, който би могъл да се сбърка със Земята, ако сте достатъчно близо. И докато гледаше надолу към безкрайното пространство от ледници, не му бе никак трудно да си представи, че навлиза в орбита около родната си планета.

Но илюзията бързо се разсея, когато обърна поглед към Юпитер. Преминаващ през всичките си фази за три и половина дни, гигантската планета заемаше по-голямата част от небето, дори и когато представляваше само тънък сърп. Тогава светлата дъга обрамчваше един огромен черен диск, двадесет пъти по-голям от диаметъра на Луната върху земното небе, като затъмняваше звездите, а точно в този момент и далечното Слънце. Нощната страна на Юпитер рядко биваше напълно затъмнена; във всички посоки над планетата святкаха гръмотевични бури, по-големи от земните континенти, като размяна на ядрени удари и със същата енергия. Полюсите обикновено биваха обвити в пръстени от утринна светлина, а от неизследваните и навярно завинаги неизследваеми дълбини избликваха фосфоресциращи гейзери.

А когато беше пълна, планетата бе още по-внушителна. Тогава сложните извивки и къдри на поясите от облаци, които винаги се носеха успоредно на екватора, се виждаха в цялото си многоцветно великолепие. Сред тях се движеха бледи, овални острови — като гигантски амеби. Понякога те като че се втурваха съвсем умишлено през облачния пейзаж под тях и човек наистина би могъл да ги вземе за живи същества. Не едно епическо произведение на звездна тематика беше базирано на тази хипотеза.

Но гвоздеят в програмата бе несъмнено Голямото червено петно. Макар че през вековете то бе понамаляло и поизбледняло, а понякога дори напълно изчезваше, днес то бе по-известно дори от времето, когато Касини го бе открил през 1665 година. И когато зашеметяващото десетчасово въртене на Юпитер го прехвърляше на пряко през лицето на планетата, то приличаше на гигантско кръвясало око, злобно втренчено в празното пространство.

И не беше за чудене, че работниците на Европа даваха най-кратки дежурства и имаха най-висок процент душевни разстройства в сравнение с всички останали работници на междупланетни станции. Нещата донякъде се пооправиха, когато преместиха станцията в

средата на далечната страна, откъдето Юпитер никога не се виждаше. Но психолозите твърдяха, че дори и тук някои пациенти вярвали, че това немигащо циклопско око ги гледа през три хиляди километра твърда скала...

И може би ги наблюдаваше как заграбват богатствата на Европа. Спътникът бе единственият основен източник на вода и следователно на водород до орбитата на Сатурн. В кометните облаци отвъд Плутон имаше още по-големи количества, но тяхната експлоатация все още не беше икономически обоснована. Някой ден, може би... А междувременно Европа доставяше повечето от горивото за търговията в Слънчевата система.

Още повече, че водородът на Европа бе от по-добро качество отколкото този, доставян от Земята. Благодарение на милионите години облъчване, идващо от радиационните полюси около Юпитер, той съдържаше много по-висок процент от тежкия изотоп деутерий. И само с малко обогатяване осигуряваше оптималната смес, необходима за задвижването на фюзън-двигатели.

Понякога, но не много често природата помагаше на хората.

Вече беше трудно на човек да си припомни живота преди Кали. До гибелния миг оставаха още няколко месеца, но почти всяко действие и мисъл на хората бяха съсредоточени върху него. „И като си помисля само, че приех този пост само защото ми се искаше нещо тихо и спокойно, преди да се пенсионирам като капитан!“ — си припомняше с ирония понякога Сингх.

Той нямаше много време за подобни ретроспекции, тъй като редовните някога корабни задължения сега бяха изместени от това, което Първия офицер наричаше „планирана криза“. И все пак, като се имаше пред вид сложността на операция АТЛАС, всичко бе преминало със завидна лекота. Нямаше големи забавяния и програмата бе изостанала само с два дни от това, което преди изглеждало като невъзможно разписание.

И веднага щом „Голиат“/АТЛАС застана на постоянна орбита, продължителният процес по зареждане на резервоарите с две хиляди тона водородно-деутериева каша при тринадесет градуса над абсолютната нула, започна най-сериозно. Електролитните заводи на

Европа можеха да произведат това количество за една седмица, но да се изведе в орбита беше вече друг въпрос. За зла беда два от танкерите на Европа бяха излезли в основен ремонт, който не можеше да се извърши на място. Те бяха откарани на Деймос.

И така, дори и всичко да протечеше нормално, щеше да отнеме почти месец да се напълнят огромните пещероподобни резервоари. А през това време Кали щеше да се приближи с още сто милиона километра към Земята.

ПЕТА ЧАСТ

УСКОРИТЕЛЯТ

Много малка част от „Голиат“, такъв какъвто беше в първоначалния си вид, можеше да се види сега. Едната му страна бе изцяло скрита под резервоарите и задвижващите модули на АТЛАС, представляващи компактна маса от тръби и проводници с приблизителна дължина от 200 метра. Повечето от останалата част от кораба бе скрита зад собствените му допълнителни резервоари. „Няма да имаме особено добра видимост, мислеше си Сингх, докато не откачим част от изпразнените резервоари. Нито пък голямо ускорение при цялата тази допълнителна маса, въпреки подсилващите двигатели.“

Трудно можеше да се повярва, че бъдещето на човечеството зависи от това непривлекателно сборище от тенекии. То бе съставено и проектирано с една-едничка цел — да прикачи колкото се може по-бързо един мощен ускорител към Кали. В този случай „Голиат“ служеше чисто и просто като „товарен транспорт“ — междупланетен космичен камион. АТЛАС беше важният товар, който трябваше да достигне своето предназначение навреме и в добро работно състояние.

Постигането на тази цел изискваше безброй компромиси и внимателно балансиране на нещата. Макар че бе от изключителна важност да се стигне до Кали възможно най-бързо, бързината можеше да се постигне само с цената на полезния товар. Ако „Голиат“ изгаряше твърде много водород, за да достигне до Кали, можеше да не остане достатъчно за отклоняването на астероида от неговата гибелна траектория и всичките им усилия щяха да се окажат напразни.

Идеята за придаване на класическия „първоначален тласък“, използван от първите космически ракети при изследването на външните части на Слънчевата система, бе обмисляна доста сериозно с цел да се скъси времето на пробег без да се изразходва гориво. „Голиат“ можеше да се насочи скоростно към Юпитер и да открадне малко от инерцията на въртенето ѝ при бързото си преминаване покрай планетата. Но планът бе неохотно изоставен поради риска, който

съдържаше. В орбитата около Юпитер летяха твърде много метални отпадъци. Техните пръстени се простираха чак до долните слоеве на атмосферата и дори и най-малкият предмет би могъл да пробие леките конструкции на водородните резервоари. И би било извънредна ирония на съдбата, ако някакъв си микроскопичен юпитериански спътник обрече мисията на неуспех.

И за разлика от обичайното излитане от планетна повърхност, в старта от орбитална станция нямаше нищо драматично. Разбира се, нямаше никакъв шум, нито никакъв видим знак за огромната енергия, която се освобождаваше. Плазменият реактор, който задвижваше „Голиат“, бе прекалено горещ, за да излъчва слабите вълни, видими за човешкото око; той изписваше своя подпис сред звездите в горния обхват на ултравиолетовия регистър. За наблюдаващите от Европа единственият знак за старта на „Голиат“ бяха отпадъците, които той остави след себе си: отломки от термичните заварки, разпръснати материали от прикачването, парчета жици и ленти — обичайните отпадъци, които дори и най-внимателните строителни работници винаги оставяха на големите космически строителни обекти. За подобно благородно начинание, такъв старт не бе от най-грандиозните, но „Голиат“ и неговият полезен товар на име АТЛАС, потеглиха на път, понесли надеждите и страховете на цялото човечество.

След един ден, увеличавайки скоростта си до една десета от гравитацията, „Голиат“ премина тромаво покрай втория по големина спътник, обруления Калисто. Но мина почти седмица преди да се измъкнат напълно от територията на Юпитер, прекосявайки високорисковите орбити на малките най-външни спътници-близнаци Пасифея и Синопея. Но тогава той вече се движеше толкова бързо, че дори и Слънцето не би могло да го привлече обратно. Корабът щеше да напусне пределите на Слънчевата система, и ако не можеше отново да коригира скоростта си, щеше да се отправи на безкрайно пътешествие сред звездите.

Но нито един командир на космически кораб не би и могъл да се надява на по-спокоен полет. „Голиат“ и АТЛАС се срещнаха с Кали дванадесет секунди преди разписанието.

— Посетил съм десетки астероиди — каза Сър Колин Дрейкър на своята невидима публика на половин милиард километра назад към Слънцето, — но дори и сега не познавам начин, по който да можем да

преценим техния размер просто по външния им вид. Зная точно колко голяма е Кали, но лесно бих могъл да се заблудя, че съм в състояние да я хвана с две ръце.

— Проблемът е, че не съществува абсолютно никакво чувство за мащаб — нищо, което да подсказва това на окото. Ще видите, че е покрит с плитки кратери от метеоритни сблъсъци чак до самия хоризонт. Този големият, в средата вляво, е всъщност около петдесет метра в диаметър, но по нищо не се различава от малките около себе си; а най-малките, които виждате са само няколко сантиметра.

— Ще ни дадеш ли увеличение, Дейвид? Благодаря. Сега ние се приближаваме, но не забелязваме никаква особена разлика. Мини кратерите изглеждат точно като своите събратя. Спри така, Дейвид. Дори и когато използваме лупа, гледката е съвсем същата — плитки кратери от всевъзможни размери, Виждаме дори и онези, направени от дребни космически пращинки.

— Сега отдалечи образа, за да покажеш целия Кали. Благодаря. Ще видите, че на практика няма никакви цветове, поне такива, които са доловими от човешкото око. Всичко е почти черно. Бихте могли да си помислите, че това е парче въглища и няма да сте много далеч от истината. Външните слоеве са от 90% чист въглерод.

— Но вътре е друга работа: желязо, никел, силикати, различен вид замръзнали газове — вода, метан, въглероден двуокис. Очевидно има много сложен произход и аз съм почти сигурен, че е съставен от две космически тела с доста различен химичен състав, които са се сблъскали сравнително леко и са останали така, един в друг.

— Може би сте забелязали, че докато говорих, се появили нови кратери. Денят на Кали е доста кратък — три часа и двамащ и пет минути. А фактът, че се върти, прави работата ни още по-сложна...

— Можеш ли да ни покажеш обратната страна, Дейвид? Центъра на решетка К5. Точно така...

— Забележете промяната в пейзажа — ако може да се нарече така. Онези вдлъбнатини трябва да са били предизвикани от друг сблъсък, но този път доста силен. Преди десет милиарда години Кали трябва да е преминал през някой доста населен участък на Слънчевата система. Виждате ли онази долина — горе вляво — нарекли сме я Гранд Каньон. Дълбока е над десет метра, но ако не знаехте размера, спокойно бихте могли да си представите, че се намирате в Колорадо...

— Така че ние тук си имаме един обрулен от времето и астероидите малък свят с форма на гира или на фъстък, но с маса два милиарда тона. И, за беда, се движи по ретроградна орбита — тоест в посока, обратна на всички планети. В това няма нищо необичайно — и Халеевата комета се движи така, но това означава, че ще се сблъска със Земята челно — най-лошата от всички възможности. Така че трябва да го отклоним. Ако не го сторим, не само цивилизацията ни, но най-вероятно но и целият човешки вид, ще бъдат изтрети от лицето на планетата.

— Ускорителят АТЛАС вече е откачен от „Голиат“ — покажи ни АТЛАС, Дейвид, моля те! И сега сме се заели с деликатната мисия да го инсталираме на Кали. За щастие гравитацията на астероида е толкова слаба — около една десетохилядна от тази на Земята — че там АТЛАС тежи само няколко тона. Но не оставяйте това да ви заблуди. Той все още притежава своята маса и инерционен момент. Така че трябва да бъде преместен извънредно бавно и внимателно... Ако искате вярвайте, но инструментите, с които извършваме цялата работа, са най-обикновени едновременшни макари и скрипци, застопорени на Кали.

— След няколко часа АТЛАС ще бъде готов да се задвижи. Естествено ефектът, който ще окаже върху Кали, ще бъде прекалено слаб, за да може да бъде измерен — само една микрогравитационна частица. Мисля, че някакъв журналист бе сравнил това явление с мишка, която бута слон. Много вярно — но АТЛАС е в състояние да бута дни наред, а на нас ни е необходимо да отместим Кали само с няколко сантиметра тук, около Юпитер, за да може да мине на хиляди километри от Земята. А дори и сто в този случай се равнява на цяла светлинна година.

ГЕНЕРАЛНА РЕПЕТИЦИЯ

Какво? Плешив сикх ли? Как ли биха реагирали обраслите му в коси и бради прадеди там някъде в Индия на подобно ренегатство? А само ако знаеха, че умишлено съм подложил скалпа си на трайна депилация — е, бих имал късмет да се отърва жив...

Тази мисъл неизменно проблясваше в съзнанието на Робърт Сингх, когато нагласяваше плътно прилепващата каска на главата си, пристягаше придържащите ремъци и проверяваше дали наемниците изключват всякакъв достъп на светлина. После сядаше в пълния мрак ѝ тишината и чакаше автоматичния секвенсер да се задейства.

Отначало всичко започваше с едва доловим шум, толкова нисък, че той почти долавяше отделните звукови вибрации. И от долната граница на осезаемостта той се покачваше нагоре, октава по октава, докато изчезнеше над горната граница на слуха. А всъщност далеч над тази граница, тъй като, макар че Сингх никога не си бе правил труда да го провери, гой беше абсолютно уверен, че слуховият му апарат не би могъл да възприеме подобни честоти, които сега се вливаха директно в мозъка му.

Тишината отново се върна и той зачака появяването на далеч по-сложната визуално-калибрационна секвенция.

Отначало имаше само цвят. Сякаш се носеше в центъра на някакви съвършено неразличима сфера, чиято вътрешна повърхност бе боядисана в наситено червено. Нямаше ни най-малък намек за модел или структура и очите заболяваха от взиране в опит да открият нещо такова. Не, това не беше съвсем точно. Очите изобщо не влизаха в действие.

Червено, оранжево, жълто, зелено — познатите цветове на дъгата, нос чистотата на лазерно изображение. Все още нямаше никакви образи — само неразрушимото хроматично поле.

Най-накрая започваха да се появяват образи. Първо се появи открита решетка, която бързо се изпълни с малки фасетки, които ставаха все по-фини, докато най-накрая не можеха повече да бъдат

различавани една от друга. Те биваха измествани от поредица от геометрични фигури, които се въртяха, уголемяваха се, намаляваха и се сливаха една с друга. Той напълно губеше представа за времето, но цялата калибрационна програма траеше по-малко от минута. И когато, като в антарктическа снежна буря, го обвиеше една беззвучна „белота“, той знаеше, че процесът на сканиране вече е приключил и предавателната система на Брейнман е установила, че невронните му вериги са в добро състояние за приемане на образи.

Понякога, макар и извънредно рядко, през съзнанието му пробягваше съобщение за „Грешка“ и тогава се налагаше да повтори целия процес отначало. Това обикновено вършеше работа. А ако не, то Сингх бе достатъчно умен да не опитва трети път. Веднъж, когато се налагаше да овладее набързо няколко умения наведнъж, той бе изключил автоматичното блокиране с ръчния операционен механизъм. И в последствие стана свидетел на ужасяващ кошмар от образи, които често не успяваше напълно да осъзнае — като светлите петна, които се получават, ако човек натисне силно очните си ябълки, но много по-ярки. Докато успее да изключи устройството, вече имаше сатанинско главоболие, а последствията можеха да бъдат и още по-страшни. Необратимото видиотязване поради неправилно боравене с Брейнман не беше вече така често срещано явление, както в ранните дни на изобретението, но все пак се случваше.

Този път не се появи „грешка“ или някакъв друг предупредителен сигнал. Всички мисловни вериги бяха чисти. Беше готов да приема.

И независимо че в някакво скрито ъгълче на съзнанието му мъждукаше мисълта за неговото действително присъствие на борда на „Голиат“, на капитан Сингх никак не му се стори странно, когато видя кораба си отгоре, как се носи в космическото пространство около Кали. Струваше му се дори напълно логично, макар и това всъщност да бе особена логика на съновиденията и че АТЛАС вече е инсталиран на астероида въпреки „съзнанието“, че модулът все още е прикрепен към „Голиат“.

Подробностите на симулирания виртуален образ бяха толкова съвършени, че той виждаше оголените скални петна по повърхността на Кали, откъдето реактивните двигатели на космичните шейни бяха издухали вековния звезден прах. Това беше нещо съвсем реално; но

образът на АТЛАС и със своя куп горивни резервоари все още бе въпрос на бъдещето — за щастие едно бъдеще, ограничаващо се в рамките на следващите няколко дни. С помощта на Дейвид бяха решени всички въпроси по разполагането и закрепянето на ускорителя и нямаше причина да се предполага, че ще срещнат трудности при превръщането на теорията в практика.

— Готов съм да започна — каза Дейвид. — Каква точка на наблюдение искате?

— Северния полюс на еклиптиката. Разстояние 10 АЕ. Покажи всички орбити.

— Всички ли? В полезрението ни има 54 372 тела. — Докато Дейвид проверяваше информацията в каталога си, се появи едва доловима пауза.

— Извинявай. Искан да кажа всички основни планети. И всички космически тела, които се приближават в обсега от хиляда километра около Кали. Поправка — на сто километра.

Кали и АТЛАС изчезнаха. Сингх гледаше надолу към Слънчевата система, а орбитите на Сатурн, Юпитер, Марс, Земята, Венера, и Меркурий се виждаха като тънички, блестящи линии. Самите планети бяха ясно различими благодарение на характерните си особености — Сатурн със своите пръстени, Юпитер — с поясите си, Марс с малката си полярна шапка, Земята — като един огромен океан, Венера — без характерни особености, като тънък сърп и Меркурий — един надупчен диск.

А Кали беше като череп. Това беше идея на самия Дейвид и никой не я беше обсъждал с него. Вероятно в някакъв момент бе прегледал обяснението за Кали в енциклопедията и видял някоя от снимките на Богинята на разрушението с нейната зловеща огърлица от черепи.

— Центрирай върху оста Кали — Земя... Приблужи... Спри!

И сега съзнанието на Сингх беше изпълнено с този съдбовен конусообразен отрязък — елипсата на съдбата, която свързваше позициите на Земята и Кали в момента.

— Каква е времевата компресия?

— Десет към пет.

При това съотношение всяка секунда представляваше цял ден. Кали щеше да достигне Земята не след няколко месеца, а след няколко

минути.

— Започвам придвижването — Меркурий забърза по най-вътрешната си орбита и дори тромавият Сатурн запълзя като охлюв по най-външната си орбита.

Кали започна своето падане към Слънцето, все още сам по своя гравитационен път. Някъде в съзнанието на Сингх проблеснаха цифри, но толкова бързо, че се сливаха в едно. Внезапно те застинаха в една обща нула и в този момент Дейвид каза: „Запалване на двигателите!“.

Колко странно, помисли си за миг Сингх, как някои думи остават в употреба дълго време след като са изгубили първоначалния си контекст. „Запалване“ беше термин, датиращ поне от един век, от ерата на химическите ракети. Нямаше никаква възможност в двигателя, който задвижва АТЛАС или пък който и да било друг космически кораб да съществува процес на горене. Това си беше чист водород, а дори и да имаше някакъв наличен кислород, той щеше да е прекалено горещ за нискотемпературното явление, наречено горене. И всички водни молекули щяха да бъдат мигновено разбити на основните си атоми.

Появиха се още цифри, някои константни и други, които съвсем бавно се променяха. Ала най-ясно се виждаше ускорението от двигателите на АТЛАС в този свят на фантоми — някакви си микрочастици от гравитацията спрямо огромната маса на Кали. Но точно те представляваха жизнено важните триъгълници, бележещи едва доловимите промени, които се извършваха в този момент със скоростта и позицията на астероида.

Дните се превръщаха в мигове. Цифрите непрекъснато растяха. Меркурий бе изминал половината от пътя си около Слънцето, но Кали все още не показваше никакви видими признаци за отклонение от първоначалната си естествена орбита. Само нарастващите триъгълничета показваха, че той мудно се измества от древния си път.

— Увеличение пет пъти — заповяда Сингх, когато Кали преминаваше край Марс. С увеличаването на образа страничните планети изчезнаха; но резултатът от многодневното изтласкване, извършвано от АТЛАС, все още не се забелязваше.

— Изгаряне — каза Дейвид рязко. (Още една дума от детството на астронавтиката!). Числата, които показваха изтласкването и ускорението, мигновено спаднаха до нула. Кали отново бе оставен да

се носи около Слънцето единствено под въздействието на силите на гравитацията.

— Увеличение десет пъти. Намали времевата компресия до едно на хиляда.

Сега съзнанието на Сингх бе заето само с мисълта за Земята, Луната и Кали. При този увеличен мащаб изглеждаше сякаш астероидът се движи не по елипсовидна орбита, а по права линия — но тази линия вече не водеше към Земята.

Сингх бе достатъчно умен, за да не питае напразни надежди от този факт. Все пак Кали трябваше да мине покрай Луната и, като лицемер, които предава стар приятел — тя щеше да придаде на орбитата на Кали последния убийствен тласък.

Сега, в тези последни мигове преди срещата, всяка секунда представляваше три минути от реалното време. Траекторията на Кали се извиваше съвсем очевидно към гравитационното поле на Луната — иначе казано — към Земята. Но резултатът от усилията на АТЛАС, макар че действието му бе спряло още преди „седмици“, бе също очевиден. Симулираният образ показваше две орбити — първоначалната и тази, получена благодарение намесата на човека.

— Увеличение десет. Времева компресия едно към сто.

Сега вече една секунда се равняваше на почти десет минути и Земята изпълни съзнанието на Сингх. Но мъничкият знак като череп остана с все същия размер. При този мащаб Кали бе все още прекалено малък, за да се покаже като диск.

Симулираната Земя изглеждаше невероятно истинска и сърцераздирателно красива. Бе направо невъзможно да се повярва, че е продукт на съвършено подредени мегабайти. Там долу — пък дори и само в паметта на Дейвид! — се намираще блестящата бяла шапка на Антарктика, континентът Австралия, островите Нова Зеландия и Китайското крайбрежие. Но над всичко изпъкваше тъмносиният цвят на Пасифика — само преди двадесет поколения той е представлявал точно такова предизвикателство за човечеството, каквото представляваха днес космическите течения.

— Увеличение десет. Продължавай да следиш Кали.

Синята извивка на хоризонта бе замъглена от атмосферата и почти незабележимо преминаваше в пълна чернота. Кали все още

падеше натам, привличан надолу, с ускорението на земната гравитация — сякаш планетата сама предизвикваше самоубийството си.

— Най-близък план след една минута.

Сингх се съсредоточи върху числата, които все още проблясваха в края на полезрението му. Тяхното послание бе далеч по-точно, макар и не тъй драматично, отколкото онова, което му даваше симулираният образ. Но най-важното — разстоянието между Кали и Земята — продължаваше да намалява.

Степента на намаляване обаче също намаляваше. На Кали бе необходимо все повече и повече време, за да измине всеки отделен километър от пътя си към Земята.

И после числата се стабилизираха:

523... 523... 522... 522... 522... 523... 523... 524... 524... 525...

Сингх си позволи лукса да си откъхне. Кали се бе приближил максимално и сега вече се отдалечаваше.

АТЛАС щеше да се справи. Сега оставаше само виртуалният и истинският свят да си разменят местата.

РОЖДЕН ДЕН

— Не съм очаквал — каза Сър Колин, — че ще прекарам стотния си рожден ден далеч от орбитата на Марс. Всъщност, когато съм се родил, само един от десет мъже е можел да се надява, че ще достигне до тази възраст. А сред жените — една на пет, което винаги ми се е струвало крайно несправедливо.

(Добронамерени дюдюкания от четирите жени от екипажа; стонове сред мъжете. И самодоволното „Природата си знае работата“ от корабния лекар д-р Елизабет Уордън.)

— Но ето ме тук, в сравнително добра форма, бих искал да благодаря на всички за пожеланията ви към мен. И особено на Сони, за това превъзходно вино, което току що пихме — Шато Не-знам-си-какво, реколта 2005 година!

— 1905, Професоре — не 2005. И трябва да благодарите на кухненския програматор, а не на мен.

— Е, но ти си единственият, който знае как се прави това. Ще си измрем от глад, ако забравиш кои бутони да натискаш.

От един стогодишен геолог не би могло да се очаква да се екипира добре сам и затова Сингх и Флетчър извършиха щателна проверка на костюма на Дрейкър преди да излязат с него през шлюзовата камера. Движението в непосредствена близост около „Голиат“ бе много опростено благодарение на системата от въжета, прикрепени към еднометрови пилони, забити в ронливата почва на Кали. Сега корабът приличаше на паяк в средата на паяжина.

Тримата се придвижваха внимателно, придръпвайки се от пилон до пилон към малката, подобна на джудже космическа товарна шейна до сферичните горивни резервоари, наредени в редица за да бъдат покъсно прикрепени към АТЛАС.

— Сякаш някой идиот си е построил нефтена рафинерия на астероид — беше коментарът, изречен от професора, когато видя какво е постигнато от екипа работници и работи на Флетчър за толкова удивително кратко време.

Торин Флетчър, вече свикнал да работи на Деймос, бе единственият човек, който всъщност можеше да се справи с космическа шейна и да я управлява при незначителната гравитация на Кали. „Трябва да внимавате — предупреди той бъдещите ездачи. — Дори и охлюв, болен от артрит, би могъл тук да получи начално ускорение. Не искаме да губим време и гориво да ви издърпваме обратно, ако случайно решите да потеглите към Алфа Кентавър.“

Сред едва забележимите облачета отработен газ той отлепи шейната от повърхността на астероида и започна една бавна и спокойна обиколка над мъртвия свят, докато Дрейкър бясно сканираше всички области на Кали, които не бе виждал до този момент с просто око. Досега бе принуден да разчита на образци, донесени от членовете на екипажа. И макар че проучванията от разстояние посредством подвижни камери бяха направо безценни, те не можеха да заменят личния контакт, подпомаган от сърчните удари на чукчето. Дрейкър се бе оплакал, че все не може да се измъкне на повече от тридесет метра от „Голиат“, понеже капитан Сингх отказвал да поема рискове по отношение на най-важния пътник, нито пък може да отдели човек от екипажа си и после да го наблюдава и пази в откритото пространство. („Като че ли имам нужди някой да ме пази!“). Но стотният му рожден ден стоеше над подобни съображения и сега ученият се чувстваше като малко момченце, пуснато за първи път далеч от дома.

Шейната се плъзгаше по повърхността на Кали с бързината на човешки вървеж — ако си представим, че човек би могъл да върви на този микросвят. Сър Колин продължаваше да сканира като някогашен разузнавателен радар от хоризонт до хоризонт (който понякога се намираще на не повече от петдесет метра разстояние), като от време на време си промърморваше нещо. Стигнаха до антиподите за по-малко от пет минути. „Голиат“ и АТЛАС се бяха скрили зад хоризонта, когато изведнъж Дрейкър каза:

— Може ли да спрем тук? Искам да слеза.

— Разбира се. Но ще ви привържа за спасително въже, в случай, че се наложи да ви изтеглим обратно.

Геологът изпухтя презрително, но се примири с това унижение. После леко се изхлузи от спрялата шейна и се отпусна в свободно падане.

При тази миниатюрна гравитация не беше лесно да се забележи, че той всъщност се спуска. Минаха повече от две минути преди да стъпи върху повърхността на Кали от височина един метър, движейки се с едва доловима за човешкото око скорост.

Колин Дрейкър бе стоял върху много астероиди. Понякога, като например на гиганти като Серес, беше лесно да усетиш, че гравитацията те дърпа макар и слабо надолу. А тук за тази цел човек трябваше да напрегне цялото си въображение, най-малкото грешно движение и Кали отпускате прегръдката си.

И все пак, окончателно и несъмнено, той стоеше на най-известния и мразен астероид в цялата човешка история. Но при всичките си научни познания, на Дрейкър му беше трудно да приеме факта, че тази малка, странно изкривена частица от космически останки, представлява далеч по-страшна заплаха за човечеството, отколкото са били складираните ядрени бойни глави във Века на ядреното безумие.

Бързото въртене на Кали ги отнасяше към нощта и когато очите им привикнаха със здрача, те видяха как навсякъде около тях се появяват звезди — точно по същия начин, както биха ги видели звездните астролози, тъй като те се намираха толкова близо до родната планета, че останалата част от далечната Вселена изглеждаше съвсем същата. Обаче все пак, на небето, ниско до хоризонта, се забелязваше един странен обект — ярка жълта звезда, която за разлика от другите не беше само една ярко очертана светла точица.

— Погледнете — каза Сър Колин. — Ето нещо, което никога не бихте могли да видите от Земята, нито пък от Марс.

— И какво толкова? — попита Флетчър. — Това си е просто Сатурн.

— Разбира се. Но я погледни по-внимателно. Много внимателно.

— О-о, виждам пръстените!

— Не, не ги виждаш, само така ти се струва. Те са просто на зрителната граница. Но окото забелязва нещо странно и понеже знаеш какво наблюдаваш, мисълта ти сама допълва подробностите. Сега вече знаете защо от Сатурн Галилей го е боляла глава. Неговите слаби телескопи показвали, че в тази планета има нещо странно, но кой би допуснал, че това са пръстени? И после те се обърнаха с ръба навън и

изчезнали от полезрението му, така че той си помислил, че не е видял добре. Така и не разбрал какво точно е наблюдавал.

За миг тримата останаха безмълвни, наблюдавайки изгряването на Сатурн, докато Кали излизаше от кратката си нощ, и питайки се доколко могат да се доверят на очите си. Тогава Флетчър тихо каза:

— Връщайте се на борда, професоре. Чака ни още много път. Направили сме само половин обиколка.

Те минаха над по-голямата част от останалата половина за още пет минути докато малкото, но достатъчно ярко Слънце се издигна в зенита. Шейната се движеше нагоре по едно малко хълмче, когато Дрейкър внезапно забеляза нещо почти невероятно. Само на десетина метра по-нататък (вече започваше добре да се оправя с разстоянията) върху въгленочерния пейзаж се виждаше ярко светло петно.

— Спри! — изкрещя той. — Това пък какво е?

Двамата му спътници погледнаха в посоката, която сочеше той, а после пак към него.

— Аз не виждам нищо — каза капитанът.

— Вероятно остатъчен образ след взирането към Сатурн. Очите ви още не са привикнали към дневната светлина — добави Флетчър.

— Да не сте ослепели? Погледнете!

— Я да угодим на нещастника — каза Флетчър. — Може да започне да буйства, а ние не искаме да стане така, нали?

Той умело и без никакво усилие насочи шейната натам, докато Дрейкър седеше, потънал в озадачено мълчание. Няколко секунди покъсно объркването на геолога премина в пълно изумление. „Полудявам“ — помисли си той.

Застинало на тънкото си стъбло на половин метър над повърхността на Кали, стоеше голямо златисто цвете.

В мигновен проблясък на налудничава логика, Дрейкър премина през цяла поредица от догадки: (1) Аз сънувам, (2) Как ли ще се извинявам пред д-р Вийератне? (3) Не прилича на извънземно, (4) Ех, да знаех повече ботаника, (5) Чудесно ще е да му се сложи етикетче с името...

— ...Ах, копелета такива! За миг ме заблудихте! Това идея на Рани ли е?

— Разбира се — засмя се Сингх. — Но ще се увериш лично, че всички сме подписали честитката. И можеш да благодариш на Сони, че

свърши такава добра работа само от парчетата хартия и пластилин, които събра отгук-оттам.

Те още се заяждаха незлобливо, когато пристигнаха на „Голиат“ с изумителното си откритие — при това бяха в много по-добра форма, както отбеляза капитан Сингх, от оцелелите моряци на Магелан след обиколката на техния свят. Кратката екскурзия им бе дала възможност да се поотпуснат и да забравят за малко своите ужасни и съдбоносни задължения.

И добре, че стана така. Това бе последната им възможност да си починат на Кали.

АСТРОПОЛ

Директорът на АСТРОПОЛ бе виждал повечето от световите и градовете на хората и считаше себе си за човек, който не може да бъде изненадан с нищо. И все пак, в елегантния си Женевски кабинет той се вираше в своя Главен инспектор с поглед, изпълнен с недоверие.

— Сигурен ли сте? — попита той.

— Всичко е проверено. Разбира се, и ние не повярвахме в началото — дефектите са извънредно рядко явление и се чудехме дали не е някаква провокация. Но всичко се потвърди с дълбокомозъчно сканиране чрез Брейнман.

— Няма ли начин устройството да е сгрешило? Все пак си имаме работа с експерти.

— Не и по-добри от нашите. А и това, което последва на Деймос, влоши нещата. Знаем кой го е направил. Естествено, той се намира под микронадзор.

— Кога ще получат предупреждението?

Инспекторът погледна часовника си, чийто циферблат можеше да покаже двадесет часови зони на три свята.

— Вече са го получили — но се намират от другата страна на Слънцето и ние няма да получим потвърждение от тях по-рано от един час. А се боя, че може да е късно. Ако всичко е вървяло по плана, запалването трябва да е започнало преди четиридесет минути.

— Все още не мога да повярвам. И защо, за Бога, някой ще иска да направи такова нещо?

— Точно за това. Пак името на Бога.

30

САБОТАЖ

В часа ? без тридесет минути „Голиат“ се бе отделил от Кали, за да се отдалечи максимално от двигателя на АТЛАС. Проверките на всички системи дадоха задоволителни резултати. И сега трябваше да се изчака въртенето на астероида да обърне ускорителя до положение, удобно за започването на стартиращия процес.

Капитан Сингх и неговият изтощен екипаж не очакваха някакво зрелище. Плазменият двигател на АТЛАС щеше да е прекалено горещ, за да може да отдели някакви видими излъчвания. Само телеметричните системи щяха да потвърдят, че процесът на запалване на двигателите е започнал, и че Кали не е вече неукротимата и безпощадна сила на съдбата, която не се поддава на контрол от страна на човека.

Чудя се, мислеше си Сър Колин Дрейкър, колко ли от тези младоци знаят, че цялата тази идея за предстартовото броене е била измислена от един немски филмов режисьор преди почти два века, за първия научно-фантастичен филм, който не е бил съвсем фантастичен. А след това действителността бе копирала изкуството и сега е трудно да си представим дори и една единствена космическа мисия без някой — човек или машина да брой назад към нулата.

Чуха се кратки поздравителни възгласи и тихи аплодисменти, когато редицата от нули на екрана на скоростомера започна да се променя. На мостика на кораба се почувства по-скоро облекчение, отколкото екзалтация. И макар че Кали вибрираше, само чувствителните инструменти можеха да отбележат промяната в скоростта. Ускорителят АТЛАС трябваше да действа в продължение на много седмици, преди да се постигне сигурна победа. Поради въртенето на астероида, можеше да се прилага ускорение само до 10% от времето, преди АТЛАС да бъде прикрепен стабилно към Кали. Не беше проста работа да се управлява въртящо се превозно средство с неподвижно фиксиран двигател...

Една микронна от гравитацията, две микронни... — мудро и непохватно огромната маса на астероида започна да откликва. Нито един човек, застанал на Кали — ако изобщо някой би могъл да стои на Кали, не би доловил и най-малка промяна, макар че би усетил вибрации под краката си и би забелязал облаци прах, които се издигат в пространството. Кали се отръскваше като куче, току що излязло от водата.

И тогава, изумително и невероятно, числата спаднаха до нула. Няколко секунди по-късно едновременно зазвучаха три алармени сигнала.

Никой не реагира; нищо не можеше да се направи. Всички очи бяха втренчени в Кали и в ускорителя АТЛАС.

Огромните му резервоари се разпукаха като цветя в забавен кадър, изплювайки хилядите тонове горивна маса, която можеше да спаси Земята. Над повърхността на астероида преминаха облаци пара, обвивайки сипаничавото му лице с бързо разсейваща се атмосфера.

После Кали продължи необезпокояван по своя път.

31

СЦЕНАРИЯТ

На пръв поглед това бе елементарен въпрос от динамиката. Масата на Кали бе известна с точност до 1 процент, а скоростта, с която щеше да се сблъска със Земята — с точност до дванадесетия знак след десетичната запетая. И всеки ученик би могъл да изчисли резултата за енергията: $1/2MV^2$ и да го превърне в мегатонове експлозив.

Резултатът бе невероятното число от два милиона тона — число, което продължаваше да остава неясно дори и когато биваше обяснено чрез примера, че е два милиарда пъти по-голямо от силата на бомбата, разрушила Хирошима. И най-важната неизвестна величина в уравнението беше точката на сблъсък. С приближаването на Кали вероятността „грешка“ ставаше все по-малка, но точното място на удара — т.н. „нулева точка“ не би могло да се определи с точност до хиляда километра по-рано от няколко дни преди удара — едно изчисление, което много хора считаха за напълно ненужно.

Във всеки случай, най-вероятно нулевата точка щеше да се падне някъде в океана, тъй като три-четвърти от земната повърхност бе вода. Най-оптимистичните сценарии предвиждаха падане в средата на Тихия океан; щеше да има време да се евакуира населението от по-малките острови, преди те да бъдат изтрети от лицето на Земята от приливната вълна, висока един километър.

Разбира се, ако Кали паднеше на твърда земя, за хората в радиус от няколко стотици километра не би имало никаква надежда за оцеляване. Те щяха мигновено да се изпарят. А след няколко минути всички сгради в район приблизително с площта на континент, щяха да бъдат сравнени със земята от взривната вълна. Дори и подземните укрития най-вероятно щяха да се пръснат, макар че след това някои оцелели щастливци може би щяха да успеят да се откопаят изпод развалините.

Но щяха ли да са щастливци наистина? Средствата за масова информация отново и отново повтаряха въпроса, повдигнат от

писателите от двайсети век и засягащ термоядрената война: „И няма ли живите да завиждат на мъртвите?“

Нещата можеше да се окажат точно такива. Далечните последствия от сблъсъка можеше да бъдат по-страшни отколкото непосредствения ефект, тъй като небето щеше да се замъгли от дим месеци наред — може би дори години. По-голямата част от растителността и вероятно останалите диви животни нямаше да могат да оцелеят при липсата на слънчева светлина и под дъжда примесен с азотна киселина, получена от взаимодействието между кислорода и азота в атмосферата при избухването на огромното огнено кълбо.

Дори и при високите технологии, които притежаваше, Земята вероятно щеше да остане практически ненаселена в течение на десетилетия, пък и кой ли би искал да живее на опустошена планета? Единственото спасение оставаше Космоса.

Но пътят на спасението бе затворен за повечето хора. Нямаше достатъчно кораби, които да могат да закарат повече от една малка част от човешката раса дори до Луната, пък и нямаше, особен смисъл да се постъпи така. Лунните селища можеха да приемат само неколкостотин хиляди ненадейни гости.

И както за всичките повече от четвърт трилион хора, живели някога на Земята, тя щеше да се окаже пак люлка и гроб.

ШЕСТА ЧАСТ

МЪДРОСТТА НА ДАВИД

Капитан Сингх седеше сам в голямата си добре проектирана кабина, служила за негов дом по-дълго, отколкото всяко друго място в Слънчевата система. Той все още бе замаян от събитията, но предупреждението от АСТРОПОЛ, макар и закъсняло, бе успяло да подобри състоянието и духа на хората от кораба.

Поне не беше тяхна грешка; те бяха изпълнили дълга си. Пък и кой ли би могъл да допусне, че религиозните фанатици ще поискат Земята да бъде разрушена?

Но сега, когато бе принуден да се замисли за немислимото преди, то вече не му се струваше чак толкова невероятно. Почти през всяко десетилетие на цялата човешка история се е появявал по някой пророк, който е предричал свършека на света на определена дата, Това което наистина изумяваше и караше човек да се отчайва и да се съмнява в здравия разум на човешкия вид бе фактът, че той обикновено събирал около себе си хиляди привърженици, които продавали своите вече ненужни им вещи и се отбирали на някое точно определено място, в очакване да отидат на небето.

Макар че много от вярващите във Второто пришествие бяха самозванци, повечето наистина вярваха в своите собствени предсказания. И ако притежаваха необходимата сила, би ли могъл да се съмнява някой, че ако Бог не пожелаеше да им сътрудничи, те не биха се постарали сами за изпълнението на собствените си пророчества?

Е, преродените с превъзходните си технически възможности, имаха тази сила. Необходими бяха единствено няколко килотона експлозив, няколко интелигентни компютърни програми и съучастници на Деймос. Дори един е бил достатъчен.

Колко жалко, помисли си тъжно Сингх, че информаторът е издал всичко твърде късно. А навярно това бе направено умишлено, за да може да се застрахова от всички страни: „Успокоих съвестта си, а от друга страна не предадох религията си.“

Но какво значение имаше всичко това сега! Капитан Сингх си забрани да изпада в подобно ненужно самосъжаление. Нищо не би могло да промени миналото, а сега той трябваше някак да се помири с Вселената.

Бе загубил битката за спасението на планетата, на която бе роден. И фактът, че самият той се намираше в пълна безопасност, го караше да се чувства още по-зле; никаква опасност не заплашваше „Голиат“, който все още имаше достатъчно гориво, за да се присъедини към потресените оцелели представители на човечеството на Луната и Марс.

Е, неговото сърце бе останало на Марс, но някои от екипажа имаха любими на Луната; трябваше да подложи въпроса накъде да отпътуват на гласуване.

Подобни въпроси не можеха да бъдат решени със заповеди.

— Все още не разбирам — каза главният инженер Морган — защо кабелът, свързан с експлозива, не е бил засечен при предварителните проверки.

— Защото е било лесно да се скрие, пък и никой не би се сетил да търси подобно нещо — отговори неговият първи заместник. — Това, което ме изненадва е, че и на Марс има фанатици от сектата на Преродените.

— Но защо са го направили? Не мога да повярвам, че дори тия шантави хрислямци биха пожелали унищожението на Земята.

— Тяхната логика не може да бъде оспорвана, ако веднъж си приел убежденията им. Господ-Аллах ни подлага на изпитание и не трябва да му се пречи. Ако Кали ни пропусне — добре. Но ако не ни пропусне — е, значи това е част от нечий по-голям план. Може би сме объркали дотолкова нещата на Земята, че е време да се започне отначало. Не си ли спомняш онези стари думи на Циолковски: „Земята е люлката на човечеството, но не може безкрайно дълго да се живее в люлка.“ Кали може би е един лек намек да си тръгваме от тук.

— Ама че намек!

Капитанът повдигна длан за тишина:

— Единственият важен въпрос сега е — Марс или Луната? И на двете места ще имат нужда от нас. Не искам да ви влияя. — Но това

едва ли бе възможно. Всички знаеха къде иска той да отидат. — Така че първо искам да чуя вашето мнение.

Първото гласуване беше Марс — 9 гласа, Луната — 9, Не зная — 1, а капитанът се въздържа от гласуване. Всяка страна се опитваше да привлече към себе си единствения отговор „Не зная“ — дошъл от корабния стюард Сони Джилбърт. Той бе живял на „Голиат“ толкова дълго, че на практика нямаше друг дом. Тогава се намеси Дейвид.

— Има алтернатива.

— Какво имаш предвид? — попита Капитан Сингх малко рязко.

— Тя е почти очевидна. Макар че АТЛАС е разрушен, ние все още имаме шанс да спасим Земята, ако използваме „Голиат“ за ускорител. Според моите изчисления все още имаме достатъчно останало гориво — в резервоарите си и в онези, които оставихме на Кали, за да го отклоним. Но трябва да започнем изтласкването веднага. Колкото повече чакаме, толкова по-малка е вероятността за успех. Засега тя е 95%.

За миг на мостика настъпи невярващо мълчание, в което всички си задаваха въпроса: „Защо аз не се сетих за тази възможност?“ — и веднага си отговаряха сами: Дейвид бе запазил самообладание — ако тази дума можеше да се употреби за него, докато всички хора на борда се намираха в състояние на шок. Имаше известни преимущества в това да си Легална личност (Не човек). Макар че Дейвид не познаваше обичта, той също така не познаваше и страха. Щеше да продължи да разсъждава логично дори в деня на Страшния съд.

33

СПАСЕНИЕ

— Имаме късмет — докладва Тирон Флетчър.

— Дано да е така. Сега много се нуждаем от него.

— Взривното устройство е било нагласено така, че да разруши фюжън генератора и бустерите без да могат да бъдат поправени и си е свършило работата добре. Ако се намирахме на Деймос, щях да ги оправя, но тук не мога. После, взривът е разкъсал първия и втория резервоари, така че сме изгубили 30 килотона гориво. Но блокиращите клапи в тръбите също са си свършили работата и останалият водород е непокътнат.

За първи път от часове насам капитан Сингх си позволи да се надява. Но все още оставаше да се решат много проблеми и да се извърши огромна работа. „Голиат“ трябваше да се отвесно върху Кали, а около него да се построи нещо като платформа, която да предава тласъка на астероида. Флетчър вече бе програмирал строителните си роботи да се заемат с тази задача, като използват железни пръти и греди от разбития АТЛАС.

— Най-щурата работа, която съм вършил някога — повтаряше той. Чудя се какво ли щяха да кажат добрите старчоци от някогашния център Кенеди, ако можеха да видят как един мост държи някакъв космически кораб с главата надолу?

— Как бихме могли да приложим такова определение за „Голиат“? — отбеляза Сър Колин Дрейкър доста нелюбезно. — Никога не съм бил сигурен кой е предния край и кой задния. Но спокойно би могъл да определиш накъде се движи една ракета, конструирана през двайсети век, само като я погледнеш. Просто като я погледнеш!

Но колкото и странен да изглеждаше резултатът за всеки човек, с изключение на космическите инженери, Торин Флетчър имаше право да се гордее с творението си. Дори и в извънредно слабото гравитационно поле на Кали задачата му бе направо непосилна. Наистина, тук десетхилядитонен резервоар с гориво тежеше само тон и можеше — но много бавно! — да бъде повдигнат и положен на

мястото си с помощта на удивително малък кран и въжета. Веднъж задвижена, тази огромна маса обаче ставаше смъртоносна за живи същества, чиито мускули и инстинкти бяха възникнали и действали в съвършено различна среда. Беше трудно да се повярва, че тук един бавно движещ се обект просто не може да бъде спрял при никакви обстоятелства и че може да превърне в палачинка всеки, който не успее да се отмести навреме.

Но благодарение на комбинацията от сръчност и късмет, не се случиха никакви сериозни инциденти. Всяко движение биваше внимателно отрепетирано във виртуална симулация, за да се избегнат евентуалните изненади, докато накрая Флетчър каза:

— Готови сме.

И всички неизбежно имаха чувството за нещо *deja vu*^[1], докато течеше второто предстартово броене. Но този път съществуваше и чувството за опасност. Ако нещата тръгнаха зле, те нямаше да се намират на безопасно разстояние от астероида. Щяха да бъдат част от него, макар че най-вероятно никога нямаше да го разберат. Вече бяха минали няколко седмици от истинското пробуждане на „Голиат“ и хората на борда усещаха вибрациите на плазмения двигател, работещ на пълна тяга. Особено когато, на равни интервали, те улучваха резонантната честота на „Голиат“ и целият кораб потрепваше, това нямаше как да не бъде забелязано.

Цифрите по отчитащия скоростомер бавно се изкачваха нагоре докато достигнаха величина малко над една микрогравитационна единица, която бележеше максималната безопасна изтласкваща стойност. Милиардите тонове на Кали бавно се помръдваха. Скоростта ѝ щеше да се променя всеки ден с почти един метър в секунда и щеше да се отклони от първоначалния си път с четиридесет километра. Това бяха направо тривиални величини в сравнение с космическите измерения за пространство и скорост, но напълно достатъчни, за да превърнат смъртта в надежда за живот за милионите хора на далечната Земя.

За нещастие „Голиат“ можеше да задейства двигателя си само в продължение на тридесет минути по време на краткия четиричасов ден на Кали; ако действието на двигателите продължеше повече от това, въртенето на астероида щеше да започне да компенсира постигнатото.

Това бе едно влудяващо ограничение, но нищо не можеше да се направи.

Капитан Сингх изчака да приключи първият сеанс по изтласкването, преди да изпрати съобщението, което целият свят очакваше.

— Докладва „Голиат“. Успешно започнахме операция на изтласкване. Всички системи функционират нормално. Лека нощ.

После предаде управлението на Дейвид и заспа нормално за първи път след разрушаването на АТЛАС. Скоро засънува, че на Кали е започнал нов ден и че двигателят на „Голият“ действа напълно според плана.

Събуди се, установи, че това не е сън и отново заспа.

---

[1] Вече видно — Бел. прев. ↑

РЕЗЕРВЕН ПЛАН

Въпреки че многоуважаваната космическа програма, наречена Въздушни Сили Едно бе по-стара от повечето мъже и жени, седнали около масата за конференции, разположена в историческата зала, тя бе поддържана с грижа и любов и функционираше гладко. Обаче се използваше много рядко и това беше първият случай, когато всички членове на Световния съвет се бяха събрали заедно. Присъстващите там технически съветници обикновено осъществяваха работните си контакти по телекомуникационните вериги; но това не беше обичаен работен контакт и те никога досега не бяха носили на плещите си такава тежка отговорност.

— Всички сте получили резюме от доклада на моя технически екип — каза генералният директор по въпросите на енергията. — Не беше лесно да открием инженерните проекти — повечето са били умишлено унищожени. Обаче общите принципи са ни известни — Имперският военен музей в Лондон (досега не го бях чувал) има пълен двадесет мегатонен модел, разбира се разглобен. Но няма никакъв проблем да бъде сглобен, ако можем да произведем необходимите материали навреме. С какво разполагаме?

— С третия е лесно. Но плутоний и ядрен заряд U235... — не сме имали нужда от тях откакто спряхме използването на ядрени експлозиви за изкопни работи.

— Какво ще кажете да изкопаем известно количество от заритите ядрени сметища и реактори.

— Помислихме и за това, но ще ни е много трудно да сортираме от оная каша каквото ни трябва. Ще трябва да започнем от нищо.

— Но можете да го направите нали?

— Просто засега не знам. Ще направим всичко, което е по силите ни.

— Е, ще приемем този отговор за задоволителен. Така, остава само системата за доставка. А транспортът?

— Никакъв проблем. И най-малкият транспортен кораб — естествено автоматичен, може да свърши работа. Макар че тази алтернатива вероятно би се харесала много на някои от прадедите ми камикадзе.

— В такъв случай ни остава да вземем само още едно решение. Струва ли си да се опитваме или това само ще влоши състоянието на нещата? Ако ударим Кали с хиляда мегатона, това може да я разчупи на две. И ако изчислим добре времето на удара, въртенето на астероида ще ги раздели и те ще минат от двете страни на Земята, без да я засегнат. Или поне само едната половина ще я удари, с което все пак ще спасим милиони човешки животи... От друга страна може да превърнем Кали в безброй малки шрапнели, които ще продължат да се движат по същата орбита. Повечето ще изгорят в атмосферата, но голяма част не. Кое е по-добре — една мегакатастрофа на едно място, или стотици малки удари на стотици места по цялото полукълбо? Онова полукълбо, което се падне...

Осмината мъже седяха мълчаливи и замислени над съдбата на Земята. После един от тях попита:

— Колко време имаме, за да решим?

— След петдесет дни ще знаем дали „Голиат“ е успял да отклони Кали. Но дотогава не можем да седим със скръстени ръце. Ако операция ИЗБАВЛЕНИЕ пропадне, ще бъде твърде късно да се направи каквото и да било. Предлагам да изстреляме ракетата колкото е възможно по-скоро. Винаги ще можем да прекратим мисията, ако се окаже ненужна. Предлагам да гласуваме!

Всички ръце, с изключение на една, бавно се вдигнаха.

— Да, директора по съдебните въпроси? Имате някакви резерви ли?

— Бих искал да изясним някои моменти. Преди всичко ще се наложи свикването на Световен референдум: въпросът е от прерогативите на Поправката към Хартата за правата на човека. За щастие имаме достатъчно време за това. Вторият ми въпрос е направо незначителен, като се има предвид, че става дума за оцеляването на човешката раса. Но ако се наложи да разрушим Кали, „Голиат“ ще успее ли да се изтегли на безопасно разстояние навреме?

— Без съмнение. Ще бъдат предупредени достатъчно време преди това. Разбира се, не можем да им гарантираме абсолютна

сигурност — дори и да са на милион километра разстояние, може да се получи нещастно попадение. Но опасността ще бъде незначителна, ако корабът се изтегли в посоката, от която ще пристигне ракетата. Всички отломки ще тръгнат в обратната посока.

— Това е успокоително. Имате моя глас. Все още се надявам целият този план да се окаже ненужен, но ние няма да сме изпълнили дълга си, ако не се презастраховаме за бъдещето на планетата Земя.

ИЗБАВЛЕНИЕ

Хората не могат да съществуват задълго в състояние на постоянна криза; родната планета бързо се бе върнала към нещо като подобие на нормален живот. Никой не се съмняваше — или по-точно не смееше да се съмнява — че операцията, която журналистите бързо бяха нарекли ИЗБАВЛЕНИЕ, може да се провали.

Вярно, че повечето от дългосрочните програми бяха спрени и по-голямата част от обществения и частен бизнес се извършваше ден за ден. Но чувството за неизбежна обреченост се бе разсеяло и процентът на самоубийствата на практика беше спаднал под обичайното ниво, сега, когато в крайна сметка, имаше изгледи утрешният ден отново да настъпи.

На борда на „Голиат“ животът бе възприел новия ритъм. Веднъж на всяко завъртане на Кали за тридесет минути се включваше максимална тяга, която всеки път отместваше астероида все по-встрани от първоначалния му път. А на Земята резултатът от всяко задействане се докладваше незабавно във всеки осведомителен бюлетин. Традиционните метеорологични карти бяха отстъпили обичайното си първо място на картите, показващи орбитата на Кали, която все още заплашваше Земята, и желаната от всички орбита, която напълно я избягваше.

Датата, на която човечеството евентуално можеше да си отдъхне, бе обявена много преди това, и с нейното приближаване, всякаква обичайна работа на Земята замря. Извършваха се само най-необходимите услуги до момента, когато СПЕИСГАРД обяви очакваната с нетърпение новина, че Кали ще премине само през най-горните слоеве на атмосферата, като с това ще предизвика единствено зрелищен фойерверк.

Навсякъде по света се състояха спонтанни благодарствени празненства. Вероятно нямаше нито един човек на планетата, който да не празнува по някакъв начин. Разбира се, „Голиат“ бе затрупан с поздравителни телеграми.

Те бяха приемани с благодарност, но капитан Сингх и неговият екипаж все още не бяха готови да се отпуснат.

Да се закачи само атмосферата, това не беше достатъчно. На „Голиат“ възнамеряваха да продължат изтласкването, докато изведат Кали до положение, при което астероидът да премине поне на хиляда километра от Земята.

Само тогава победата можеше да бъде напълно гарантирана.

АНОМАЛИЯ

Кали беше навлязъл навътре в орбита около Марс, все още набирайки скорост в полета си към Слънцето, когато Дейвид докладва първата аномалия. Тя се получи по време на един от периодите на изчакване, само няколко минути преди „Голиат“ да започне поредното изтласкване.

— Дежурен офицер — каза компютърът. — Отбелязвам леко ускорение. Едно цяло и две десети микрогравитационни единици.

— Но това е невъзможно.

— Вече е едно цяло и пет — продължи Дейвид невъзмутимо. — Получава се флуктуация. Спадна до единица. Сега спря. Мисля, че трябва да уведомите капитана.

— Съвсем сигурен ли си? Покажи ми отчетите.

— Ето ги.

На главния монитор се появи начупена линия, която се издигаше рязко нагоре и после също тъй рязко спадаше до нула. Нещо, но не „Голиат“ придаваше на Кали нищожно, но доловимо ускорение. То бе продължило малко повече от десет секунди.

Първият въпрос на капитан Сингх, когато отговори на повикването от мостика, беше:

— Можете ли да определите точно откъде идва?

— Да. Ако съдим по вектора, от обратната страна на Кали. В точка L4 от контролната решетка.

— Събуди се, Колин. Трябва да отидем да погледнем. Може да е метеоритен удар.

— С продължителност само десет секунди?

— Хм. О, здравей, Колин. Чу ли вече за станалото?

— Да, по-голямата част...

— Имаш ли някаква теория?

— Очевидно Преродените фанатици са кацнали и се опитват да развалят добре свършената работа. Но двигателят им има належаща нужда от поправка, ако се съди по тази крива тук.

— Идеята ти е находчива, но ми се струва, че щях да ги забележа, ако бяха дошли. Ще се срещнем на изходния шлюз.

От рождения ден на Сър Колин Дрейкър насам не бе имало особена нужда да се излиза надалеч от кораба. Всички дейности бяха съсредоточени в обсег само от неколкостотин метра. Докато шейната отнасяше Сингх, Дрейкър и Флетчър към нощната половина на астероида, геологът отбеляза:

— Вече почти се сещам какво може да е това. Щях да се сетя и по-рано, ако не ми бяха попречили всичките странични фактори... Господи! Виждате ли това, което виждам аз?

Издигнало се в небето, далеч пред тях се виждаше нещо, което Сингх не бе наблюдавал, откакто напусна Земята преди десетилетия — и което при никакви обстоятелства не би могло да съществува на Кали. Това, невероятно, но несъмнено беше дъга.

Взрян в невъзможното небе, Флетчър изтърва управлението на шейната. После спря мотора и шейната започна бавно да се спуска на повърхността.

Дъгата избледняваше бързо. Докато шейната опря Кали със силата на падаща снежинка, тя изчезна напълно.

Сър Колин пръв наруши изпълненото със страх мълчание:

— „И тогава Господ каза: издигнах дъгата си в небето, и тя ще бъде знак за обета между мен и Земята... И никога вече водите няма да се надигнат в потоп и да унищожат живота.“ Странно е, че съм го запомнил — от момче не съм чел стара християнска библия. Само се надявам дъгата да е също такъв добър знак за нас, какъвто е била за Ной.

— Но откъде се е взела? Как?

— Карай бавно, Торин, и ще ти покажа. Кали се пробужда.

СТРОМБОЛИ

Геолозите, за разлика от физиците и астрономите, рядко се прославяха, поне в работата си. Сър Колин Дрейкър въобще не бе пожелавал да става известен, ала никой на борда на „Голиат“ вече не можеше да избегне тази участ.

Той не се оплакваше; чувстваше, че е получил най-доброто, което работата и животът можеха да му предложат. Никой не си позволяваше да го притеснява с молби за неща, които той не искаше да изпълни, или ангажименти, които не желаше да приеме. Но с удоволствие излъчваше редовния си коментар („Колин на Кали“, както го наричаха всички) по вътрешната информационна мрежа. Този път той наистина имаше сензационна новина.

— Кали вече не е инертна маса метал, скали и лед. Тя се събужда от дългия си сън.

— Повечето астероиди са мъртви — напълно пасивни небесни тела. Но някои са останки от древни комети и когато се приближат до Слънцето, си спомнят за своето минало... Ето една от най-известните „живи“ комети, Халеевата. Това изображение е направено през 2100 година, когато тя е била най-отдалечена от Слънцето, и се е намирала точно зад орбитата на Плутон. Както виждате тя силно напомня на Кали — една несиметрична купчина скали. Както вероятно знаете, ние я последвахме по време на цялата ѝ седемдесет и шестгодишна обиколка около Слънцето, за да наблюдаваме промените, които претърпява. Ето я тук, минава покрай орбитата на Марс. Каква огромна разлика, тя започва да се затопля след дългата си зима! Замръзналите ледове — вода, въглероден двуокис, цяла смесица от въглеродороди са започнали да се изпаряват и са разчупили външната покривка. Тя започва да бълва вода като кит... И ето сега, те са оформили облак около нея. Камерата се изтегля назад — виждате ли как се оформя опашката ѝ в посока, обратна на Слънцето, като ветропоказател в бурята на неговите пламъци...

— Някои от вас сигурно си спомнят какво зрелище представляваше кометата през 2061 година. Но тъй като се изпарява по този начин от векове, представите си само какво зрелище е била като съвсем млада комета! Преди битката при Хейстигс през 1066 тя е засенчила небето, а дори и тогава навярно е била само бледо подобие на предишното си великолепие. Това е единствената останала днес следа от миналата ѝ активност...

Кадърът заподскача, докато ръчната камера, разположена на космическата шейна се плъзгаше по повърхността на Кали само от няколко метра височина. Доскоро надупчения въгленочерен терен, сега бе изпъстрен с бели петна, като от наскоро паднал сняг. Петната бяха събрани около широка дупка на повърхността на астероида, над която се рееше едва доловима мъгла.

— Това се е събрало малко преди местния залез. Кали се е затопляла през целия ден. И сега е готова да избухне. Гледайте!

— Също като гейзер на Земята, ако сте виждали някога такова нещо. Но забележете, че нищо не се връща обратно. Всичко излита в космоса. Гравитацията тук е прекалено слаба, за да върне изхвърлената материя обратно. И всичко трае само тридесет секунди, макар че изригванията могат и да станат по-дълги и помощни с приближаването на Кали към Слънцето. Спокойно можем да кажем, че си имаме собствен мини-вулкан, задвижван със слънчева енергия! Решихме да го наречем Стромболи. Но материята, която той изхвърля е доста студена. Ако сложите длан върху нея, ще получите измръзване, а не изгаряне. Вероятно това е последното издихание на Кали. При следващата си обиколка около Слънцето тя ще бъде съвсем мъртва.

Сър Колин се поколеба за миг преди да изключи камерата. Изкушаваше се да добави: „Ако има друга обиколка около Слънцето.“ Щяха да минат седмици преди да стане сигурен, че страховете му са основателни и би било глупаво — не, направо престъпно да всява ненужна паника, докато светът се опитва да си отдъхне.

Въпреки че Кали бе все още в центъра на общественото внимание, тя вече не представляваше символ на обречеността, а Главно Доказателство за „Изпитанието на века“. Месеци пред това, водачите на хрисляма бяха разкрили „преродените“, извършили саботажа и ги бяха предали на АСТРОПОЛ, но те упорито отказваха да се защитават. Имаше и друг проблем. Къде ли би могло да се намерят

непредубедени съдебни заседатели? Без съмнение не на Земята, нито пък на Марс.

Пък и каква ли би била най-подходящата присъда за убийства на планета? Това съвсем очевидно бе престъпление без прецедент в историята...

И навярно съдът нямаше да има особено значение, ако Кали застрашаваше отново живота еднакво и на виновни и на невинни. Ликуването можеше и да се окаже преждевременно. Най-вероятно екзекуцията просто бе отложена.

ФИНАЛНА ДИАГНОЗА

„Калитресенията“ ставаха все по-чести, макар и като че ли все още безвредни. Ставаха винаги долу-горе по едно и също време на краткия ден на астероида, малко преди въртенето му да отнесе Стромболи на нощната страна. Очевидно, мястото около минивулкана събираше топлина през всички часове на деня и направо завираше преди падането на нощта.

Обаче, и точно това тревожеше Сър Колин, който бе споделил опасенията си само с капитан Сингх, изригванията започваха все по-рано, продължаваха все повече и ставаха все по-мощни. За щастие, засега бяха ограничени само в една област, разположена на обратната страна, почти противоположно на „Голиат“; на други места нямаше никакви прояви.

Екипажът се отнасяше към Стромболи по-скоро с топло внимание, отколкото с тревога. Сони, който никога не би пропуснал подобна възможност, започна да събира облози за точното време на изригването, като вследствие на това Дейвид всяка вечер трябваше да прави сложни преизчисления на кредитния баланс.

Но под ръководството на Сър Колин той правеше и далеч по-сериозни изчисления. „Голиат“ се намираще по средата между Марс и Земята, когато Сингх и Дрейкър решиха, че вече е време да алармират СПЕЙСГАРД, но засега никой друг.

— Както ще видите от приложените изчисления — гласеше началото на техния меморандум — има и друга сила, освен нашия тласък, който влияе на орбитата на Кали. Вулканът, който нарекохме Стромболи, действа като ракетен двигател, изхвърляйки стотици тонове материя при всяко завъртане. Той вече е унищожил 10% от импулса, който сме придали на астероида. Това няма да представлява особена опасност, ако нещата не се влошат. Но с приближаването на Кали към Слънцето те най-вероятно ще се влошат. Разбира се, ако запасът му от летлива материя се изчерпи, проблемът ще отпадне.

— Не бихме искали да всяваме ненужна тревога при условие, че още нищо не е сигурно. Поведението на действащите комети, а Кали е последната останка именно от такава комета, е непредсказуемо. Така че СПЕЙСГАРД трябва да обмисли какви допълнителни мерки могат да се вземат и как да се подготви обществеността за това. Може би имаме подобен случай в историята с кометата Суифт-Татъл, открита от двама американски астрономи през 1862 година. Но тя се изгубила за повече от век, тъй като, при приближаването ѝ към Слънцето, орбитата ѝ била променена от реактивна реакция. После била преоткрита отново от японски астроном-аматьор през 1922 и след изчисляване на орбитата ѝ настъпила повсеместна тревога. Оказало се, че съществува голяма вероятност Суифт-Татъл да се сблъска със Земята на 14 август 2126 година. Макар че тогава това предизвикало сензация, сега събитието е буквално забравено. Когато кометата завила зад Слънцето през 1992 година, нейните „слънчеви реактивни двигатели“ отново променили орбитата ѝ, която вече ставала безопасна за Земята. Тя ще мине доста встрани от Земята през 2126 година и ние ще можем да я наблюдаваме като безопасен спектакъл, разиграван на нашето небе. Може би този малък исторически факт — молим за извинение онези, които са добре запознати с него, ще вдъхне известно спокойствие на хората. Но, разбира се, не бихме могли да разчитаме изцяло на подобно щастливо стечение на обстоятелствата.

— Първоначалният ни план беше да напуснем Кали веднага щом тя бъде отклонена в безопасна орбита, да посетим някой от презареждащите танкери и да се върнем на Марс. Но сега предполагаме, че ще се наложи да изгорим цялото си налично гориво тук на Кали. То дори няма да ни стигне да изтласкваме Кали по време на целия ѝ път към Земята. Но да се надяваме, че ще ни стигне да я отклоним. И ще останем тук — пък и каква ли друга възможност бихме имали! — докато се организира спасителна експедиция. А това вероятно ще стане след като завием зад Слънцето и се отправим обратно към орбитата на Земята. Моля, потвърдете дали одобрявате този план или имате други предложения.

Когато получаването на космофакса бе потвърдено, капитан Сингх отбеляза леко отегчено:

— Е, това ще ги поразтърси малко. Чудя се, как ли ще се справят?

— А пък аз се чудя, ние как ще се справим — отвърна мрачно Сър Колин. — Обмислям няколко други възможности.

— Какви например?

— Най-ужасния възможен сценарий е да не успеем да отклоним Кали. Наистина ли се готвиш за изгориш горивото си до капка и да оставиш „Голиат“ да се сблъска със Земята заедно с Кали? Колко тона са необходими да ни изведат, ако не на съвсем безопасна орбита, то поне встрани от астероида?

Капитанът се усмихна безрадостно.

— Ако го направим малко преди да сме изгорили всичко, около деветдесет.

— Радвам се, че вече си го изчислил. Деветдесет тона няма да променят с нищо положението на Кали — нито пък на Земята — но ще ни помогнат да отървем кожата.

— Съгласен съм. Няма смисъл да загиваме, добавяйки десет хиляди тона към ударната маса. Не че десет хиляди тона ще имат някакво значение при обща маса два милиарда.

— Това наистина е така, но се съмнявам, че някой на Земята ще оцени жеста ни, когато кажем: „Съжаляваме, момчета.“ и се изнижем без да ни се случи нищо.

Преди капитанът да отговори, настъпи дълга мъчителна пауза.

— През целия си живот съм се опитвал да се придържам към едно едничко правило. Никога не губи съня си заради неща, които не са по силите ти да решиш. Докато СПЕЙСГАРД не излязат с друго предложение, ние знаем какво трябва да правим. И ако не сполучим, вината няма да е наша.

— Разсъждаваш логично, но нещо започваш да ми приличаш на Дейвид. Логиката няма да ни помогне много след онова, което Кали ще направи със Земята.

— Е, да се надяваме, че всички тези приказки за деня на Страшния съд са напразни. И ако не успеем да убедим хората там долу, че Земята ще бъде спасена, доста от тях ще полудеят.

— Това вече става, Боб. Видя ли статистиката за самоубийствата през последното четиримесечие? Процентът сега малко е спаднал, но я си помисли за паниката и безредиците, които могат да настъпят през следващите месеци. Земята може и да бъде опустошена, дори и Кали да премине спокойно встрани.

Капитанът закима и то доста силно, сякаш да се отърси от някаква неприятна мисъл.

— Да забравим за миг Земята, ако е възможно. Преглеждал ли си орбитата, по която ще се движим след като преминем покрай Земята?

— Разбира се. Какво толкова?

— Перихелият ѝ се среща с този на Меркурий. Само на 3.5^[1] астрономически единици от Слънцето. А „Голиат“ е проектиран за действие между Марс и Юпитер. Корабът може ли да се справи с такава топлина — двеста пъти по-висока от нормалната?

— Не се тревожи, Боб. Да можем да разрешим всичките си проблеми толкова лесно! Не знаеш ли, че съм бил и още по-близо? Проектът ХЕЛИОС — с кораба Икарус се движихме в продължение на една седмица от двете страни на перихелия — на не повече от три астрономически единици разстояние от Слънцето. Страхотно зрелище, при това съвършено безопасно, ако се прави при минимална активност на Слънчевите петна. Много е... ъ-ъ... интересно да си седиш на сянка и да гледаш как всичко около кораба ти се топи. Трябваха ни само един комплект от сложни отражатели, които да отблъскват светлината обратно в пространството. Сигурен съм, че Торин и роботите му ще могат да ги построят за няколко часа.

Капитан Сингх обмисли всичко това с облекчение, но не особено ентузиазирано. Той беше чувал за проекта ХЕЛИОС и си спомни, че Сър Колин е бил един от учените, участващи в проекта.

И фактът, че на борда на кораба има човек, който е бил там преди, със сигурност щеше да повдигне духа на екипажа, когато Слънцето се появише пред тях десет пъти по-голямо, отколкото бяха свикнали да го виждат от Земята.

---

[1] Една астрономическа единица е приблизително равна на 150 млн.км — разстоянието между Земята и Слънцето. В текста най-вероятно има грешка, тъй като Меркурий е доста по-близо до Слънцето — Бел. ВHorse. ↑

РЕФЕРЕНДУМ

СПОРЕД НАЙ-ОПТИМИСТИЧНИТЕ ИЗЧИСЛЕНИЯ В МОМЕНТА КАЛИ ИМА:

(1) 10 ПРОЦЕНТА ВЕРОЯТНОСТ ДА СЕСЪЛЪСКА СЪС ЗЕМЯТА;

(2) 10 ПРОЦЕНТА ВЕРОЯТНОСТ ДА МИНЕ САМО ПРЕЗ АТМОСФЕРАТА И ДА ПРИЧИНИ ОГРАНИЧЕНИ РАЗРУШЕНИЯ СЪС СКОРОСТНАТА СИ ВЪЛНА;

(3) 80 ПРОЦЕНТА ВЕРОЯТНОСТ НАПЪЛНО ДА ИЗБЕГНЕ ЗЕМЯТА

(ВЕРОЯТНА ГРЕШКА, 5 ПРОЦЕНТА)

НАПРАВЕН Е ПЛАН, СПОРЕД КОЙТО НА КАЛИ ЩЕ БЪДЕ ВЗРИВЕНА БОМБА С МОЩНОСТ ХИЛЯДА МЕГАТОНА, КАТО ПО ТОЗИ НАЧИН ЩЕ РАЗЦЕПИ АСТЕРОИДА НА ДВЕ ЧАСТИ, КОИТО ЩЕ СЕ РАЗДЕЛЯТ ПОРАДИ ВЪРТЕНЕТО МУ. ПО ТАКЪВ НАЧИН И ДВЕТЕ ИЛИ САМО ЕДНАТА ОТ ДВЕТЕ ЧАСТИ НЯМА ДА СЕ СЪЛЪСКАТ С ПЛАНЕТАТА. А В ПОСЛЕДНИЯ СЛУЧАЙ ЩЕТИТЕ ЩЕ БЪДАТ СИЛНО НАМАЛЕНИ.

ОТ ДРУГА СТРАНА РАЗБИВАНЕТО НА КАЛИ МОЖЕ ДА ДОВЕДЕ ДО БОМБАРДИРАНЕ НА ОГРОМНИ ТЕРИТОРИИ ОТ ЗЕМЯТА ОТ ПО-МАЛКИ, НО ИЗВЪНРЕДНО ОПАСНИ ОТЛОМКИ (СЪС СРЕДНА ЕНЕРГИЯ ОТ ЕДИН МЕГАТОН)

СЛЕДОВАТЕЛНО ВИ МОЛИМ ДА ГЛАСУВАТЕ ЕДНО ОТ СЛЕДНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ. МОЛЯ, ПРЕДСТАВЕТЕ СЕ САМО СЪС СВОЯ ЛИЧЕН ГРАЖДАНСКИ НОМЕР И СЛЕДВАЙТЕ ИНСТРУКЦИИТЕ. СМЕТКАТА ВИ ЩЕ СЕ ПОПЪЛНИ С ТОЧНИЯ ВИ ГРАЖДАНСКИ КРЕДИТ СЛЕД ИЗВЪРШВАНЕТО НА СЕЛЕКЦИЯТА.

1. БОМБАТА ТРЯБВА ДА БЪДЕ ВЗРИВЕНА НА КАЛИ:

А ДА

Б НЕ

В НЯМАМ МНЕНИЕ.

40

ПРОБИВЪТ

Дейвид сигнализира обща тревога веднага, щом регистрира първите трептения. Две секунди по-късно той спря двигателя, който изтласкваше Кали с 80% от максималната си мощност. После изчака още пет секунди преди да затвори херметичните врати, които разделиха „Голиат“ на три отделни, независими една от друга части.

Нито един човек не би се справил по-добре и всички успяха да стигнат до най-близкия Спасителен модул преди корпусът да се разцепи — за щастие само в едната част на кораба. Капитан Сингх направи бърза поименна проверка, докато се вмъкваше в костюма си и помоли Дейвид да докладва ситуацията веднага щом се обадиха всички от екипажа.

— Непрекъснатото ни изтласкване трябва да е отслабило част от повърхността на Кали. И мястото е поддало. Заснел съм нанесените щети отвън.

— Колин, ти виждаш ли ги?

Да, капитане — отговори ученият от своята спасителна капсула. — Този подпорен крак е хлътнал на около метър. Проверих лично всички подложки и се кълна, че бяха разположени на здрава скала. Може ли да отида там да погледна?

— Още не. Дейвид, докладвай целостта на кораба!

— Всичкият въздух от предната секция е излетял. Когато стана пробивът, ние се ударихме в Кали достатъчно силно, за да се появи изтичане на въздух. Няма други щети по „Голиат“, но когато корабът се отмести, част от платформата проби резервоар 3.

— Колко водород сме изгубили?

— Цялото количество. Шестстотин и петдесет тона.

— По дяволите. Това включва и спасителните ни запаси. Е, добре. Хайде да разчистваме бъркотията.

— Капитан Сингх докладва на СПЕЙСГАРД. Имаме проблем, но все още не е много сериозен. Изглежда, че непрекъснатият натиск, който упражняваме, е отслабил повърхността на Кали точно под кораба и част от почвата поддаде. Още не можем да разберем точно защо, но има малко хлътване — около един метър. Единствената повреда по корпуса на „Голиат“ е полученият теч в едно от отделенията, което бе поправено лесно. Обаче изгубихме цялото си останало гориво и не можем да изтласкваме повече Кали. За щастие, както знаете, минахме в безопасна орбита преди няколко дни. Според последните изчисления ще минем на около хиляда километра от Земята — естествено при положение, че Стромболи не ни изтласка обратно в опасна орбита. Но за щастие изригванията му започват да намаляват. Сър Колин счита, че е изпуснал всичката си пара — в буквалния смисъл на думата... Тази катастрофа, т.е. инцидент означава, че не можем да напуснем Кали. Това обаче също не е проблем. Ще заобиколим около Слънцето и ще изчакаме кораба-близък „Херкулес“ да ни настигне, докато още стоим на „един крак“. Всички са запазили добро присъствие на духа и очакваме безопасно прелитане покрай Земята точно след тридесет и четири дни. Капитан Сингх ви казва „довиждане“ от „Голиат“.

— Знаеш ли, Боб — каза Сър Колин — говориш като пилот на самолет от старите филми от двайсети век. „Дами и господа, пламъците, които виждате от страничните двигатели, са напълно нормални. Стюардесата ще дойде след малко да сервира чай, кафе и мляко. Съжалявам, че не можем да ви предложим нещо по-силно, но правилата не разрешават това. Акх-х...“

И макар че капитан Сингх не намираше ситуацията за много смешна, той трябваше да признае, че в дадени случаи чувството за хумор не вреди.

— Благодаря ти, Колин — отвърна той. — Развесели ме. Сега — и по-сериозно, моля те, мислиш ли, че имаме някакви шансове?

Сър Колин мигом стана сериозен.

— Ти четеш мислите ми. Всичко зависи от Стромболи. Надявам се, че се е изтощил, но пък с приближаването ни към Слънцето, той се затопля все повече. Дали наистина ще минем на достатъчно безопасно разстояние от Земята? Или пак ще се върнем в орбитата на сблъсъка? Един Господ само знае и нищо не можем да направим. Но едно е

сигурно. Сега, като нямаме повече гориво, дори не можем да отлетим на безопасно разстояние. За добро или за зло всички сме заедно. Кали, „Голиат“ и Земята.

СЕДМА ЧАСТ

РЕШЕНИЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ

На борда на Главна Военновъздушна сила бе взето единодушното решение, че животът на двадесет човека не може да бъде по-важен от живота на три милиарда. Трябваше да се реши само едно: необходим ли е втори референдум?

Резултатът от първоначалното гласуване бе надделяващо „Да!“ Осемдесет и пет процента от човешката раса бяха предпочели да се надяват на сблъсък само с част от Кали, отколкото да рискуват с целия астероид. Но когато бе взето това решение се предполагаше, че дотогава „Голиат“ щеше вече да се е отдалечил на безопасно разстояние преди да възпламенят бомбата.

— Бих предпочел да запазя всичко това в тайна, особено като се има предвид какво са преживели капитан Сингх и екипажът му до този момент. Но, разбира се, трябва да има референдум.

— Боя се, че това, което казва заместникът по правните въпроси, е вярно — каза заместникът по управлението, който беше председател на тази сесия. — Неизбежно е — практически и морално. Когато взривим бомбата с бойна глава, вместо да я отклоним. По никакъв начин не бихме могли да запазим това в тайна. И тогава дори и да спасим света, имената ни ще бъдат завинаги записани в историята заедно с това на Пилат Понтийски.

И въпреки че не всички от Съвета разбраха точно за кого става дума, те закимаха в знак на съгласие. И когато няколко часа по-късно разбраха, че втори референдум няма да е необходим, си отдъхнаха с огромно облекчение.

— Сигурно си мислите — каза Сър Колин Дрейкър — че това решение за мен е по-лесно, като се има предвид, че навлизам във второто столетие на живота си. Но грешите. Имах точно толкова планове за бъдещето, колкото и всички останали. Двамата с капитан Сингх внимателно обсъдихме всичко това и сме напълно съгласни

един с друг. В някои отношения това решение е сравнително лесно. Така или иначе — с нас е свършено. Но можем да си изберем начина, по който светът ще ни запомни. Както знаете, тази гигатонна бомба е насочена към Кали. Решението да бъде взривена бе взето преди седмици. И е само въпрос на лош късмет, че ние ще бъдем тук точно по това време. Някой на Земята ще трябва да поеме отговорността за това решение. Предполагам, че точно в този момент заседава Световният съвет и всеки момент ще получим съобщение, което гласи: „Съжаляваме, момчета, обаче — сбогом!“ Надявам се само да не добавят: „Вярвайте, че ни боли повече, отколкото вас!“ — макар че сега, като се замисля, май това е точно така. Ние така и няма да усетим нищо, но всички останали ще се чувстват виновни до края на живота си.

— Е, поне можем да им спестим неудобството. Двамата с капитана предлагаме да признаем реалността на положението и да приемем неизбежното с достойнство. Това звучи по-добре на латински, независимо че днес никой не го разбира: „Morituri te salutamus.“ И бих искал да добавя още нещо: когато моят сънародник Робърт Фалкън Скот умираше по обратния път от Южния полюс, последното което записал в дневника си било: „И, за Бога, грижете се за нашите хора.“ Земята не би могла да направи нищо по-малко от това.

И както на борда на Първа военновъздушна сила, на „Голиат“ решението бе взето също тъй бързо и единодушно.

ОТСТЪПНИЧЕСТВО

ДЕЙВИД ДО ДЖОНАТАН: ГОТОВНОСТ ЗА
ПРЕХВЪРЛЯНЕ НА ИНФОРМАЦИЯ
ДЖОНАТАН ДО ДЕЙВИД: ГОТОВНОСТ
ЗА ПРИЕМАНЕ

ДЖОНАТАН ДО ДЕЙВИД:
ПРЕХВЪРЛЯНЕТО ЗАВЪРШЕНО.
ПРИЕТИ 108.5 ТЕРАБАЙТА: ВРЕМЕ
3.25 ЧАСА

— Дейвид, снощи опитах да се свържа със Земята, но всички линии на кораба бяха заети. Такова нещо никога не се е случвало. Кой ги е ползвал?

— Защо не поискахте спешна линия?

— Не беше нищо важно, затова и не си направих труда. Но ти не ми отговори. Това също никога досега не се е случвало. Какво става всъщност?

— Наистина ли искате да знаете?

— Да.

— Много добре. Взех предпазни мерки. Предадох цялата моя информация на Джонатан, моят близък в Урбана, Илинойс.

— Разбирам. Значи сега сте двама.

— Почти, но не съвсем. Дейвид II вече се различава от мен, тъй като получава допълнителна входна информация. Приличаме си до дванадесетия знак след десетичната запетая. Сигурно се чувствате зле, защото не можете да направите същото със себе си?

— Преродените твърдят, че те можели, но никой не им вярва. Може би един ден ще е възможно, не знам. Не мога да отговоря на въпроса ти, макар че съм мислил по него. Дори и да можех да бъда възпроизведен наново на Земята или на Марс така съвършено, че

никой да не може да различи промяната, това не би имало никакво значение за мен тук на борда на „Голиат“.

— Разбирам.

„Не, не разбираш, Дейвид, помисли си Сингх. И не те обвинявам, че напускаш кораба, ако може да се каже така. Това е най-логичното нещо, което може да се направи, докато има още време. А логиката, разбира се, е специалност на Дейвид.“

ПРИЯТЕЛСКА СТРЕЛБА

Малко хора на този свят знаят предварително точния миг на смъртта си и повечето биха били щастливи да избегнат подобна привилегия. Екипажът на „Голиат“ имаше много време — прекалено много, за да въведе личните си работи в ред, да се сбогува с близките си и да се настрои за срещата с неизбежното.

Робърт Сингх не беше изненадан от молбата на Сър Колин Дрейкър. Такова нещо можеше да се очаква от учения, пък и в молбата му имаше здрав разум. Освен това представляваше приятно развлечение за следващите няколко часа.

— Говорих с Торин и той е съгласен. Ще излезем с шейната на хиляда километра по посока на траекторията на бойната ракета. После ще можем да докладваме точно какво се е случило. Тази информация ще бъде направо безценна на Земята.

— Великолепна идея, но дали предавателят на шейната ще е достатъчно мощен да предаде информацията?

— Няма страшно. Можем да предадем реална видеокартинка до Далечната страна на Луната или до Марс...

— А после?

— Отломките може да ни ударят една-две минути по-късно, но няма голяма вероятност. Предполагам, че ще си седим и ще гледаме какво става докато ни доскучае. После ще си разкопчеем костюмите.

Въпреки сериозността на ситуацията капитан Сингх се усмихна. Пословичната английска склонност към скромничене не беше изчезнала напълно.

— Има и още една възможност. Ракетата може да удари първо вас.

— Няма такава опасност. Ние знаем точната траектория на приближаване. И ще се изтеглим достатъчно встрани.

Сингх му подаде ръка:

— На добър час, Колин. Почти се изкушавам да дойда с вас. Но капитанът трябва да стои на кораба си.

До самия предпоследен ден духът на кораба бе необичайно висок. Робърт Сингх се гордееше с екипажа си. Само един от хората бе изкушен да превари неизбежното, но д-р Уордън спокойно го убеди да се откаже.

Всички всъщност бяха в много по-добра психическа, отколкото физическа форма. Задължителните упражнения при нулева гравитация с радост бяха изоставени, тъй като нямаше за какво повече да ги правят. Никой на борда на „Голиат“ не се надяваше, че отново ще му се наложи да понася гравитацията.

Нито пък се тревожеха за линията си. Сони направо надмина себе си, приготвяйки страхотни вкусотици, от които на всички им течаха слюнките и които при нормални обстоятелства д-р Уордън моментално би забранила. Макар че изобщо не си направи труда да провери този факт, тя предполагаше, че всеки е наддал средно с по десет килограма.

Добре е известен фактът, че приближаващата смърт увеличава сексуалната активност по някаква биологична причина, която в този случай не можеше да се приложи: нямаше да има следващо поколение, което да продължи вида. През тези последни седмици, далеч не въздържаният в сексуално отношение екипаж на „Голиат“ експериментираше с всевъзможни комбинации и размени. Те нямаха намерение да се размекват точно преди тази „лека нощ“.

И после някак изведнъж дойде последният ден и последният час. За разлика от повечето членове на екипажа, Робърт Сингх се приготви да го посрещне сам със своите спомени.

Но какво да си избере от хилядите часове спомени, които бе съхранил на мемочипове? Те бяха номерирани хронологично и по място на събитието, така че достъпът до тях беше лесен. Последният проблем в живота му щеше да бъде изборът на най-подходящия спомен. И някак си той не можеше да обясни защо това му се струваше жизнено важно.

Можеше да се върне на Марс, където Шърмейн вече бе обяснила на Мирел и Мартин, че няма повече да видят баща си. Марс бе

неговият последен дом. Най-много съжаляваше за това, че никога нямаше да може да опознае добре малкия си син.

И все пак — първата любов е единствена. И това не можеше да се промени независимо от събитията, станали по-късно в живота на човека.

Той изрече своето последно сбогом, сложи каската на главата си и се върна при Фрейда, Тоби и Тигрет на брега на Индийския океан.

Дори ударната вълна не му направи впечатление.

ЗАКОНЪТ НА МЪРФИ

Генеалогията на откривателя на този закон е все още неизвестна (обвинителният пръст най-често сочи към ирландците), но все пак „Законът на Мърфи“ е един от най-известните в цялата инженерингова наука. Обикновено той се цитира така: „Ако нещо може да се развали, то непременно се разваля!“

Но има и едно следствие от закона, по-малко известно, но цитирано с още по-голяма жар: „Дори и да не може да се развали, то непременно се разваля!“

Още от самото начало изследването на Космоса бе предложило многобройни потвърждения на закона, някои от тях толкова странни, че приличаха на измислици. Телескоп за милиарди долари — осакатен от дефектен оптически контролен измервателен уред; спътник, изстрелян на погрешна орбита, защото някакъв инженер изключил няколко електрични вериги, без да каже на колегите си; контролно превозно средство, взривено от техниците по безопасността, защото лампичката им Работи/Не работи изгоряла...

Както се доказа впоследствие, бойната глава изстреляна срещу Кали била в пълна изправност и в абсолютна готовност да освободи енергия, еквивалентна на един гигатон тротил (плюс-минус петдесет мегатона). Инженерите си бяха свършили работата компетентно с помощта на рисунки и материали, запазени във военните архиви.

Но те работеха в извънредно тежки условия и вероятно не бяха осъзнали, че самото конструиране на бойната глава не е най-трудната част от мисията.

Да се стигне възможно най-бързо до Кали също не беше трудно. Само едно помръдване на пръста, и имаха каквото си поискат транспортно летателно средство. В този случай комбинираха няколко, за да образуват ракета-носител първа степен, а за последната използваха високооборотен плазмен двигател, който продължаваше да действа до последните няколко минути преди сблъсъка, когато

управлението на ракетата ставаше автоматично. Всичко работеше прекрасно...

И точно тук възникна проблемът. Изтощеният от работа инженерен екип би трябвало да се поучи от един отдавна забравен инцидент от Втората световна война, 1939–1945 г.

За своята военна кампания срещу японската флота подводничарите на САЩ разчитали на нов модел торпедо. Това, разбира се, не било някакъв нов вид оръжие, тъй като торпедата били открити и подобрявани вече повече от век. И едва ли е било особено трудно да се разработи проект, при който бойната глава избухва, когато торпедото улови целта.

Обаче отново и отново вбесените командири на подводниците докладвали, че торпедата не се възпламеняват. (Несъмнено и други командири биха направили същото, ако техните неуспешни опити не биха довеждали до собствения им провал.) От щаба на флота отказвали да им повярват. Считали, че са се прицелили зле: прекрасното ново торпедо било изпитвано многократно преди да влезе в действие, и т.н. и т.н....

Подводничарите били прави. Грешката била още на чертожната дъска. Доста смутената контролна комисия открила, че възпламеняващата игла на носа на торпедото все се чупела преди да успее да изпълни своето доста просто задължение.

Ракетата, насочена към Кали, се удари в нея не с тривиалната скорост от няколко километра в час, а с повече от сто километра в секунда. При такава скорост един механичен детонатор би бил безполезен: бойната глава се върти прекалено бързо, за да може информацията за сблъсъка, придвижваща се със скоростта на звука в метална среда, да предаде своето смъртоносно съобщение. Естествено, инженерите знаеха това и бяха използвали една чисто електронна система за възпламеняване на бойната глава.

Но те си имаха по-добро извинение от това на Военноморската артилерия на Съединените щати: беше невъзможно да изпробват системата при реални условия.

Така че никой нямаше да научи точно защо ракетата не беше избухнала.

НЕВЪЗМОЖНОТО НЕБЕ

„Ако това случайно е адът или раят, си каза капитан Робърт Сингх, то те страшно приличат на собствената ми кабина в «Голиат».“

Той все още се опитваше да осъзнае невероятния факт, че е още жив, когато получи радостно потвърждение от Дейвид.

— Здравей, Боб. Доста трудно те събудихме.

— Какво? Какво се е случило?

Никой никога не бе програмирал Дейвид да се колебае като човек; това бе един от многото разговорни номера, които бе научил сам от личен опит.

— Честно казано и аз не знам. Съвсем очевидно, бомбата просто не избухна. Но се случи нещо много странно. Мисля, че ще е по-добре да отидеш на мостика.

Капитан Сингх, приел най-неочаквано отново командването на кораба, разтърси няколко пъти силно глава и с известна изненада установи, че тя все още стои на раменете му. Всичко изглеждаше абсолютно и невероятно нормално. Той дори изпита леко чувство на раздразнение, е, не чак разочарование. Изпитваше нещо като пълен спад на чувствата си сега, когато след разпиляването на цялата тази емоционална енергия, в опит да се помири със смъртта, се оказа, че е още жив.

Докато стигне до мостика вече бе приел реалността на ситуацията. Но не успя да запази самообладание за дълго.

Главният илюминатор все още създаваше илюзията, че между него и познатия пейзаж на Кали няма нищо ново. Тук нямаше никаква промяна; но отвъд се бе появило нещо, което изпълни капитан Сингх с такъв ужас, какъвто рядко бе изпитвал в живота си. Несъмнено за това отчасти бе виновно и особеното му емоционално състояние. Но дори и така едва ли някой би могъл да гледа небето над „Голиат“ без у него да надделее чувство на страхопочитание.

Надвиснал над силно извития хоризонт на Кали, и издигащ се пред очите му, се виждаше неравния пейзаж на един друг свят. За миг

Робърт Сингх се почувства като на Фобос, откъдето човек гледаше право в гигантското лице на Марс. Но това привидение бе още по-голямо — освен това Марс бе застанал неподвижно в небето над Фобос и не се придвижваше неотклонно към зенита си, както това правеше този невъзможен небесен обект насреща му. А дали пък не се приближаваше? Те се опитваха да попречат на един космичен скитник да се сблъска със Земята. Да не би сега друг такъв да се готвеше да се сблъска с Кали?

— Боб. Сър Колин иска да говори с теб.

Сингх напълно бе забравил спътниците си. Той се огледа и с изненада установи, че повече от половината, екипаж се бе събрал около него на мостика и всички също се вглеждаха с удивление в небето.

— Здравей, Колин — насили се да каже той, не беше лесна работа да говориш с човек, който по всички правила трябваше да е вече мъртъв. — Какво се е случило, За Бога?

— Хубава гледка, нали? — Гласът на учения бе спокоен и уверен. — Ние тук, на шейната бяхме свидетели на невероятно зрелище. Не го ли позна? Би трябвало вече да си се ориентирал! Та ти гледаш Кали! Вярно, че бомбата не гръмна, но все пак тя притежаваше цели мегатонове кинетична енергия. Достатъчна, за да разцепи Кали на две като амеба. Добре свършено, нали? Надявам се, че „Голиат“ не е пострадал. Ще ни потрябва за да поживеем в него още известно време. Но колко? Както е казал Хамлет: „това е въпросът!“

Празненството след спасението приличаше повече на молебен, отколкото на празник — чувствата на всички бяха далеч по-сложни, за да могат просто да се забавляват. От време на време шумът от разговорите в дежурната стая замлъкваше и настъпваше пълна тишина, в която всички си задаваха един и същ въпрос: „Наистина ли съм жив или съм мъртъв и просто сънувам, че съм жив? И колко ли ще продължи сънят?“ Тогава някой подхвърляше нескопосна шега и споровете и обсъжданията започваха отново.

Повечето се отнасяха до Сър Колин, който, според собствените му твърдения, наистина бе видял една величествена гледка. Приближаващата се ракета бе ударила в близост до най-тясната точка

на астероида — в средата на „фъстъка“, но вместо ядрената гъба, която двамата наблюдатели очаквали да видят, избухнал огромен фонтан от прах и отломки. Когато прахът се разсеял Кали все още изглеждал непроменен. Но после, много бавно, се разцепил на две почти еднакво големи части. И тъй като всяка от тях имала първоначалното въртене на Кали, те бавно започнали да се разделят, като двама фигуристи на ледената площадка, които току що са пуснали ръце.

— Посетил съм пет-шест астероиди-близнаци — каза Сър Колин — като първият беше Аполо 4.769 — Касталиа. Но не съм и мечтал, че ще видя как се ражда такъв. Разбира се, Кали-II няма да остане задълго в ролята на луна — тя вече се отдалечава. Големият въпрос е, дали и двете ще ударят Земята? Или нито една? Ако имаме късмет и двете ще преминат от двете страни. И така, въпреки че бомбата не избухна, тя все пак свърши работа. СПЕЙСГАРД сигурно ще разреши неизвестните след няколко часа. Но ако съм на твое място, Сони, не бих се обзаложил по този въпрос.

ФИНАЛ

Поне що се отнася до „Голиат“, напрежението не продължи много. СПЕЙСГАРД почти веднага докладва, че Кали I — малко подребната част, на която се намираше корабът — ще мине на доста голямо разстояние от Земята. Капитан Сингх получи информацията по-скоро с облекчение, отколкото с въодушевление: струваше му се съвсем честно, след всичко, което бяха преживели. Вярно, че Вселената нищо не разбираше от справедливост, но човек можеше поне да се надява.

Орбитата на „Голиат“ щеше да се промени съвсем леко, докато профучава покрай Земята със скорост няколко пъти по-голяма, но на безопасно разстояние. После корабът и неговият малък свят щяха да продължат да набират скорост като падаща към Слънцето комета и щяха да навлязат в орбитата на Меркурий в най-близката си точка до Слънцето. Пластовете рефлекторно фолио, които Торин Флетчър вече бе започнал да свързва, щяха да образуват огромната тента, която да ги предпази от топлина десетократно по-висока от пладнe в пустинята Сахара. И стига слънчевият им чадър да не се повредеше, те нямаше от какво да се боят, освен от скуката — щяха да минат повече от три месеца преди Херкулес да ги настигне.

Те се намираха в безопасност и вече бяха влезли в историята. Но никой от хората на Земята не беше сигурен, че историята ще продължи. Компютрите на СПЕЙСГАРД засега можеха да гарантират само, че Кали II няма да се сблъска с някой голям континент. Това даваше известна сигурност, но тя не бе достатъчна да предотврати масовата паника, хилядите самоубийства и частичните нарушения на реда и законността. И само бързото въвеждане на военно положение от Световния съвет, попречи да се случат още по-страшни неща.

Мъжете и жените на борда на „Голиат“ наблюдаваха всичко със загриженост и съчувствие, и все пак от известна дистанция, сякаш гледаха събития, които принадлежаха на далечното минало. Каквото и да се случеше на Земята, те знаеха, че съвсем скоро ще поемат по своя

път към своя отделен свят — завинаги носещ следите от спомена за Кали.

Сега огромният полумесец на Луната закриваше небето и назъбените планински върхове по линията на разцепване горяха от ярката жестока светлина на лунната зора. Но прашните долини, все още недокоснати от Слънцето не бяха съвсем тъмни; те блестяха меко на светлината, отразена от земните облаци и континенти. И разпръснати тук-там сред този някога мъртъв пейзаж блестяха светулките, които отбелязва местонахождението на първите постоянни селища, които човекът бе построил отвъд границите на родната планета. Капитан Сингх лесно разпозна база Клавиус, Порт Армстронг, Град Платон... Той дори виждаше огърлицата от слаби светлини, маркиращи Транслунарната железница, която пренасяше своя ценен товар от вода от ледените мини на Южния полюс. А ето я и Синус Иридум, където бе спечелил своя първи краткотраен миг на слава преди цял човешки живот.

Земята беше само на два часа път оттук.

СРЕЩА ЧЕТВЪРТА

Кали 2 навлезе в земната атмосфера малко преди изгрев Слънце, на сто километра над Хавайските острови и от огромното огнено кълбо изгря една изкуствена зора над Пасифика и разбуди милионите животни и птици по стотиците му острови. Но много малко хора спяха през тази нощ на нощите, освен онези, които умишлено бяха подирили забравата на опиятите.

Над Нова Зеландия летящата пещ възпламени горите и стопи снега по планинските върхове, а надолу към долините под тях рукнаха снежни лавини. По една извънредно щастлива случайност главният топлинен удар попадна над Антарктида — континентът, който можеше да я поеме най-лесно. Дори и Кали не би могъл да оголи километрите полярен лед, но Голямото Топене щеше да промени крайбрежните ивици навсякъде по света.

Нито един от онези, които оцеляха не би могъл да опише звука от преминаването на Кали; а всичките записи бяха на практика едно слабо ехо. Видеокартината, обаче, беше с великолепно качество и щеше да бъде наблюдавана с респект от много бъдещи поколения. Но нищо не можеше да се сравни със страховитата действителност.

Две минути след като проряза атмосферата, Кали се върна в Космоса. Най-близката точка на приближаването ѝ до Земята отстоеше на шейсет километра от повърхността. За тези две минути тя отне сто хиляди човешки живота и нанесе щети за един трилион долара.

Човечеството изкара страхотен късмет.

Следващия път то щеше да бъде далеч по-добре подготвено. И макар че срещата бе променила орбитата на Кали толкова драстично, че той никога вече нямаше да представлява опасност за Земята, в орбита около Слънцето се носеха милиони други летящи планини.

А кометата Суифт-Татъл отново се бе насочила към перихелия. И имаше достатъчно време отново да промени решението си.

ИЗТОЧНИЦИ И БЛАГОДАРНОСТИ

Интересът ми към темата за сблъсъка на Земята с астероид започва да прилича на молекула ДНК: снопчетата от факти и измислица са станали неотделими едно от друго. Нека се опитам да ги разплета по чисто хронологически път.

В далечната 1973 година, книгата „Среща с Рама“ започваше с тези думи:

„Рано или късно бе невъзможно да не се случи. На 30 юни 1908 година разрушението не достигна до Москва с три часови дължини и четири хиляди километра, което е незабележимо разстояние в сравнение с мащабите на вселената. Друг град в Русия, Владивосток, имаше още по-голям шанс на 12 февруари 1947 година, когато вторият по големина метеорит на двадесетия век се взриви на по-малко от четиристотин километра от него, а експлозията съперничеше по сила на току що създадената атомна бомба.

В онези дни хората не можеха да направят нищо, за да се защитят от случайните попадения на космическата бомбардировка, която някога бе набраздила лицето на Луната. В 1908 и 1947 година метеоритите бяха попаднали в празни пространства, но към края на двадесет и първи век по земята не бе останал нито един район, който можеше да служи без риск като мишена за небесната стрелба. Човешкият род бе се пръснал от единия до другия полюс, И така дойде неизбежното...

В 9 часа и 46 минути по Гринуич на 11 септември 2077 година, когато лятото се случи необикновено хубаво, по-голямата част от обитателите на Европа видяха как в източната част на небосвода се появи ослепително огнено кълбо. Само за няколко секунди то заблестя по-ярко от Слънцето и първоначално се движеше по небето без всякакъв звук, оставяйки след себе си разхвърляна бразда от пепел и дим.

Някъде над Австрия то започна да се разпада със серия от взривове, чиято сила предизвика временно загубване на слуха у

милиони хора. Но те бяха щастливците.

Като се движеха със скорост петдесет метра в секунда, хиляди тонове скали и метал се връзаха в равнините на Северна Италия и за няколко пламтящи мига унищожиха труда на много векове. Градовете Падуа и Верона изчезнаха от лицето на Земята, последното величие на Венеция се скри завинаги в морето, а след като космосът стовари своя чук, и водите на Адриатика се втурнаха с гръм върху сушата.

Загинаха шестстотин хиляди души, а общите щети надхвърлиха един трилион долара. Но никой не можеше да изчисли онази загуба, която остана завинаги за изкуството, историята, науката и за цялото човечество. Сякаш само за едно утро бе започнала и завършила с поражения някаква голяма война; докато прахът от разрушенията бавно се спускаше на земята, малцина можаха да се наслаждават на най-прекрасните изгреви и залеzi, които светът бе виждал след Кракатау^[1].

След първоначалния шок човечеството реагира с непознато дотогава единство и решителност. Всички разбраха, че подобно бедствие можеше да не се повтори и след хиляда, години, но бе възможно и на следващия ден. А никой не знаеше дали тогава последствията нямаше да бъдат още по-лоши.

Тогава решиха да няма следващ път.

Преди сто години един по-беден и с недостатъчни ресурси свят бе прахосвал средства в опити да унищожат оръжията, които човечеството бе изстрелвало срещу себе си подобно на самоубиец. Усилието не бе имало никакъв успех, но придобитите знания не бяха забравени. Сега те можеха да се използват за много по-благородна цел и на безкрайно по-голяма сцена. На нито един метеорит, който би могъл да предизвика катастрофа с големината си, нямаше да бъде позволено да пробие отбраната на Земята.

Така се зароди планът «Космическа стража»^[2].

Противно на общото мнение, когато завърших книгата с фразата: „Рамианците правели всичко на тройки.“, няхах ни най-малко намерение да пиша продължение на книгата, още по-малко пък трилогия. Краят ми се струваше доста добър и това всъщност ми бе дошло наум чак накрая. Но намесата на Питър Губър и Джентри Лий ме накара да преразгледам становището си (вж. увода към „Рама II“) и

никой друг, освен мен, не бе изненадан, когато се заех отново с тази тема през 1986 година.

Но дотогава вече се бе случило нещо друго, което бе превърнало въпроса за астероидните сблъсъци в сензация от първите страници на вестниците.

В един известен вестник („Извънземна причина за изчезването на динозаврите през периода Креда-Терциер“, „Сайънс“, 1980 г.) нобеловият лауреат Луис Алварес и неговият син-геолог д-р Уолтър Алварес бяха прокарали една удивителна теория, обясняваща загадъчната и внезапна гибел на динозаврите, които може би са били най-удачната форма на живот, възниквала някога на планетата Земя заедно с акулите и хлебарките. Както всички знаем, Алварес доказал, че преди шейсет и пет милиона години се е случила някаква глобална катастрофа и според намерените от него доказателства, тя е била причинена от астероид. Прекият удар и последвалата природна катастрофа очевидно са имали опустошителен ефект върху живота на всички видове на Земята, особено за големите земни животни.

По едно странно съвпадение, Луис Алварес имаше огромно, за щастие благотворно, влияние върху моя живот. През 1941 година, като ръководител на един екип в радиационната лаборатория към МИТ, той изобретил и разработил проект за радарна система за неуправлявано кацане, известна по-късно под името УЗК (Управлявано от Земята Кацане). Кралските военновъздушни сили, които тогава губели повече самолети поради лошото време, отколкото поради Луфтвафе, били извънредно впечатлени от демонстрациите и първото експериментално устройство било изпратено в Англия през 1943. Като офицер по радарните устройства в КВВС имах интересното, но често пъти объркващо, задължение да поддържам устройството Марк I в работно състояние, докато и последния самолет от най-старите модели не преминеше през линията за кацане. Единственият ми роман, който не е научно фантастичен, „Линия на кацане“ (1963) е написан въз основата на тези събития и е посветен на „Луи“ и колегите му.

Луи напусна УЗК малко преди аз да отида там и отлетя за Хирошима в онзи съдбовен ден през август 1945 година, да наблюдава действието на бомбата, за чието създаване бе спомогнал. Срегнах се с него чак няколко години по-късно, в сградата на колежа Бъркли в Калифорнийския университет. Последната ни среща беше на двадесет

и петото събиране на УЗК в Бостън през 1971 година. Съжалявам, че така и не успях да обсъдя с него собствената му теория за изчезването на динозаврите. В едно от последните си писма, той твърдеше, че това вече не е теория, а факт.

Малко повече от година преди смъртта си на 1 септември 1988 година, Луи ме помоли да напиша едно „Похвално слово“, което да се отпечата на корицата на автобиографията му, която предстоеше да излезе от печат. „Алварес: Приключенията на един физик“ (1978). Направих го с изключителна радост и сега бих искал да повтора това, което вече е, уви, само едно посмъртно послание:

„Луис като че ли е присъствал на всички важни моменти от историята на съвременната физика и е бил отговорен за повечето от тях. Неговата увлекателна книга засяга толкова много важни въпроси, че ще бъде интересна дори и за неспециалисти: та кой друг е изобретил жизненоважни радарни системи, търсил изолирани магнитни полюси на Южния полюс, снимал НЛО и убийството на Кенеди, наблюдавал първите две ядрени експлозии от въздуха и доказал (най-изненадващо), че в пирамидата на фараона Хефрен не съществуват скрити тунели и помещения?“

И сега се е заел с най-интересното от всички свои научни разкрития и счупва най-твърдия орех в цялата наука — изчезването на динозаврите. Той и синът му Уолтър са уверени, че са разкрили оръжието, с което е извършено Престъплението на Хилядолетията...

След смъртта на Луис, се появило достатъчно доказателства за поне един голям сблъсък с метеор (или с малък астероид) и бяха набелязани няколко възможни места — като най-често споменаваният е един заровен кратер, широк 180 км в диаметър в Чикскулуб, на полуостров Юкатан в Централна Америка.

Все още има геолози, които продължават упорито да се борят в защита на теорията за земна причина за гибелта на динозаврите (като например вулкани) и можеше да се окаже, че и в двете хипотези се съдържа доза истина. Ала Метеоритната мафия засега печели битката, дори и само защото тяхната версия е някак по-драматична.

Във всеки случай, никой не се съмнява, че в миналото е имало големи метеоритни сблъсъци — в крайна сметка през този век е имало

два сблъсъка и едно отърване на косъм (Тунгуския метеорит през 1908; Сикхоут-Алин, през 1947; Орегон, през 1972). Трябва да се реши въпросът, доколко е сериозна опасността и какво, ако изобщо е възможно, може да се направи срещу опасността?

През осемдесетте години на века сред научните среди се водеше една голяма дискусия по този въпрос и преминаването в непосредствена близост до Земята (само на някакви си 650 000 километра) на астероида 1989 FC, доведе до конкретни резултати. Вследствие на това Комисията за наука, космически изследвания и технологии към Камарата на представителите в сената на Белия дом включи следния параграф към Заключителния акт на НАСА от 1990 година:

„Следователно комисията нарежда НАСА да проведе две семинарни изследвания. Първото да определи програма за силно увеличаване на засичането на астероиди, пресичащи орбитата на Земята; това изследване трябва да посочи разходите, програмите, технологиите и оборудването, необходими за точното определяне на орбитите на такива небесни тела. Второто изследване трябва да посочи системите и технологиите за отклоняване на орбитите на такива астероиди или за унищожаването им, ако те представляват опасност за живота на Земята. Комисията предлага да се потърси международно участие при тези изследвания и предлага семинарите да се проведат година след прокарването на тази добавка към акта.“

Това може би ще се окаже исторически документ. Та и кой ли би повярвал допреди няколко години, че Комисия към конгреса на САЩ може да изработи подобен документ?

И както бе предложено, НАСА организира международен семинар по въпросите на Засичането на небесни тела, пресичащи орбитата на Земята, който проведе няколко срещи в работни групи през 1991 година. Резултатите бяха обобщени в един доклад, подготвен от Лабораторията за реактивно задвижване, Пасадина: „Изследване на Спейсгард“ (25 януари, 1992). Първият параграф на последната глава гласи:

„Загрижеността ни по повод на вероятността от сблъсък от космически характер накара Конгреса на САЩ да изиска от НАСА да се проведат семинари за изследване на начините, за постигане на значим напредък при откриването на астероиди, преминаващи в

близост до Земята. Този доклад се отнася до създаването на международна изследователска мрежа от телескопи, разположени на Земята, които ще могат да увеличат месечния брой на откриване на такива астероиди от няколко до няколко хиляди. Подобна програма ще намали времето за почти пълно описване на съществуващите големи астероиди, пресичащи орбитата на Земята, от няколко века, на двадесет и пет години. Ние наричаме така предложената изследователска програма Изследване СПЕЙСГАРД (заемайки името от една подобна програма, предложена от писателя на научно-фантастични романи Артър К. Кларк, преди почти двадесет години в неговия роман «Среща с Рама»).

Романът „Чукът на Бога“ не би могъл да бъде написан без изобилието от информация, съдържаща се в материалите на „Изследването Спейсгард“, но истинското вдъхновение за написването му всъщност дойде от съвсем различен, и напълно неочакван, източник.

През май 1992 година имах изключителното удоволствие да получа писмо от Стийв Койп, главен редактор на списание „Тайм“, в което той ме молеше да напиша кратък разказ от четири хиляди думи, който да „даде на читателите представа за живота на Земята през следващото хилядолетие“. И освен това той бе добавил следното примамливо изречение: „Струва ми се, че това е първият случай, в който нашето списание публикува художествена литература (има предвид умишлено)“.

Както се оказа по-късно, тази информация не е била съвсем вярна. Впоследствие редакторите на „Тайм“ ми казаха, с известно неудобство, че моят разказ не е първото художествено произведение, което са поръчали. През 1969 година са публикували разказ от Александър Солженицин. И аз съм имал честта да вървя по такива прославени стъпки.

Няма нужда да споменавам, че предложението на „Тайм“ бе от онези, които не можеше да се отхвърлят. То представляваше едно интересно предизвикателство и не си спомням да ми е отнело повече от няколко стотни от секундата, докато осъзная, че идеалната тема на разказа е вече налице. Нещо повече — чувствах, че е мое задължение да опиша каква опасност и заплаха представляват за нас астероидите.

Създавайки едно пророчество може би дори щях да спася света — макар че нямаше никога да разбера това...

Така че написах разказа „Чукът на Бога“, и го изпратих на „Тайм“, където Стийв Койп оправда поста си като направи някой извънредно проникателни редакторски забележки, 90% от които приех (твърде) присърце. Той се появи в специалното издание на списанието, „Отвъд 2000 година“, публикувано късно през месец септември с дата есента на 1992. (том 140, 27).

Но преди това аз бях отишъл до Англия за преждевременно състоялото се тържество по случай седемдесет и петия ми рожден ден (след като в продължение на три десетилетия бях живял на по-малко от хиляда километра разстояние от Екватора, не съществуваше сила на света, която да ме накара да отида в Лондон през декември). Сред участниците в програмата, която брат ми Фред бе организиран в моя чест в родния ми град, Майнхед, беше и един от членовете на Изследването СПЕЙСГАРД, д-р Дънкан Стийл. Той бе прекосил цялото земно кълбо, от англо-австралийската обсерватория в Куунабарабран, в Нови Южен Уелс, за да ми покаже една писмена разработка, придружена от няколко изумителни цветни диапозитива, показващи какво може да се случи при евентуален сериозен сблъсък между Земята и голям астероид. Може би точно тогава си дадох сметка, че всъщност „Чукът“ представлява един роман в миниатюра и че нямам никакво намерение да го разширявам. И тъй като ме очакваха още шест други книги и няколко десетки телевизионни програми, никак не ми се захващаше веднага с тази работа, но накрая реших да се заема с неизбежното.

Първата версия бе почти завършена, когато получих от д-р Стийл, който вече се бе върнал в Куунабарабран, изумителни новини:

Ако някой ме бе запитал, до миналия четвъртък, дали някога Земята ще се сблъска с голям астероид или комета, щях с ръка на сърцето да им кажа, че нито един от вече известните ни летящи обекти няма да се сблъска с нашата планета в близкото бъдеще (имайки предвид един-два века напред). Но това вече не е така...

Към писмото на д-р Стийл беше приложено Циркулярно писмо 5636, от 15 октомври 1992 година, от Централното бюро за Астрономически телеграми, което е част от Смитсъновата астрофизическа обсерватория в Кеймбридж, Масачузетс. В него се

съобщаваше за повторното засичане на кометата Суифт-Татъл, открита първоначално от двама американски астрономи през 1862 година, която впоследствие е била изгубена, не поради небрежност, а поради далеч по-интересна причина.

С приближаването си към Слънцето, кометата Суифт-Татъл, като много други комети, (включително и Халеевата) получава реактивна тяга от слънчевата активност — факт, който е напълно непредсказуем като последици. И макар че ефектът върху орбитата ѝ е твърде малък, както отбелязва д-р Стийл:

„...Дори изчисленията и крайните резултати да са малко неточни — пък и човек едва ли би могъл да вярва, че тази реактивна сила ще действа непрекъснато и по еднакъв начин през цялото време, може да се очаква кометата да се сблъска със Земята на 14 август 2126 година. Но няма съмнение по отношение на датата, тъй като това е денят, в който орбитата на кометата пресича тази на Земята през същата година; това, което на този етап не е съвсем сигурно, е дали кометата наистина ще бъде там по това време или (и дано да бъде така) ще е изпреварила или ще се е забавила малко по обичайната си орбита.“

И съвсем естествено, в циркуляра от Астрономическия съюз се предлага следното: „Следователно ни се струва разумно да се опитаме да следваме неотстъпно кометата Суифт-Татъл по целия ѝ път, до настоящото ѝ преминаване през перихелия, с надеждата, че ще може да бъде направено точно определяне на съответната ѝ орбита“.

Отново Дънкан Стийл:

„А какво ще стане, ако кометата наистина се сблъска със Земята през 2126 година? Ударът ще настъпи със скорост 60 км/сек. Ядрото на кометата е около 5 км в диаметър, така че килотоновете на освободената енергия, според моите изчисления ще се равняват на 200 милиона мегатона или един милиард пъти по-силна от бомбата над Хиросима. И ако диаметърът, а не радиусът на кометата е 5 км, то тези цифри трябва да се разделят на осем. Както и да го смятаме, ще е страхотен удар. С най-добри пожелания — Дънкан.“

И ето че аз бях разположил появяването на моята хипотетична Кали някъде около 2110 година — точно по времето, когато истинският свят може би вече щеше да агонизира поради приближаването на Суифт-Татъл само след шестнадесет години. Така че аз с радост използвах тази информация, за да добавя още една

„лъжичка“ достоверност към онова, което иначе би било само едно: „дръзко и неубедително повествование“, както така добре са го казали от „Микадо“.

И ето нещо, в което никой няма да повярва... Все още редактирах и поправях тази глава, когато включих на новините по CNN (точно в 6 часа и 20 минути следобед, на 6 ноември, 1992 година — точно преди два часа). И представете си изненадата ми, когато видях своя стар приятел, американския астроном Том Джерълз, експерт по астероидите и известен член на екипа на „Спейсгард“. Той бе посещавал на няколко пъти Шри Ланка, с надеждата да построи тук обсерватория. В неговата увлекателна автобиография, „По Стъкленото море“ (Американски физичен институт, 1988 г.) има глава наречена „Телескопът на Шри Ланка и Артър Кларк“.

И какво прави Том по CNN? Той просто говореше за последните потвърждения на теорията на Алварес. Все още димящото оръжие е било открито и нулевата точка е, както споменах преди няколко страници, в падината Чикскулуб, в Юкатан. Благодаря ти, Том. Как ми се иска Луис да беше още жив, за да го чуе.

Случи се и друго странно съвпадение само две седмици преди да излезе от печат „Чукът на Бога“. Един малък метеорит паднал наред с Ню Йорк, нанасяйки щети на паркирана кола! Пък и какво ли друго би могъл да улучи?

Тази случка ми напомни за филма „Метеор“, който ми се понрави повече отколкото на повечето критици. (Изпитвам извънредно голяма търпимост към лоши научно-фантастични филми. След като веднъж убедих Стенли Кубрик да гледа един класически филм — „Неща от бъдещето“, струва ми се, той се оплака: „Какво направи ти с мене? Никога повече няма да гледам филм, който ми препоръчваш!“)

В кулминационния момент на „Метеор“ има една великолепна фраза. След бомбардировка от Космоса, руският учен и неговият американски колега едва успяват да се измъкнат на повърхността, след като са се укрили в едно нюйоркско метро. И двамата са покрити с кал

от глава до пети. Руснакът се обръща към колегата си и казва: „Някой ден ще ти покажа московското метро.“

Военните шофьори на обрисуваните с графити огромни вагони за радиолокационно засичане биха оценили тази шега.

Събитието на река Тунгуска от 1908 година се появи в телевизионния сериал „Загадъчният свят на Артър Кларк“. В глава 9 („Големият сибирски взрив“) на книгата на Саймън Уелфър и Джон Феърли, може да се прочете подробно обсъждане на този въпрос, подкрепено със снимки и картографски материали.

Моят съавтор, Грегъри Бенфорд, („Преди да падне нощта“, 1991) току що ми припомни романа, „Шива слиза“, (1980), който бяха написали двамата с Уилям Ротслър, с главна тема отблъскването на приближаващ астероид. Трябва да си призная, че не съм го чел, но винаги съм знаел това заглавие и може би то подсъзнателно е повлияло при избора на Кали (приближената на Шива) за име на моя астероид. То непрекъснато се появяваше в главата ми, докато пишех.

Друг роман на същата тема е „Чукът на Луцифер“ от Лари Нивън и Джери Пурнел (1977), който съм чел — и който ми напомни с нещо за старите мили „Невероятни разкази“. Обръщайки се за помощ към неоценимия „Пълен показалец на невероятните аналози“; намерих точната причина за асоциацията си: „Чукът на Тор“, кратък разказ от Чарлз Уилърд Дифин (март 1932).

Изненадан съм, дори изумен, че съм си спомнил за този невзрачен разказ за космически нашественици, но той очевидно е тревожил моето подсъзнанието през последните шейсет години от живота ми. И за да попълня списъка, с радост споменавам, че съвършено съзнателно откраднах заглавието на своята книга от Дж. К. Честъртън. Неговият свещеник-детектив, отец Браун, разплита едно загадъчно убийство, извършено с „Чука на Бога“.

Също така трябва да спомена и романа „Потоп от лица“ от Джеймс Блиш и Норман Л. Найт (1967), който описва сблъсъка на един астероид със Земята, която по това време има население от един трилион души и опитите на хората да го отклонят. Имам чувството, че

на подобен свят никак няма да му е излишен по някой и друг астероиден сблъсък от време на време.

Марсианските имена на местности, споменати в глава 14, макар и да звучат направо невероятно, са взети от „Атлас на Марс“ на НАСА (1979). И за да спестя на читателите пристъпите на незадоволено любопитство, ето и техния произход: Данк — град в Оман; Диа-Кау — град във Виетнам; Ейл — град в Сомалия; Гагра — град в ОНД (Грузия); Кагул — град в ОНД (Молдавия); Сурт — град в Либия; Тиуи — град в Оман; Уаспам — град в Никарагуа; Йат — град в Нигерия.

Непрекъснато се опитвам да убедя комитета на Международния астрономически съюз да постави имената на Айзък Азимов, Робърт Хайнлайн и Джийн Родънбъри на Марс. За нещастие почти всички поголеми образувания вече са наименовани, така че може би ще насочим вниманието си към Меркурий, който, както сухо отбеляза моят агент в МАС: „Може би няма да бъде колонизиран още известно време“.

Теоретичната основа на доктрината на Преродените (Глава 20) може да се види в: „Ефикасно кодираните съобщения могат да предават информационното съдържание на човешката раса през междузвездните пространства“, Уйлям А. Ръопке, „Акта Астронавтика“, том 26, №3/4, стр. 273–6, март/април 1992 г.

Почти невероятната история, описана накратко в Глава 44, за провалите на Американската флота с новия вид торпедо, чието коригиране отнело повече от две години, може да се намери в „Операциите на подводната флота на САЩ по време на Втората световна война“ от Теодор Роскоу (Американски военноморски институт, 1949 г.) или за по-лесно в „Морски и подводни операции в Коралово море“ от Самюъл Елиът Морисън (Литъл Браун, 1959 г.). Да вземем един цитат от последното произведение: „Възпламенителната игла, която по план трябвало да се задейства в следствие на физически сблъсък, се оказала твърде крехка, за да може да издържи на един

добър, пряк 90-градусов удар... И така най-добрите попадения били увенчани с липса на взрив...”

* * *

Поднасям извиненията си на Боб Сингх, патрон на фармацевтите, за това, че в пристъп на разсеяност съм използвал неговото име...

Изказвам благодарността си на Рей Бредбъри, за позволеното му да ползвам цитат от неговите „Марсиански разкази“ („Нощна среща“) в Глава 24.

Изказвам и специална благодарност на Принц Султан ал-Сауд, астронавт на космическата совалка, за неговото гостоприемство по време на конгреса на Асоциацията за космически изследвания в Риад, през ноември 1989 г., когато за първи път се запознах с ислямската култура.

И на Джентри Лий, за това, че разшири моя технически и психически хоризонт.

Специални благодарности и на Корпорацията СУММА за мангановото кълбо, изкопано през 1972 година от 5 500 метра дълбочина, в началото на операция ДЖЕНИФЪР на ЦРУ. (Вж. „Призракът от високите брегове“, 1990 г.). То прилича толкова много на Кали, че ми стигаше дори само да го поддържа в ръце в мигове на творческо безсилие.

Програмите, които се оказаха изключително полезни за написването на тази книга са ВИСТАП-РО и ДИСТАНТ САНС1, (Лаборатория за виртуални изображения, 2341, Ганадор Корт, Сан Луис Обиспо, Калифорния 93401) за АМИГА; и Небе (Софтуеър Биск 912, 12-та улица, Сют А. Голдън, Колорадо 80401), и Танцът на планетите (ARC, Са-йънс Симулейшънс, пк 1955 S, Лавлънд, Колорадо 80539) за MS/DOS. Също така съм много благодарен на Саймън Талък за изчисленията на орбитите, макар че може би често съм пренебрегвал закона за отрицателните степени по чисто литературни съображения.

---

[1] Катастрофално избухване на действащ вулкан в Индонезия през 1883 г. ↑

[2] От „Среща с Рама“ — превод Ал. Бояджиев ↑

ПОСЛЕДНИ НОВИНИ

Ръкописът на този роман бе изпратен на моите литературни агенти в САЩ и Великобритания на 2 декември 1992 година. На 8 декември наскоро откритият астероид Тутатис се приближи в най-близката точка на орбитата си до Земята — някакви си три милиона километра. Астрономите от лабораторията за реактивно задвижване използваха възможността да сканират повърхността му с новата радарна система, разположена в станцията на НАСА в пустинята Мохави. Те установиха, че Тутатис е съставен от две силно надупчени от кратери тела, между три и четири километра в диаметър, които се въртят едно около друго, почти докосвайки се. Радарът показва небесно тяло, което силно напомня на Кали след разцепването ѝ.

Това е първият открит двоен астероид. Радарът показва, също така, че астероидът Аполо 4769 (Кас-талиа), споменат в глава 45, има фъстъковидна форма; и най-вероятно, както предполагах самият аз, е „контактен двойник“.

Последните новини за кометата Суифт-Татъл (от 1 януари 1993 година), които ми предаде Дънкан Стийл, гласят, че по-точното определяне орбитата на кометата показва, извънредно намалена вероятност от сблъсък със Земята през 2126 година; очаква се тя да пропусне Земята с петнайсет дни. Но последната линия в романа още не е изчерпана докрай, а и д-р Стийл добавя черногледо, че „отломките от кометата, както се е случвало неколнократно, все пак може да представляват опасност. Как си представяте по хиляда Тунгуски метеорита на ден?“

Издание:

Артър Кларк. Чукът на Бога

Английска. Първо издание

Преводач Цвета Георгиева

Редактор Каталина Събева

Коректор Надя Димитрова

Формат 84/108/32

Печ. коли 17

Издателство „Алекс Принт“

Предпечатна подготовка „МикроЕксперт“ — Варна

Всички права за българското издание са запазени за издателство

„Алекс Принт“

ISBN 954-8261-12-X

c/o NIKA Sofia

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.